

RAPPORT 2022 - EEN ANALYSE VAN HET WELZIJNSAANBOD

INVESTEREN IN ZORG EN WELZIJN

VLAAMS-
BRABANT

Voorwoord

Vlaams-Brabant, en bij uitstek de brede rand rond Brussel, kent een historische achterstand op het vlak van zorg- en welzijnsaanbod. Die achterstand manifesteert zich in verschillende delen van de welzijns- en gezondheidszorgsector en over diverse zorgvormen binnen die sectoren. Sinds 2006 wordt dit aanbod door de provincie Vlaams-Brabant systematisch in kaart gebracht. Verschillende initiatieven, zowel vanuit het Vlaamse als het provinciale niveau, moesten in de voorbije jaren bijdragen aan het wegwerken van de tekorten. En toch... nu we voor de zesde keer een totaalbeeld opmaken van het aanbod, zien we dat deze maatregelen nog steeds niet in alle sectoren tot een gelijkschakeling met de rest van Vlaanderen hebben geleid. In een aantal zorgsectoren zien we een verbetering, maar het inhaalmanoeuvre gaat traag. De Vlaamse rand en bij uitbreiding het arrondissement Halle-Vilvoorde vertoont vaak nog grote verschillen met de Vlaamse provincies.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat de burgemeesters van Halle-Vilvoorde recent nog, 30 maart 2022, de vraag hebben gesteld aan de Vlaamse overheid om de regio te erkennen als centrumregio. Grootstedelijke problematieken zijn de burgemeesters niet onbekend, de welzijns- en zorgsector vormt hierop geen uitzondering.

Vlabinvest werkt sinds 1 januari 2018 aan het wegwerken van de zorgachterstand in de provincie Vlaams-Brabant en in het bijzonder in de Vlaamse Rand. Vlaanderen voorziet jaarlijks 2.350.000 euro die Vlabinvest in de vorm van subsidies uitkeert voor investeringen in gronden, gebouwen en inrichting van welzijns- en zorgvoorzieningen die een bijkomend of verbeterd zorgaanbod creëren.

De investeringen van Vlabinvest kaderen binnen het Vlaamse welzijns- en gezondheidsbeleid. Om het provinciale en Vlaamse beleid met elkaar te laten sporen, is er structureel overleg tussen Vlabinvest en de Vlaamse Gemeenschap. De laatste overlegronde met de Vlaamse administraties vond plaats in februari 2022. Zoals voorzien in het decreet werd daarbij opgelijst 'in welke mate en op welke wijze er bij de realisatie van de Vlaamse programmatie of bij de uitbreiding voorrang wordt gegeven aan Vlaams-Brabant en in het bijzonder aan de Vlaamse Rand'.

In dit welzijnsrapport brengen we een overzicht van het zorgaanbod en vermelden tevens de maatregelen die voor de verschillende sectoren werden genomen. Grafieken, tabellen en kaarten maken duidelijk waar de tekorten zich bevinden op provinciaal niveau en waar mogelijk ook op het niveau van de arrondissementen, de zorgregio's en/of de gemeentes. We hopen dat er in de huidige en toekomstige beleidsperiode verder kan gewerkt worden aan een integrale aanpak en structurele beleidsmaatregelen die voor elke burger een kwaliteitsvolle ondersteuning in eigen regio verzekeren.

Gunther Coppens
gedeputeerde voor Vlabinvest

Tom Dehaene
gedeputeerde voor Data & Analyse

Inhoudstafel

Voorwoord.....	3
Inhoudstafel.....	4
1 Leeswijzer.....	6
Inhoud	6
Brusselnorm	6
Programma(tie)cijfers	6
Arrondissement versus zorgregio	6
2 Vlaams-Brabant in een oogopslag	7
3 Centra voor Algemeen Welzijnswerk	11
Subsidie-enveloppe CAW.....	11
Vlaams uitbreidingsbeleid algemeen welzijnswerk.....	14
4 Jeugdhulp	16
Organisaties voor bijzondere jeugdzorg.....	16
Centra voor Integrale Gezinszorg	18
Onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra.....	19
Observatie- en behandelcentra.....	21
Overige jeugdhulp	22
Vlaams uitbreidingsbeleid jeugdhulp	25
5 Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning.....	26
6 Zorg voor personen met een handicap	29
Rechtstreeks Toegankelijke Hulpverlening	29
Multifunctionele Centra	31
Persoonsvolgende financiering.....	32
Vlaams uitbreidingsbeleid zorg voor PmH	38
7 Geestelijke gezondheidszorg	40
Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg	40
Psychiatrische verzorgingstehuizen.....	41
Beschut wonen.....	43
8 Ouderenzorg.....	45
Woonzorgcentra	45
Centra voor kortverblijf	47
Assistentiewoningen	50
Dagverzorgingscentra	52
Vlaams uitbreidingsbeleid ouderenzorg	54
9 Thuiszorg.....	55
Diensten voor Gezinszorg	55

Lokale dienstencentra	57
Vlaams uitbreidingsbeleid gezinszorg en lokale dienstencentra.....	59
10 Kinderopvang.....	60
Kinderopvang voor baby's en peuters.....	60
Kinderopvang schoolkinderen.....	64
Vlaams uitbreidingsbeleid kinderopvang.....	67
11 Vlabinvest apb – Zorgopdracht	69
12 Besluit.....	71
Inhaaloperatie ingezet!?	71
Initiatieven om de achterstand weg te werken	72
Belang van monitoring.....	72
BIJLAGE: Lijsten van tabellen, figuren en kaarten.....	73
Tabellen	73
Figuren.....	73
Kaarten.....	74

1 Leeswijzer

Inhoud

Het eerste hoofdstuk geeft een korte beschrijving van de provincie Vlaams-Brabant als achtergrond voor de aanbodgegevens die in de volgende hoofdstukken worden overlopen. In dit rapport worden 8 welzijnssectoren besproken. Telkens wordt het aanbod in Vlaams-Brabant vergeleken met dat van de andere vier provincies en Brussel. Voor Vlaams-Brabant wordt ook de opsplitsing gemaakt tussen de twee arrondissementen: Halle-Vilvoorde en Leuven. Natuurlijk zijn er ook binnen deze arrondissementen nog ruimtelijke verschillen. Zo is het binnen het arrondissement Leuven in het Hageland, met verspreide kleine steden, vaak moeilijk om een aanbod voor de bevolking te realiseren. Waar mogelijk worden deze regionale ongelijkheden eveneens aangeduid. Een toepassing van deze cijfers is terug te vinden in de zorgopdracht van Vlabinvest. Een kleine toelichting hiervan volgt op het relaas van het zorgaanbod. Deze toelichting brengt ons naadloos naar een besluit.

Brusselnorm

Het aanbod in Brussel wordt telkens uitgezet op 30% van de Brusselse bevolking. De 'Brusselnorm' bepaalt immers dat 30% van de Brusselse bevolking tot de doelgroep van de Vlaamse Gemeenschap behoort.

Programma(tie)cijfers

Programmatiecijfers zijn een behoefteraming. In de ouderensector wordt bijvoorbeeld op basis van de bevolkingsprojecties van de verschillende leeftijdscategorieën een inschatting gemaakt van de toekomstige behoefte aan bedden in woonzorgcentra. Bij de programmatie kunnen ook correcties doorgevoerd worden, bijvoorbeeld op basis van de socio-economische situatie van de bevolking (Algemeen Welzijnswerk, voorzieningen Jongerenwelzijn).

Arrondissement versus zorgregio

Sommige gegevens worden op zorgregio-niveau gegeven, zoals bij de zorg voor personen met een handicap en het algemeen welzijnswerk. De regionale zorgregio's komen niet volledig overeen met de indeling per arrondissement. De regionale zorgregio Halle-Vilvoorde omvat alle gemeenten van het arrondissement Halle-Vilvoorde, behalve Kampenhout, dat bij regionale zorgregio Leuven wordt gerekend, en met Tervuren, dat in het arrondissement Leuven ligt. Kampenhout en Tervuren wisselen dus van regio.

2 Vlaams-Brabant in een oogopslag

Vlaams-Brabant is als geheel een welvarende provincie: het gemiddeld netto belastbaar inkomen ligt er een stuk hoger dan gemiddeld in Vlaanderen, er zijn minder werkzoekenden, en minder personen met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering (wat een goede graadmeter is voor een laag inkomen). Vooral het arrondissement Halle-Vilvoorde is een jonge, zeer internationale regio met vele tewerkstellingsmogelijkheden (zie Tabel 1).

De gemiddelde cijfers verbergen grote contrasten tussen regio's en gemeenten binnen de provincie. De Rand rond Brussel is een erg verstedelijkte regio (Kaart 1), met heel veel inwoners van niet-Belgische herkomst. Wonen is er erg duur, zelfs als men rekening houdt met de hogere inkomens (zie Kaart 4). Ondanks de hogere gemiddelde inkomens, zien we heel wat mensen met een verhoogde tegemoetkoming (Kaart 4), behalve dan in de zuidostrand. Het gemiddeld inkomen ligt laag in gemeenten als Vilvoorde, Machelen, Zaventem, Sint-Pieters-Leeuw (Kaart 3).

Het Pajottenland en het Hageland zijn twee landelijke regio's (Kaart 1) met een eerder verouderde bevolking. Ook in heel wat gemeenten van het Hageland zijn veel mensen met een verhoogde tegemoetkoming (Kaart 2).

Leuven heeft als centrumstad veel alleenwonenden op de bevolking. Het is er duur om te wonen, terwijl het gemiddeld inkomen er laag ligt en veel mensen een verhoogde tegemoetkoming krijgen.

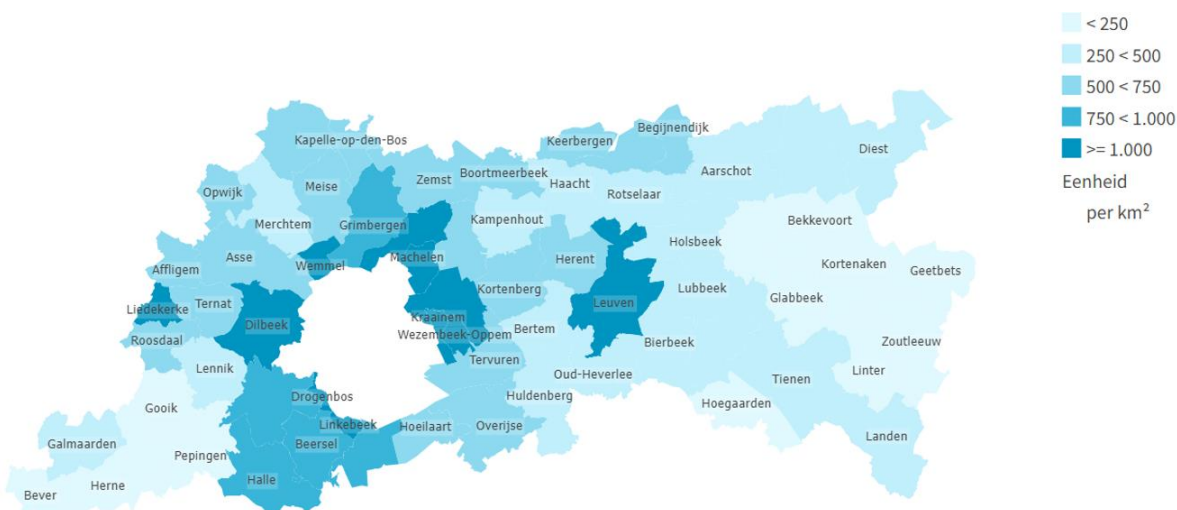
Tabel 1: Enkele indicatoren over Vlaams-Brabant

	Arr. Halle-Vilvoorde	Arr. Leuven	Prov. Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
bevolkingsdichtheid (per km ²)	685	439	549	489
% 0-17 jaar (t.o.v. alle inwoners)	21,8	18,9	20,5	19,4
% 75-... jaar en ouder (t.o.v. alle inwoners)	9,1	9,8	9,4	9,9
% niet-Belgische herkomst (t.o.v. alle inwoners)	33,9	19,5	27,5	23,9
% alleenwonenden (t.o.v. alle private huishoudens)	28,3	32,7	30,3	32,3
gemiddeld netto belastbaar inkomen (per gve ¹)	33.391	33.724	33.514	30.504
% werkzoekenden zonder werk	4,4	4,3	4,4	5,2
% 25-64 jaar met verhoogde tegemoetkoming (t.o.v. alle 25-64-jarigen in de ziekteverzekering)	8,0	8,4	8,2	11,1
% met statuut chronische aandoeningen (t.o.v. alle personen in de ziekteverzekering)	9,6	11,3	10,3	11,3
mediaan verkoopprijs huizen (excl. appartement) (€)	340.000	305.000	325.000	275.000

Chronische aandoeningen 2018, gemiddeld inkomen 2019, verhoogde tegemoetkoming en mediaan verkoopprijzen 2020, alle andere gegevens 2021

Bronnen: Rijksregister, Statbel, Kadaster, InterMutualistisch Agentschap, VDAB, FOD-financiën via provincies.incijfers.be.

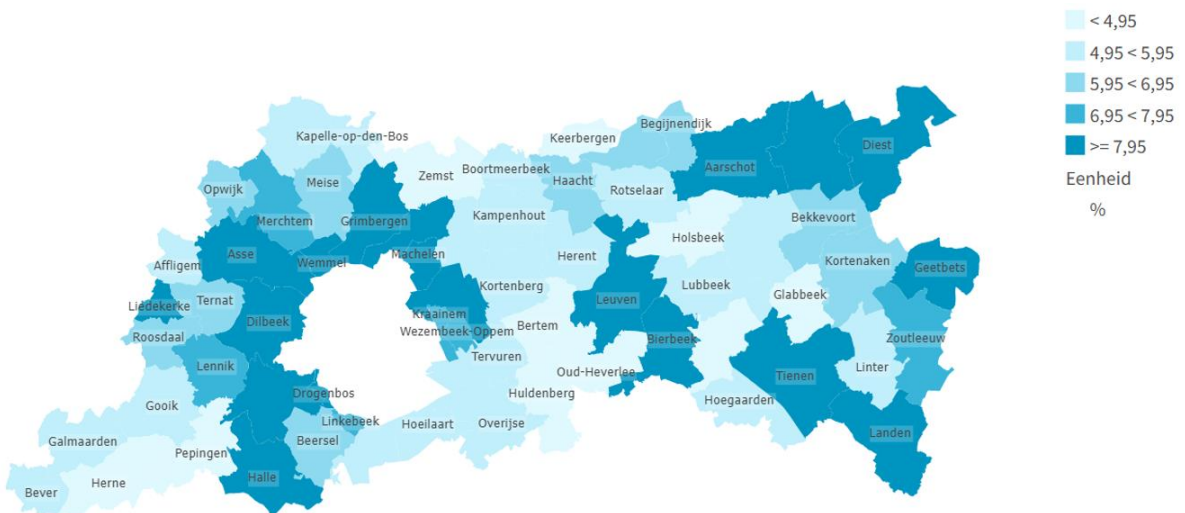
Kaart 1: Bevolkingsdichtheid (2021)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

¹ De gewijzigde verbruikseenheid (gve) kent aan elk gezinslid een gewicht toe (1 voor de referentiepersoon, 0,5 voor andere volwassenen, 0,3 voor kinderen).

Kaart 2: Verhoogde tegemoetkoming 25-64-jarigen (2020)

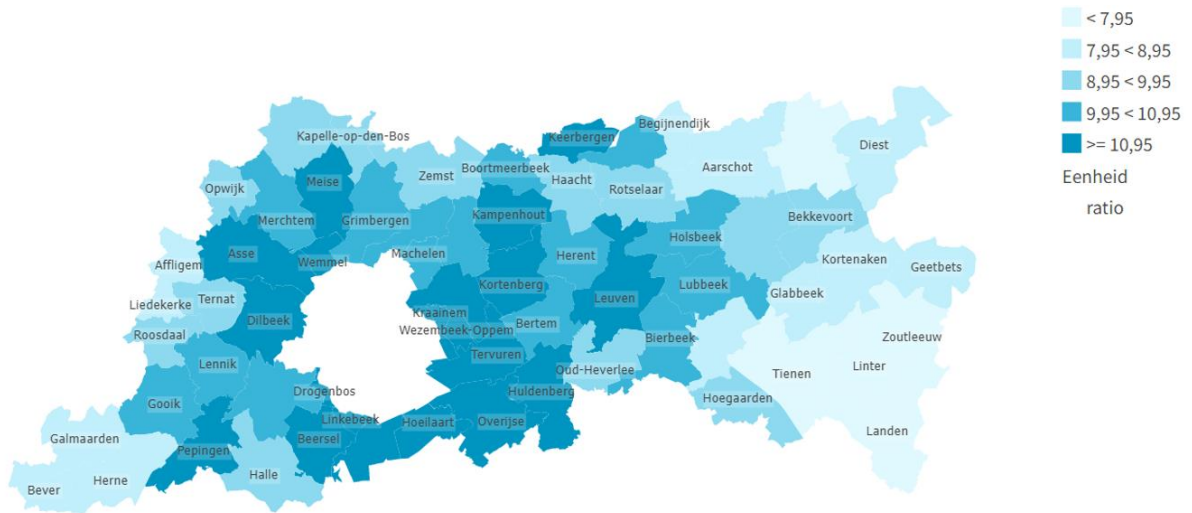
Bron: InterMutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be

Kaart 3: Gemiddeld netto belastbaar inkomen per gve (2019)

Bron: Statbel - Fiscale inkomens | provincies.incijfers.be

Kaart 4: Prijs-inkomen ratio woonhuizen (2018)

Bron: Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie (Kadaster) | provincies.incijfers.be

3 Centra voor Algemeen Welzijnswerk

Subsidie-enveloppe CAW

Sinds 1 januari 2017 past de Vlaamse overheid voor de CAW's programmatieregels toe bij de verdeling van de subsidie-enveloppes, zodat het aanbod op termijn meer evenwichtig gespreid zou worden en de historische scheeftrekkingen rechtgetrokken worden.

De subsidie-enveloppe voor de CAW's wordt verdeeld per provincie, ongeacht of daar een of meerdere CAW's actief zijn. In Vlaams-Brabant moet deze enveloppe dus verdeeld worden over de twee CAW's: CAW Halle-Vilvoorde en CAW Oost-Brabant. De reguliere² subsidie-enveloppe uitgezet op het aantal inwoners, toont dat Vlaams-Brabant nog steeds een achterstand heeft ten opzichte van de andere provincies. Deze achterstand is volledig toe te wijzen aan CAW Halle-Vilvoorde (waarvan het werkingsgebied overeenkomt met de zorgregio Halle-Vilvoorde), waar per inwoner slechts 10,39 euro beschikbaar is, terwijl dit gemiddeld in Vlaanderen bijna 15 euro is. CAW Oost-Brabant, met werkingsgebied zorgregio Leuven, zit met 16 euro boven dit Vlaamse gemiddelde.

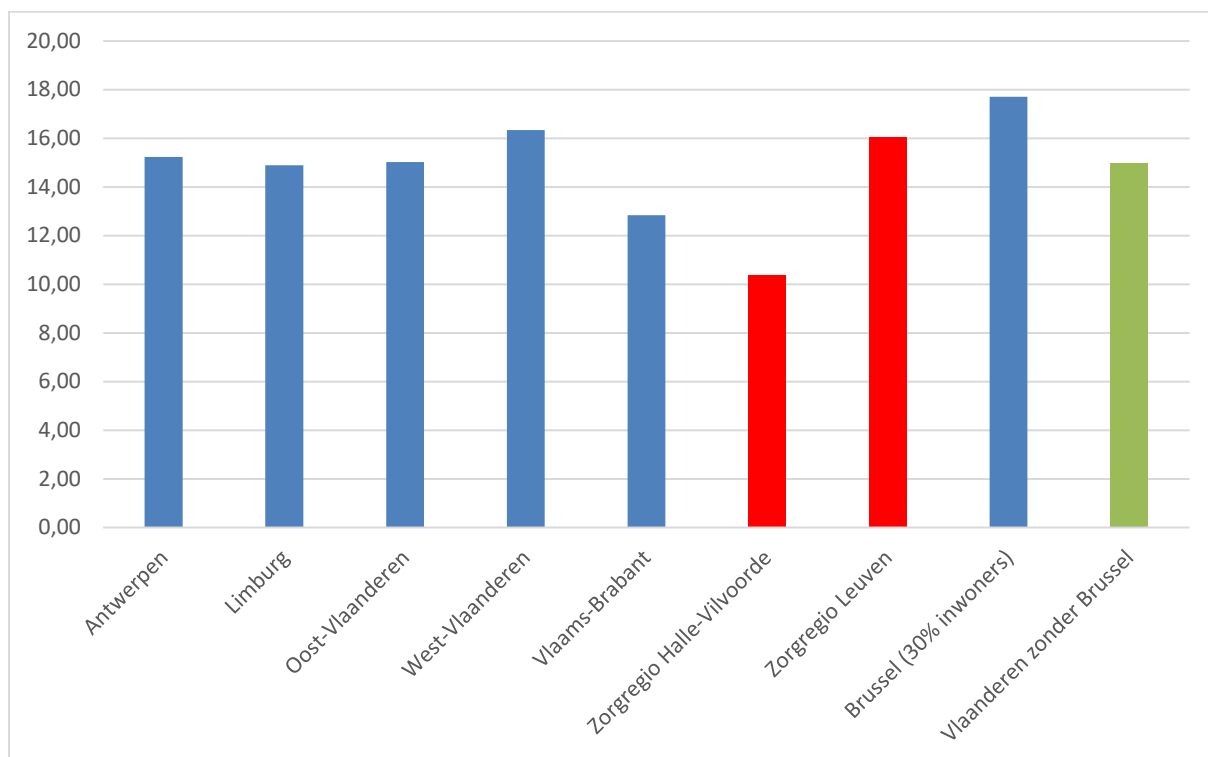
Tabel 2: Subsidie-enveloppe Centra Algemeen Welzijnswerk (1/09/2021)

Provincies / zorgregio's	Enveloppe regulier (in euro)	Enveloppe regulier (in euro) per inwoner
Antwerpen	28.563.782,95	15,23
Limburg	13.107.961,17	14,89
Oost-Vlaanderen	23.008.292,22	15,02
West-Vlaanderen	19.664.167,21	16,34
Vlaams-Brabant	14.917.260,39	12,84
<i>zorgregio Halle-Vilvoorde</i>	6.854.417,72	10,39
<i>zorgregio Leuven</i>	8.062.842,67	16,05
Brussel (30% inwoners)	6.479.056,75	17,70
Vlaanderen zonder Brussel	99.261.463,94	14,97
Totaal Vlaanderen en Brussel	105.740.520,69	15,12

Bron: Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving

² De organisatie-ondersteuners in de gevangenissen zijn niet inbegrepen in deze reguliere enveloppe, omdat ze niet onder de erkenning van de CAW's vallen, maar onder het decreet en BVR betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

Figuur 1: CAW: subsidie-enveloppe in euro per inwoner (1/09/2021)

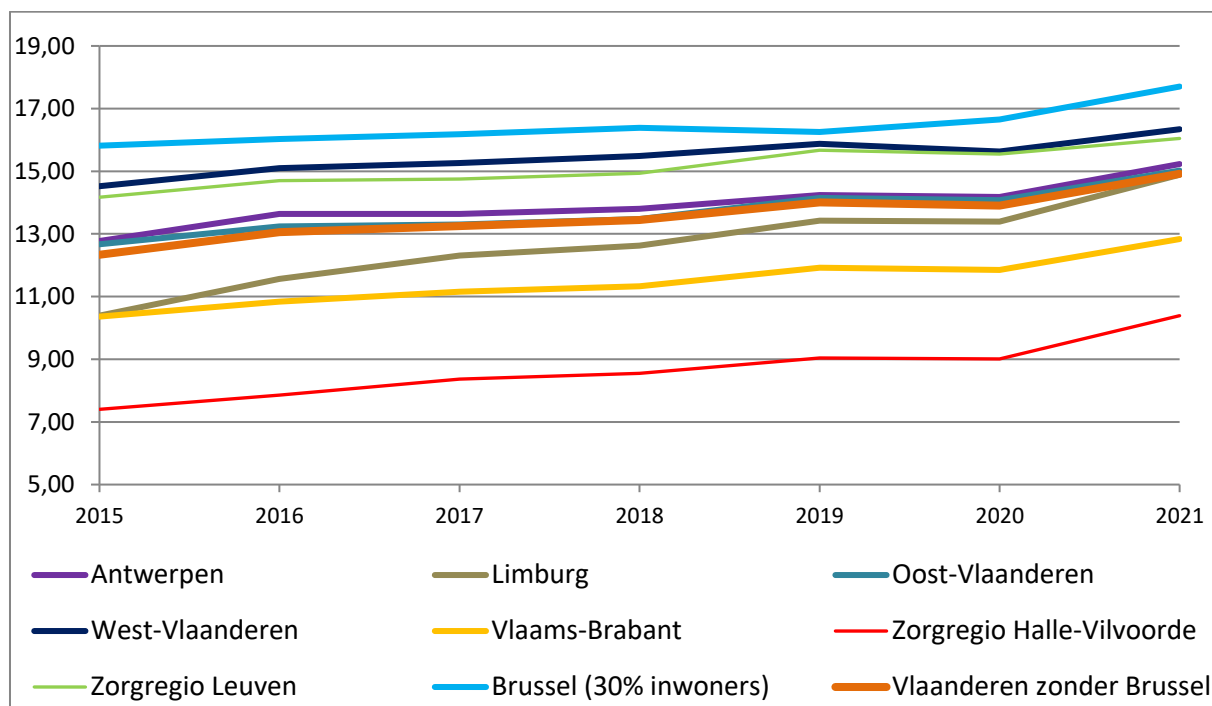

Bron: Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving

Wanneer we kijken naar de evolutie van de enveloppe per inwoner zien we dat het arrondissement Halle-Vilvoorde aan een trage inhaalbeweging bezig is. Dit komt vooral door de onderlinge verdeling tussen CAW Halle-Vilvoorde en CAW-Oost-Brabant bij het verkrijgen van extra middelen. Zo kende CAW Oost-Brabant in 2021 een uitbreiding van 1,80 VTE en CAW Halle-Vilvoorde zag het aantal VTE stijgen met 13,5 VTE.

In 2015 was het budget per inwoner in de zorgregio Halle-Vilvoorde nog 7,40 euro per inwoner, in 2021 was dit 10,39 euro. Maar tegelijk steeg het gemiddelde in Vlaanderen van 12,34 euro naar 14,97 euro. Het verschil tussen het budget per inwoner in Halle-Vilvoorde en Vlaanderen is dus in deze periode gedaald van 4,93 euro naar 4,53 euro.

Figuur 2: CAW: evolutie enveloppefinanciering CAW (budget per inwoner)

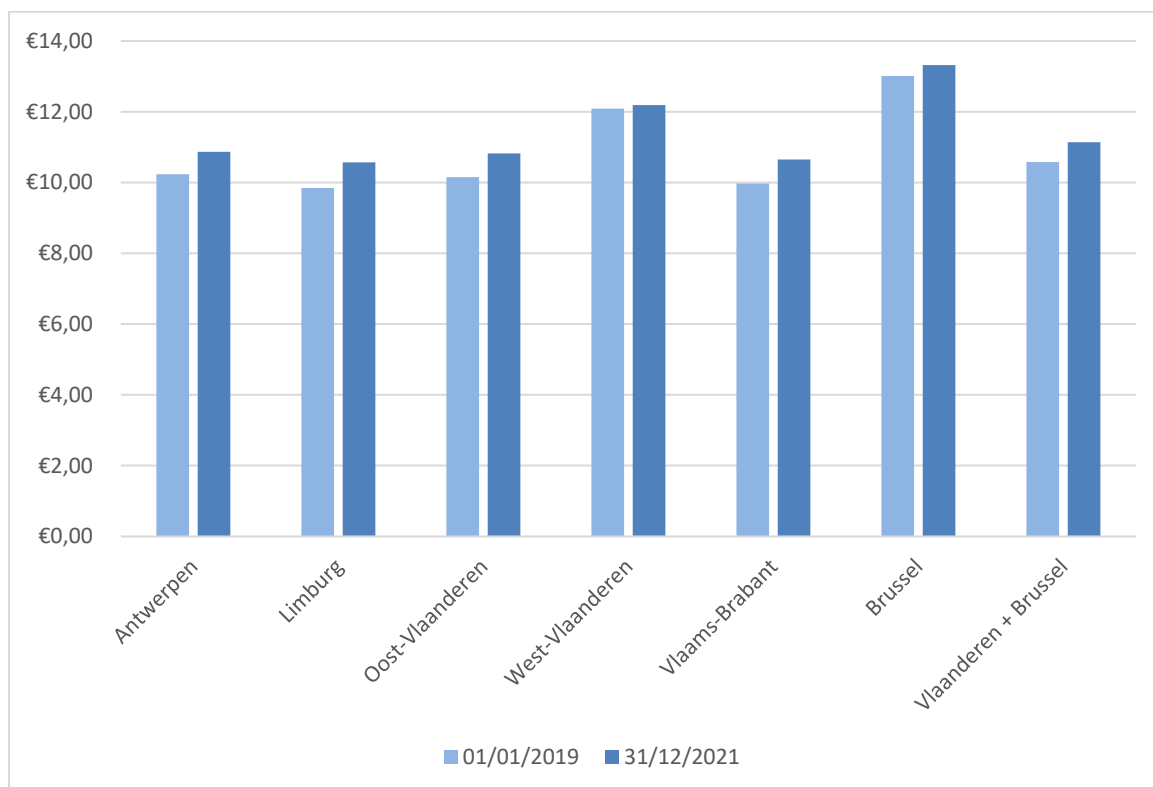

Bron: Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving

Bij de verdeling van de middelen wordt niet enkel gekeken naar het inwonersaantal: de middelen worden over de provincies verdeeld op basis van het aantal inwoners van 12 jaar of ouder, gewogen naar een aantal kwetsbaarheidsindicatoren. Binnen de provincie moeten de CAW's onderling taakafspraken maken rond het realiseren van hun opdrachten. Omdat de middelen per provincie worden verdeeld zijn de cijfers over het gewogen budget niet beschikbaar per CAW of arrondissement. Omwille van de verdeling van de opdrachten is het daarnaast moeilijk om de cijfers per CAW binnen een provincie te vergelijken. Zo is er bijvoorbeeld in elke provincie maar één vluchthuis en één 1712-werking, opdrachten die in Vlaams-Brabant door CAW Oost-Brabant worden opgenomen.

Ook in de evolutie van dit gewogen budget zien we een trage verbetering voor Vlaams-Brabant (Figuur 3). Er blijft nog wel een kloof bestaan met West-Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk gewest. Vlaams-Brabant is gemiddeld een weinig kwetsbare provincie, en CAW Oost-Brabant is een goed uitgebouwd CAW. Om deze redenen verloopt het inhalen van de achterstand van CAW Halle-Vilvoorde aan een traag tempo, ook al gaan bij de taakafspraken tussen de twee CAW's de meeste bijkomende middelen naar dit CAW.

Figuur 3: CAW: budget per gewogen inwoner 12+

Bron: Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving

Vlaams uitbreidingsbeleid algemeen welzijnswerk

In het kader van de COVID-crisis werd beslist een projectsubsidie aan de CAW's toe te kennen met het oog op het versterken van het aanbod aan psychosociale bijstand door de CAW's en dit voor de periode van 1 juli 2020 tot en met 31 december 2020. Een contingent van 41,97 VTE (1.489.926,09 euro) werd, rekening houdend met de kwetsbaarheidsindicatoren, verdeeld over de verschillende CAW's waarvan 1 VTE aan CAW Oost-Brabant werd toegekend en 5,39 VTE aan CAW Halle-Vilvoorde. Deze uitbreiding van het VTE-contingent werd in 2020 projectmatig voor een half jaar ingezet. Met ingang van 2021 werd dit regulier gemaakt. Met het oog op het versterken van de **psychosociale bijstand op de eerste lijn** werd de erkenning van de CAW's dus met ingang van 1 januari 2021 uitgebreid. De erkenning van CAW Halle-Vilvoorde werd verhoogd van minimum 81,97 VTE naar minimum 90,86 VTE. Deze verhoging omvat naast bovenstaande uitbreiding ook een uitbreiding van de erkenning buiten programmering voor crisisjeugdhulpverlening met 3,50 VTE (met als werkgebied de provincie Vlaams-Brabant). De erkenning van CAW Oost-Brabant werd met ingang van 1 januari 2021 verhoogd van 107,42 VTE naar minimum 108,42 VTE.

In het zesde **Vlaams Interprofessioneel Akkoord (VIA)** voor de social/non profitsectoren voor 2021-2025 werd tenslotte ook extra personeelsinzet voorzien voor de versterking van de CAW's. De erkenning van CAW Halle-Vilvoorde werd met ingang van 1 september 2021 uitgebreid met 4,61 VTE. De erkenning van CAW Halle-Vilvoorde werd hiermee verhoogd van minimum 90,86 VTE naar 95,47 VTE. Voor CAW Oost-Brabant betekent dit een verhoging van 108,42 VTE naar minimum 109,22 VTE.

Met deze uitbreidingen van de erkenning werd het minimum erkend aantal VTE voor Vlaams-Brabant in 2021 verhoogd met 15,30 VTE waarvan 1,80 VTE voor CAW Oost-Brabant en 13,50 VTE voor CAW Halle-Vilvoorde (waarvan 3,50 VTE buiten programmering werd toegekend). Tabel 3 geeft een overzicht van de uitbreidingen van 2021.

Tabel 3: Vlaams uitbreidingsbeleid CAW (2021)

Uitbreiding erkenning	CAW Oost-Brabant	CAW Halle-Vilvoorde	Totaal Vlaams-Brabant
Regulier maken CO-VID-projectmiddelen (ingang: 1/1/2021)	Uitbreiding met 1 VTE	Uitbreiding met 5,39 VTE	Uitbreiding met 6,39 VTE
Crisismeldpunt -18 (ingang: 1/1/2021)	/ Nieuw minimum aantal VTE: 108,42 VTE	Uitbreiding met 3,50 VTE Nieuw minimum aantal VTE: 90,86 VTE	Uitbreiding met 3,50 VTE
VIA6 (ingang: 1/9/2021)	Uitbreiding met 0,8 VTE Nieuw minimum aantal VTE: 109,22 VTE	Uitbreiding met 4,61 VTE Nieuw minimum aantal VTE: 95,47 VTE	Uitbreiding met 5,41 VTE Minimum aantal VTE: 204,69 VTE

Bron: Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving

4 Jeugdhulp

De verschillende onderafdelingen voor jeugdhulp zijn opgenomen in het 'Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de jeugdhulp' goedgekeurd op 5 april 2019.³

Vlaams-Brabant, en bij uitstek het arrondissement Halle-Vilvoorde, kampt op het vlak van jeugdhulp met een achterstand ten opzichte van de andere provincies, en dit voor alle typemodules (verblijf, begeleiding, dagopvang, diagnostiek...).

Bij uitbreiding van de middelen, wordt in de sectorale programmatie een voorafname voor Brussel voorzien. Daarna worden de middelen verdeeld op basis van een aantal indicatoren:

- Aantal jongeren in de brede jeugdzorg (60%)
- Aantal minderjarigen (10%)
- Aantal nieuw geboren (5%)
- Leefloners (5%)
- Niet-werkende werkzoekenden (5%)
- Uit de echt gescheiden personen (5%)
- Kansarmoede-index van Kind en Gezin (5%)
- Schoolse vertraging (5%)

Het aantal jongeren in de jeugdhulp is dus de belangrijkste graadmeter. Aanbod trekt echter vaak de vraag aan, wat in regio's met een kleiner aanbod tot een vicieuze cirkel kan leiden. De indicatoren die de socio-economische status van de Vlaamse gezinnen mee in rekening moeten brengen, zijn niet meteen 'voordelig' voor Vlaams-Brabant. De tewerkstellingsgraad is er namelijk hoog (relatief weinig leefloners en werkzoekenden), en bij de kansarmoede-index van Kind en Gezin zijn er vertekeningen in de rand rond Brussel omwille van het lagere bereik dat Kind en Gezin daar heeft bij pasgeborenen.

Jeugdhulp - Opgroeien geeft aan dat gemiddeld 15 à 16% van de middelen naar Vlaams-Brabant gaat. Dit aandeel van de middelen zal niet leiden tot het inhalen van de achterstand. Uit de registratiecijfers van de organisaties blijkt dat de bezettingsgraad in de Vlaams-Brabantse voorzieningen vergelijkbaar is met de andere regio's, en dat er dus niet meer knelpunten in het aanbod zijn dan in andere provincies. Een mogelijke reden voor een vergelijkbare bezettingsgraad in vergelijking met een lager aanbod zou kunnen zijn dat het eerstelijnsaanbod, vooral in Halle-Vilvoorde, in het algemeen heel weinig is uitgebouwd, zodat er minder detectie gebeurt en jongeren in moeilijke situaties dus minder vaak geholpen worden.

We bekijken hier verder in detail de verschillende types voorzieningen binnen de jeugdhulp.

Organisaties voor bijzondere jeugdzorg

De organisaties voor bijzondere jeugdzorg (OVBJ) bestaan onder deze vorm sinds 2014. Elke organisatie heeft een erkenning jeugdzorg en biedt één of meer van de volgende typemodules aan: (kortdurend) verblijf, (dag)begeleiding in groep, contextbegeleiding, contextbegeleiding in functie van autonoom wonen en ondersteunende begeleiding. Voor elk verblijf moet een module contextbegeleiding worden ingezet. De modules zijn flexibel inzetbaar om de vraag van het kind of de jongere makkelijker te kunnen invullen.

OVBJ's kunnen zowel rechtstreeks toegankelijke hulp bieden als jongeren opvangen die aangemeld zijn via de intersectorale toegangspoort (niet-rechtstreeks toegankelijke hulp).

³ <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1031903&geannoteerd=false>

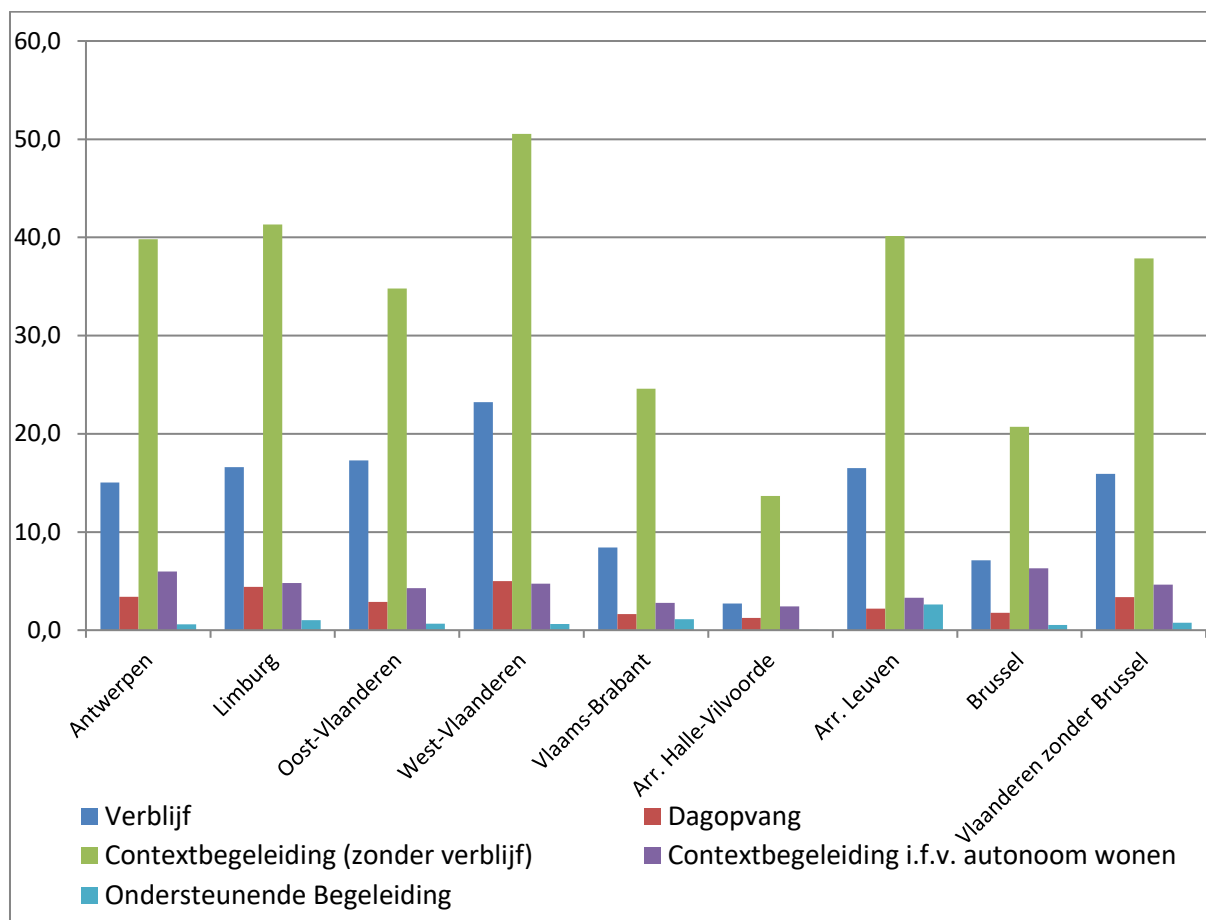
Tabel 4 toont het aantal plaatsen per typemodule in absolute cijfers en uitgezet op 10.000 jongeren van 0 tot en met 24 jaar. Enkel op het vlak van ondersteunende begeleiding komt dit aandeel in Vlaams-Brabant uit boven het Vlaamse gemiddelde. Voor alle andere modules blijft Vlaams-Brabant daar ver onder. En telkens is deze achterstand voornamelijk toe te schrijven aan het arrondissement Halle-Vilvoorde. Zo zijn er slechts 2,7 plaatsen verblijf per 10.000 jongeren in Halle-Vilvoorde, ten opzichte van 15,9 in Vlaanderen als geheel, en 16,5 in het arrondissement Leuven. Bij contextbegeleiding zien we een gelijkaardig beeld: 13,7 plaatsen per 10.000 jongeren in Halle-Vilvoorde, 40,1 in het arrondissement Leuven en 37,8 gemiddeld in Vlaanderen. Bij dagopvang zijn de cijfers voor de beide arrondissementen (1,2 in Halle-Vilvoorde en 2,2 in Leuven) lager dan het Vlaamse gemiddelde van 3,4. Dit zien we ook bij autonoom wonen: 2,4 in Halle-Vilvoorde, 3,3 in arrondissement Leuven en 4,6 in Vlaanderen.

Tabel 4: OVBJ: plaatsen en plaatsen per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)

Provincies / arrondissementen	Verblijf		Dagopvang		Context-begeleiding		Autonoom wonen		Ondersteunende begeleiding	
	Absolute	Per 10.000	Absolute	Per 10.000	Absolute	Per 10.000	Absolute	Per 10.000	Absolute	Per 10.000
Antwerpen	785	15,0	178	3,4	2.077	39,8	311	6,0	31	0,6
Limburg	376	16,6	100	4,4	935	41,3	109	4,8	23	1,0
Oost-Vlaanderen	718	17,3	120	2,9	1.444	34,8	177	4,3	28	0,7
West-Vlaanderen	707	23,2	152	5,0	1.539	50,5	144	4,7	19	0,6
Vlaams-Brabant	279	8,4	54	1,6	815	24,6	92	2,8	37	1,1
<i>arr. Halle-Vilvoorde</i>	53	2,7	24	1,2	266	13,7	47	2,4	1	0,1
<i>arr. Leuven</i>	226	16,5	30	2,2	549	40,1	45	3,3	36	2,6
Brussel (30%)	81	7,1	20	1,8	236	20,7	72	6,3	6	0,5
Vlaanderen zonder Brussel	2.865	15,9	604	3,4	6.810	37,8	833	4,6	138	0,8
Vlaanderen met Brussel	2.946	15,4	624	3,3	7.046	36,8	905	4,7	144	0,8

Bron: Opgroeien

Figuur 4: OVBJ: plaatsen per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)

Bron: Opgroeien

Centra voor Integrale Gezinszorg

Centra voor Integrale Gezinszorg (CIG) bieden hulp aan gezinnen en (aanstaande) ouders met ernstige opvoedingsproblemen. De begeleiding richt zich op het gezin als geheel. De mogelijkheid bestaat om een gezin residentieel op te vangen. De hulpverlening bestaat uit intensieve opvoedingshulp en gezinszorg en grijpt in op dieperliggende problemen dan enkel gezinsondersteuning en opvoedingsondersteuning. De CIG's hebben ook een specifiek begeleidingsaanbod voor tienerouders. De centra worden erkend door Opgroeien en bestaan uit modules begeleiding (rechtstreeks toegankelijk) en modules verblijf met steeds een module begeleiding aan gekoppeld (niet-rechtstreeks toegankelijk, uitgezonderd meerderjarige zwangere ouders).

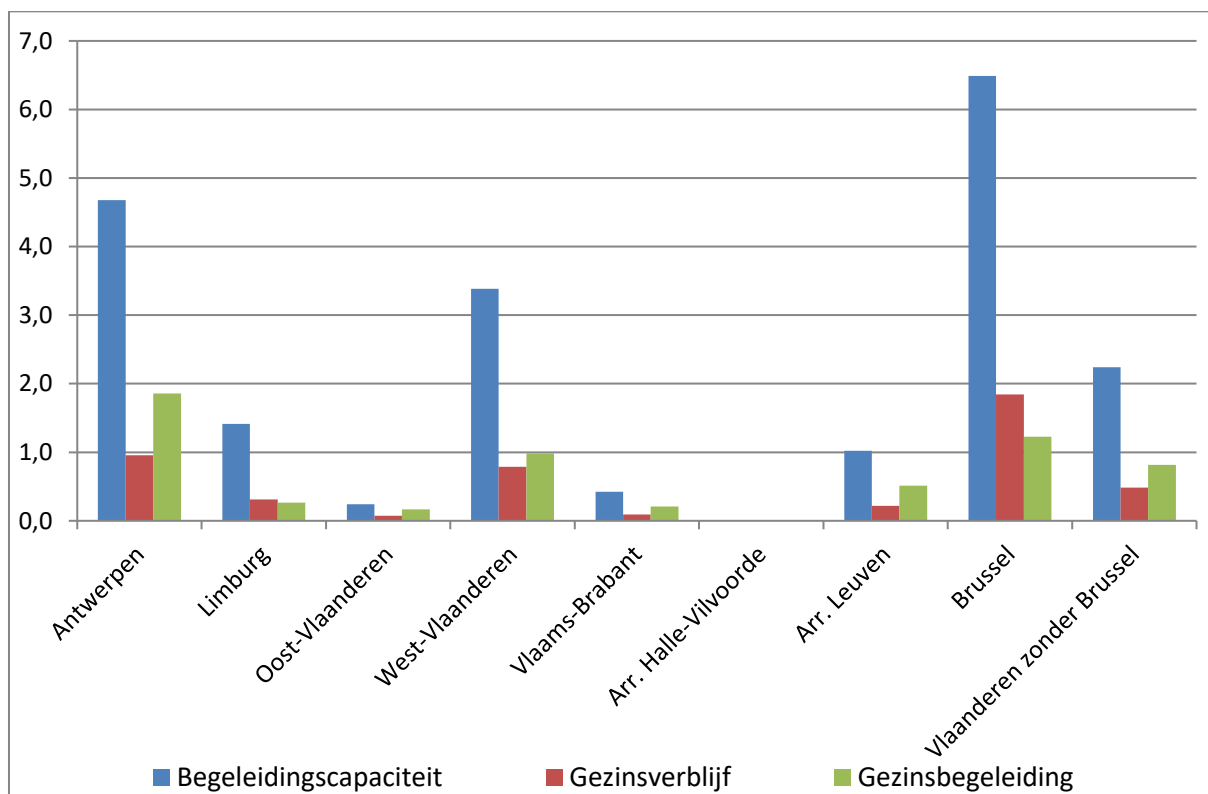
Halle-Vilvoorde heeft geen modules CIG. Het arrondissement Leuven blijft op het vlak van begeleidingscapaciteit en verblijf onder het Vlaamse gemiddelde.

Tabel 5: CIG plaatsen en plaatsen per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)

Provincies / arrondissementen	Begeleidings-capaciteit		Gezinsverblijf		Gezinsbegeleiding	
Antwerpen	244	4,7	50	1,0	97	1,9
Limburg	32	1,4	7	0,3	6	0,3
Oost-Vlaanderen	10	0,2	3	0,1	7	0,2
West-Vlaanderen	103	3,4	24	0,8	30	1,0
Vlaams-Brabant	14	0,4	3	0,1	7	0,2
arr. Halle-Vilvoorde	0	0,0	0	0,0	0	0,0
arr. Leuven	14	1,0	3	0,2	7	0,5
Brussel (30% inwoners)	74	6,5	21	1,8	14	1,2
Vlaanderen zonder Brussel	403	2,2	87	0,5	147	0,8
Vlaanderen met Brussel	477	2,5	108	0,6	161	0,8

Bron: Opgroeien

Figuur 5: CIG: plaatsen per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)

Bron: Opgroeien

Onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra

Een kind of jongere wordt aangemeld bij een onthaal-, observatie- en oriëntatiecentrum (OOOC) met de vraag voor een diagnostisch onderzoek (niet-rechtstreeks toegankelijke hulp). Hierbij komt de jongere en eventueel zijn gezin in een kortdurende oriëntatie (2 maanden) of een langdurige observatie (4 maanden) terecht. Een onderzoek kan residentieel (steeds met

module diagnostiek), ambulant of mobiel verlopen. Op het eind van het onderzoek formuleert het OOC een advies over verdere hulpverlening.

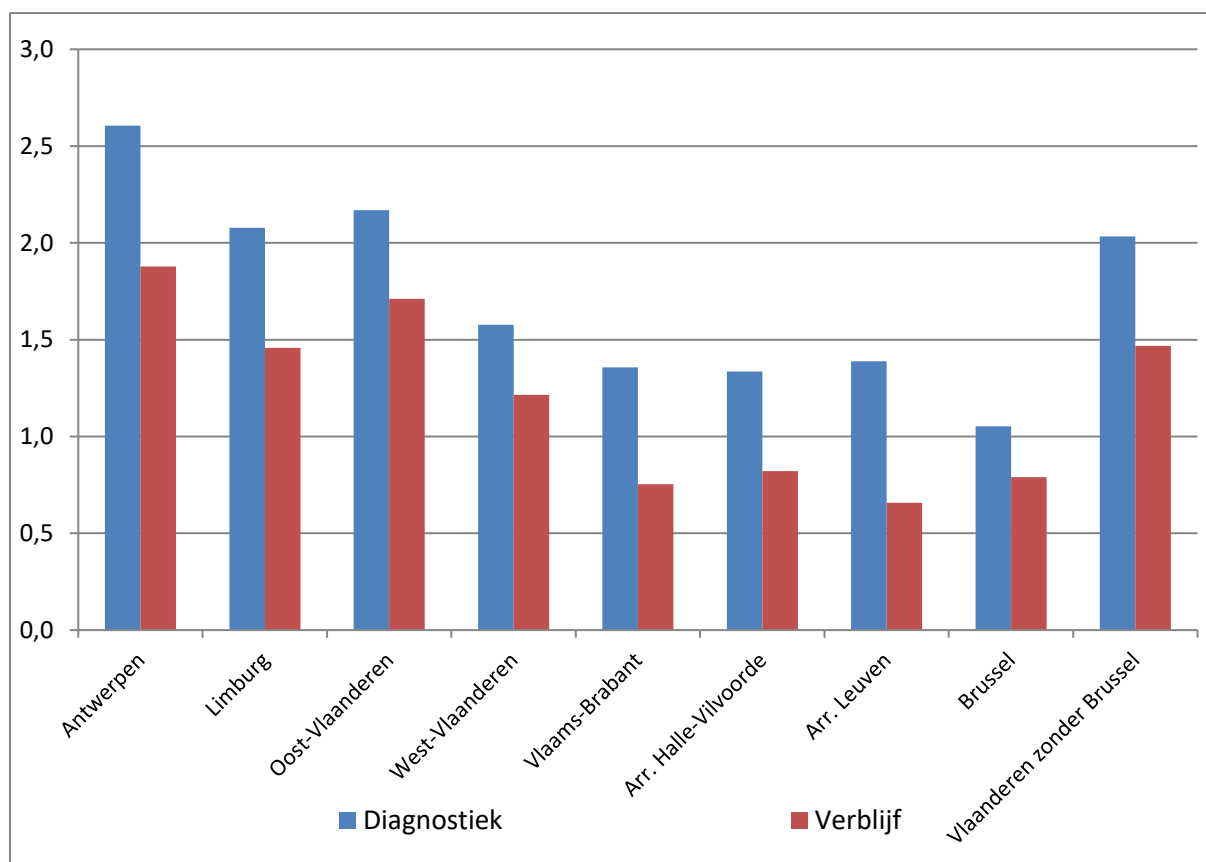
Ook binnen deze typemodules (diagnostiek zonder of met verblijf) heeft de provincie Vlaams-Brabant de laagste aandelen per 10.000 jongeren van 0 tot en met 24 jaar. De achterstand situeert zich hier in beide arrondissementen.

Tabel 6: OOC: plaatsen en plaatsen per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)

Provincies / arrondissementen	Diagnostiek zonder verblijf		Diagnostiek met verblijf	
	Plaatsen	per 10.000 jongeren	Plaatsen	per 10.000 jongeren
Antwerpen	136	2,6	98	1,9
Limburg	47	2,1	33	1,5
Oost-Vlaanderen	90	2,2	71	1,7
West-Vlaanderen	48	1,6	37	1,2
Vlaams-Brabant	45	1,4	25	0,8
<i>arr. Halle-Vilvoorde</i>	26	1,3	16	0,8
<i>arr. Leuven</i>	19	1,4	9	0,7
Brussel (30% inwoners)	12	1,1	9	0,8
Vlaanderen zonder Brussel	366	2,0	264	1,5
Vlaanderen met Brussel	378	2,0	273	1,4

Bron: Opgroeien

Figuur 6: OOC: plaatsen per 10.000 jongeren van 0 t.e.m. 24 jaar (2021)

Bron: Opgroeien

Observatie- en behandelcentra

Een observatie- en behandelcentrum (OBC) biedt hulp aan kinderen, jongeren en hun context wanneer hun ontwikkeling vastloopt door een complex samenspel van individuele en sociale factoren. In een OBC kan je terecht voor diagnostiek, behandeling en verblijf. Een interprofessioneel team brengt samen met de kinderen, jongeren en hun context in kaart wat er aan de hand is, en gaat samen met hen op zoek hoe er terug groei en ontwikkeling op gang kan worden gebracht. Een OBC wordt erkend door Opgroeien en is zowel rechtstreeks toegankelijk als via de intersectorale toegangspoort.

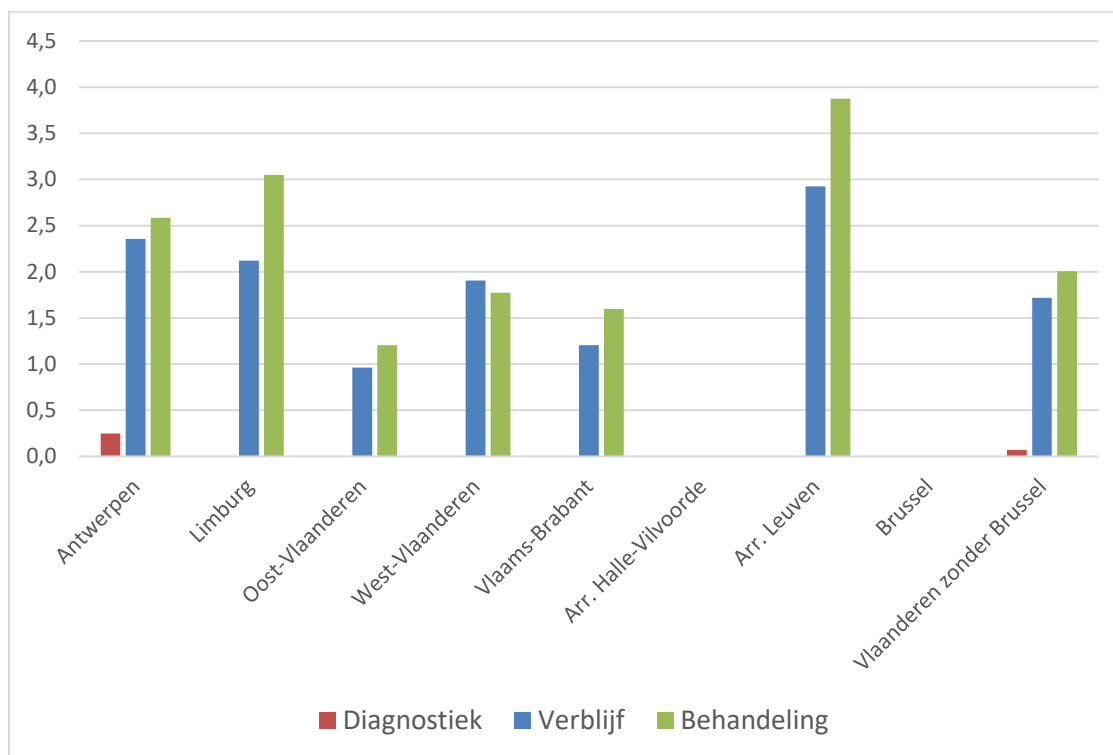
Er zijn geen modules OBC in het arrondissement Halle-Vilvoorde. In het arrondissement Leuven zijn er 40 met verblijf, en 53 voor behandeling (OBC Ter Wende-Espero). In totaal komt Vlaams-Brabant zo uit net onder het gemiddelde voor Vlaanderen als we dit uitzetten op 10.000 jongeren van 0 t.e.m. 24 jaar.

Tabel 7: OBC: modules en modules per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)

Provincies / arrondissementen	Verblijf		Diagnostiek		Behandeling	
	Aantal	per 10.000	Aantal	per 10.000	Aantal	per 10.000
Antwerpen	123	2,4	13	0,2	135	2,6
Limburg	48	2,1	0	0,0	69	3,0
Oost-Vlaanderen	40	1,0	0	0,0	50	1,2
West-Vlaanderen	58	1,9	0	0,0	54	1,8
Vlaams-Brabant	40	1,2	0	0,0	53	1,6
<i>arr. Halle-Vilvoorde</i>	0	0,0	0	0,0	0	0,0
<i>arr. Leuven</i>	40	2,9	0	0,0	53	3,9
Brussel (30% inwoners)	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Vlaanderen zonder Brussel	309	1,7	13	0,1	361	2,0
Vlaanderen met Brussel	309	1,6	13	0,1	361	1,9

Bron: Opgroeien

Figuur 7: OBC: modules per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)

Bron: Opgroeien

Overige jeugdhulp

- **Crisishulp aan Huis (CAH)** is bedoeld voor gezinnen die in een acute crisissituatie verkeren, waardoor een uithuisplaatsing van één of meerdere kinderen dreigt. De hulp is kortdurend en intensief, en gebeurt thuis (mobiel). Doel is het gezin samen te houden en de dreigende uithuisplaatsing te voorkomen. Herstel van veiligheid en stabiliteit staat voorop. Deze diensten worden erkend door Opgroeien en vallen onder niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.

Op dit vlak is er geen achterstand in Vlaams-Brabant, Halle-Vilvoorde heeft ongeveer evenveel modules per 10.000 jongeren van 0 t.e.m. 24 jaar als gemiddeld in Vlaanderen, en het arrondissement Leuven zit daar zelfs iets boven.
- **Diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling** voor minderjarigen die een delict hebben gepleegd voorzien 5 vormen: leerprojecten, gemeenschapsdiensten, herstelgericht groepsoverleg, herstelbemiddelingen en positieve projecten. De verwijzing naar het aanbod gebeurt door een jeugdrechter. De diensten worden erkend door Opgroeien en vallen niet onder rechtstreeks toegankelijke hulp.

Vlaanderen telt 10 organisaties die deze dienst aanbieden. 4 organisaties zijn gelegen in de provincie Antwerpen, 3 in West-Vlaanderen, 1 in Limburg, 1 in Oost-Vlaanderen en er is slechts 1 organisatie voor Vlaams-Brabant en Brussel samen.
- De **naadloze flexibele trajecten (NAFT)** hebben als doel om schooluitval en vroegtijdig schoolverlaten in het secundair onderwijs (12 t.e.m. 17 jaar) tegen te gaan. NAFT-aanbieders worden erkend door Opgroeien en het traject start met een aanmelding

door een Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB), in Vlaams-Brabant kan dit bij het Meldpunt voor Schoolexterne Interventies Vlaams-Brabant.

Dit aanbod is nog weinig uitgebouwd in Vlaams-Brabant. In Leuven kunnen jongeren terecht bij Arktos, Profo en Cidar/Koïnoor. In Halle-Vilvoorde is er een aanbod van Groep Intro.

- **GES+ voorzieningen** bieden aangepaste opvang aan jongeren met extreme gedrags- en emotionele problemen (GES+). De plaatsen zijn erkend door Opgroeien en vallen onder niet-rechtstreeks toegankelijke hulp. De aanvraag voor een GES+ plaats gebeurt via een erkend multidisciplinair team.

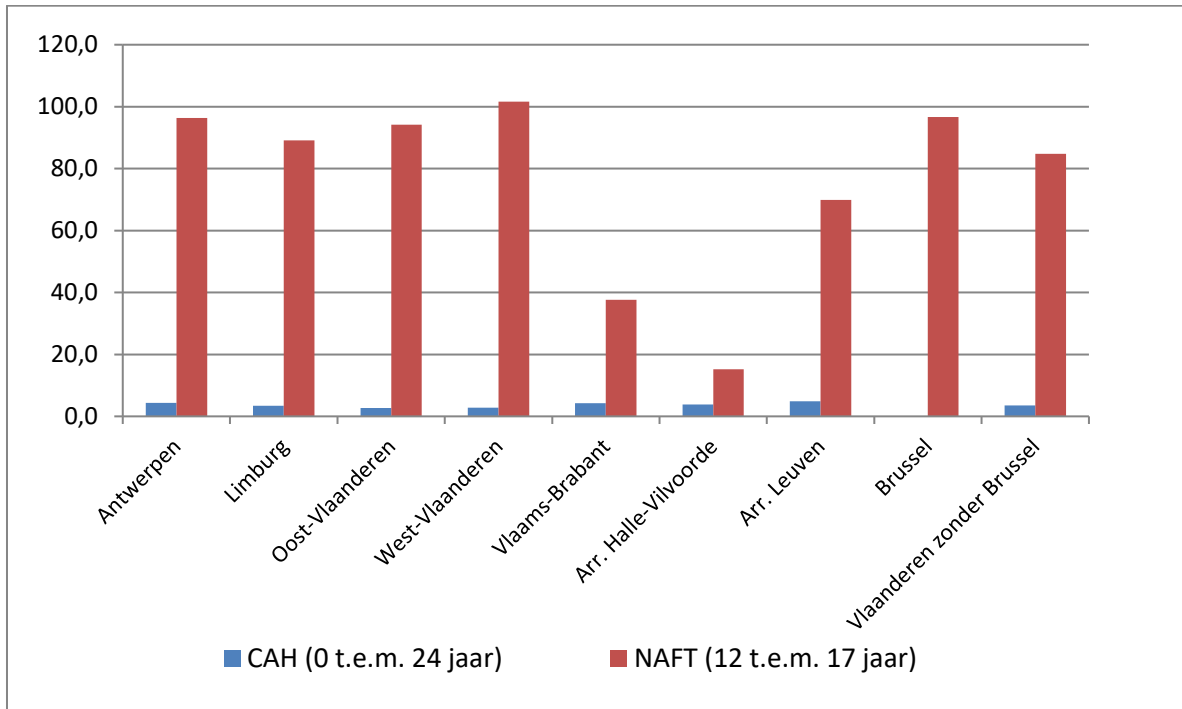
Per 10.000 jongeren van 0 t.e.m. 24 jaar is de capaciteit in Vlaams-Brabant hoger dan het Vlaamse gemiddelde, in beide arrondissementen. Enkel de provincie Oost-Vlaanderen heeft een nog groter aanbod.

Tabel 8: Capaciteit Crisishulp aan Huis, naadloze flexibele trajecten en GES+ plaatsen (2021), absolute aantallen en per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar of 12 t.e.m. 17 jaar (NAFT)

Provincies / arrondissementen	CAH		NAFT		GES+ Verblijf		GES+ Context-begeleiding		GES+ Ondersteunende begeleiding	
	Aantal	per 10.000	Aantal	per 10.000	Aantal	per 10.000	Aantal	per 10.000	Aantal	per 10.000
Antwerpen	229	4,4	1.208	96,4	28	0,5	32	0,6	9	0,2
Limburg	78	3,4	496	89,1	12	0,5	12	0,5	2	0,1
Oost-Vlaanderen	110	2,7	961	94,2	45	1,1	45	1,1	7	0,2
West-Vlaanderen	86	2,8	755	101,7	12	0,4	12	0,4	2	0,1
Vlaams-Brabant	140	4,2	311	37,7	30	0,9	30	0,9	5	0,2
<i>arr. Halle-Vilvoorde</i>	74	3,8	74	15,2	18	0,9	18	0,9	3	0,2
<i>arr. Leuven</i>	66	4,8	237	69,2	12	0,0	12	0,9	2	0,1
Brussel	0	0,0	245	96,7	0	0,7	0	0,0	0	0,0
Vlaanderen zonder Brussel	643	3,6	3.731	84,8	127	0,7	131	0,1	25	0,1

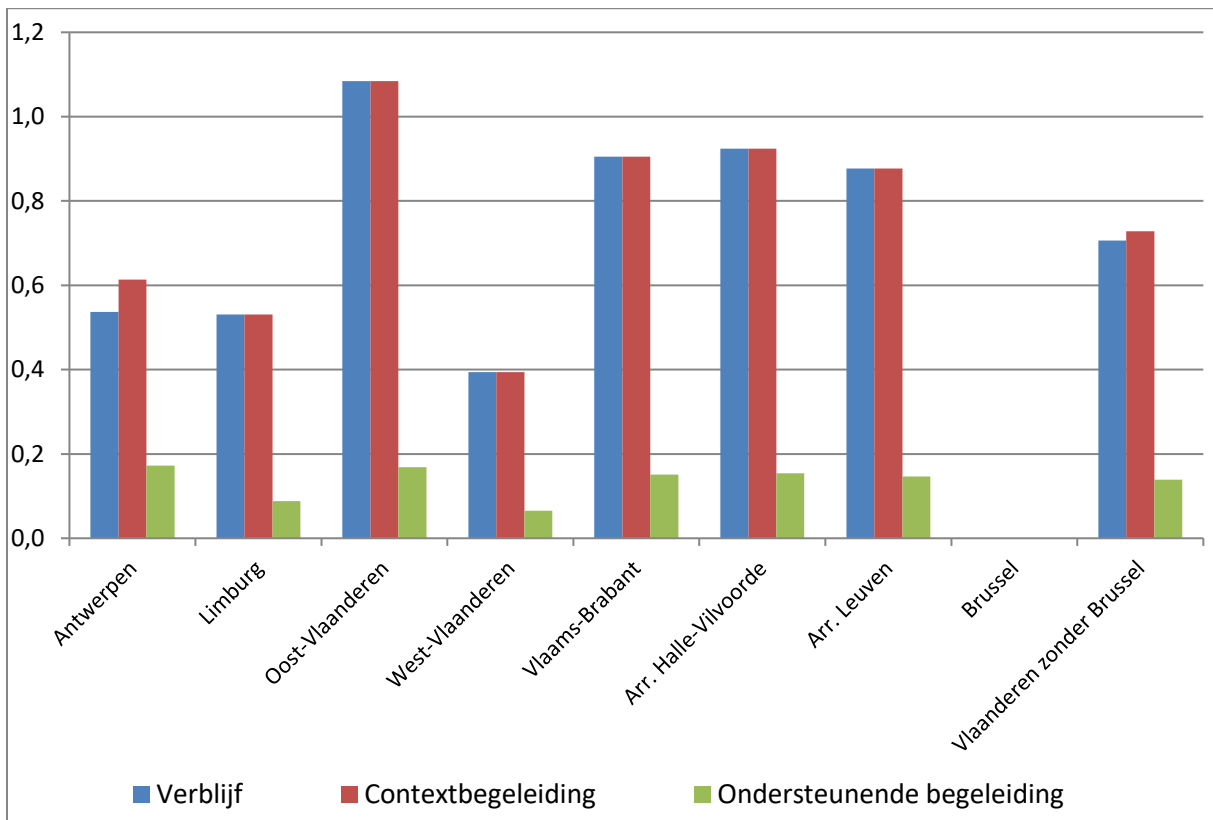
Bron: Opgroeien3,485,5

Figuur 8: CAH en NAFT: capaciteit per 10.000 jongeren (2021)

Bron: Opgroeien

Figuur 9: GES+: capaciteit per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 17 jaar (2021)

Bron: Opgroeien

Vlaams uitbreidingsbeleid jeugdhulp

Binnen de jeugdhulp gebeurt het uitbreidingsbeleid veelal projectmatig. De Vlaamse overheid voorziet een bepaald budget en koppelt er een bepaald type jeugdhulp/project aan. De oproepen gaan uit naar de organisaties die er dan op kunnen intekenen. Wanneer ze voldoen aan de voorwaarden van het project zullen ze de bijkomende middelen ontvangen voor het realiseren van het type jeugdhulp. De verdeling van de middelen is hier dus niet afhankelijk van de regio en zijn eventuele zorgachterstand, maar van de mogelijkheid van de organisaties om de gevraagde jeugdhulp te kunnen verwezenlijken. Regio's met minder of kleinere organisaties kunnen hier mogelijk een nadeel van ondervinden. Hieronder is een overzicht gemaakt van de projecten met uitbreidingen die recent zijn uitgevoerd of lopende zijn.

Project/omschrijving	Datum ingang	Organisaties/kernpartners	Uitbreiding Vlaams-Brabant
1 gezin = 1 plan ⁴	Medio 2020	Halle-Vilvoorde: vzw Radar Oost-Brabant: CGG Vlaams-Brabant Oost	1,76 miljoen van 9 miljoen
Crisisbegeleiding ⁵	Medio 2020		Ruim 150.000 euro + middelen naar CAW crisismeldpunten
Vlaamse Veerkracht ⁶	2020-2023		15,38% van de totale middelen
Signs of Safety ⁷	Begin 2021 – april 2022	De Cocon – Vilvoorde Monte Rosa - Leuven	12 begeleidingen
Intencoproject ⁸	2021	CIG De Shelter - Leuven	Jaarlijks 100.000 euro
Beveiligd verblijf ⁹	2020-2023	De Wissel – Leuven MFC Levenslust – Lennik Minor Ndako – regio overschrijdend	6 verblijf 6 verblijf 6 verblijf
Reconversie ¹⁰	oproepfase	/	/

⁴ <https://www.xn--ngezin-nplan-9dbaha.be/#/>

⁵ <https://www.jeugdhulp.be/actua/persberichten/extra-23-miljoen-euro-voor-crisisjeugdhulp-verdeeld>

⁶ <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/?search=Vlaamse%20Veerkracht>

⁷ <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1630110>

⁸ <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1630110>

⁹ <http://www.wouterbeke.be/nieuws/20-miljoen-euro-voor-132-nieuwe-beveiligde-opvangplaatsen-voor-jongeren-in-problematische-leefsituaties/>

¹⁰ <https://www.jeugdhulp.be/actua/nieuwsberichten/oproep-tot-reconversievoorstellen>

5 Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning

De centra voor kindzorg en gezinsondersteuning (CKG) bieden pedagogische begeleiding aan gezinnen met opvoedings- of gezinsproblemen, zolang de problemen nog niet van die aard zijn dat ze niet op korte tijd kunnen worden opgelost of verbeterd. Een CKG wordt erkend door Opgroeien en biedt een breed scala aan hulp, zoals thuisbegeleiding, ambulante trainingen of ambulante en korte opvang. Het behoort tot de rechtstreeks toegankelijke hulp.

Een centrum voor kindzorg en gezinsondersteuning krijgt elk jaar een subsidie-enveloppe, gebaseerd op de vroegere enveloppe op basis van de capaciteit¹¹. Het CKG moet het grootste deel daarvan (er wordt een basissubsidie van afgetrokken) in het begin van het jaar 'besteden' aan typemodules. Een CKG kiest dus elk jaar welke typemodules het dat jaar gaat aanbieden en hoeveel (er zijn wel een aantal regels). Het aanbod van een CKG kan dus elk jaar wijzigen, en wat er bij het begin van het jaar wordt 'aangekocht' is niet altijd gelijk aan wat er wordt uitgevoerd. Dat kan uiteindelijk minder zijn (waarbij terugvordering van subsidies kan voorkomen) maar ook meer.

De residentiële opvangcapaciteit kan daarentegen niet zomaar gewijzigd worden. Dit kan enkel na overleg met Opgroeien en in het kader van Integrale Jeugdhulp, zodat de bestaande opvangplaatsen gegarandeerd blijven.

Ambulante opvang is er enkel in het arrondissement Halle-Vilvoorde (13 plaatsen). Er is geen crisisopvang in het arrondissement Halle-Vilvoorde, er zijn 4 plaatsen hiervoor in het arrondissement Leuven. Zeer korte residentiële opvang is er zeer weinig in Vlaams-Brabant, enkel 2 modules in het arrondissement Leuven. Ook lange residentiële opvang is beperkt in Vlaams-Brabant: 25 plaatsen, waarvan slechts 7 in het arrondissement Halle-Vilvoorde.

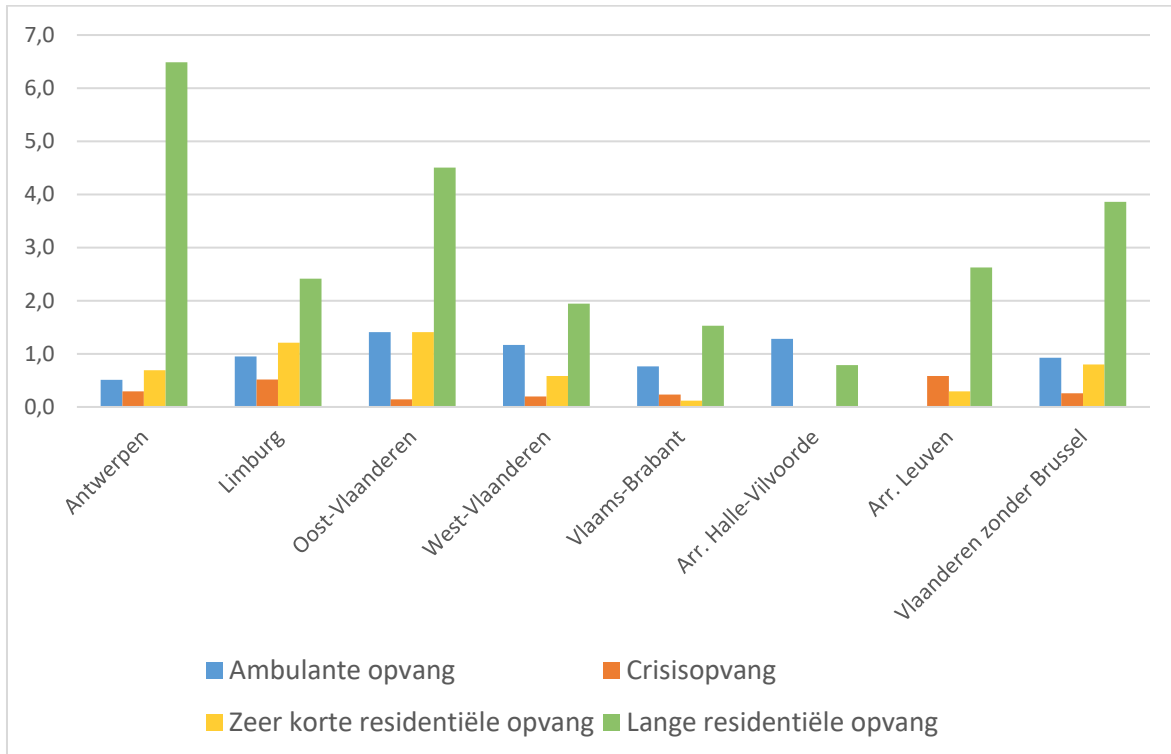
Tabel 9: CKG plaatsen opvang per 10.000 kinderen 0 t.e.m. 12 jaar (2021)

Provincies / arrondissementen	Ambulante opvang	Crisisopvang	Zeer korte residentiële opvang	Lange Residentiële opvang	Totaal per 10.000 0-12 jarigen
Antwerpen	0,5	0,3	0,7	6,5	8,0
Limburg	0,9	0,5	1,2	2,4	5,1
Oost-Vlaanderen	1,4	0,1	1,4	4,5	7,5
West-Vlaanderen	1,2	0,2	0,6	1,9	3,9
Vlaams-Brabant	0,8	0,2	0,1	1,5	2,7
arr. Halle-Vilvoorde	1,3	0,0	0,0	0,8	2,1
arr. Leuven	0,0	0,6	0,3	2,6	3,5
Brussel	0,0	0,0	0,8	0,3	0,5
Vlaanderen zonder Brussel	0,9	0,3	0,2	3,9	5,8

Bron: Opgroeien

¹¹ Besluit van de Vlaamse Regering inzake erkenning en subsidiëring van de centra voor kindzorg en gezinsondersteuning, <https://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1022637.html>

Figuur 10: CKG: plaatsen opvang per 10.000 kinderen 0 t.e.m. 12 jaar (2021)

Bron: Opgroeien

In de volgende tabel geven we een overzicht van de modules begeleiding en training. Deze zijn echter niet opgesplitst per provincie. CKG I-mens werkt zowel in Oost-Vlaanderen (Evergem), Vlaams-Brabant (Dworp – Halle) als in Brussel (Ganshoren), CKG Kinderland in de provincies Antwerpen (Berlaar) en Vlaams-Brabant (Vilvoorde) en CKG het Open Poortje heeft afdelingen in Oost-Vlaanderen en Antwerpen.

Tabel 10: CKG: aantal toegekende modules begeleiding en training (2021)

CKG	Plaats	MOBIEL					AMBULANTE TRAINING					INNOVATIEMODULE	
		LICHT		INTENSIEF			IN GROEP			INDIVIDUEEL	Mobiel	Ambulante training	
		Kort licht Mobiel (begeleidingen)	Lang licht Mobiel (begeleidingen)	Zeer kort intens Mobiel (begeleidingen)	Kort intens Mobiel (begeleidingen)	Middel-lang intens Mobiel (begeleidingen)	Amb. Tr. van ouders en kinderen samen (Tuimel) (gezinnen)	Amb. Tr. van ouders en van kinderen in groep (STOP4-7) (trainingen - gezinnen)	Amb. Tr. van ouders in groep (TrP 4 groep) (trainingen-gezinnen)	Amb. Tr. van ouders individueel (TrP 4 ind.) (begeleidingen)			
Bethlehem	Mechelen	48	46	0	17	0	0	40	24	17	5	200	
De Hummeltjes	Hasselt	86	44	0	0	8	20	20	42	40	0	0	
De Kleine Vos	Antwerpen	91	76	0	10	0	15	0	0	0	0	0	
De Schommel	Scherpenheuvel-Zichem	121	116	0	8	14	0	30	42	14	0	0	
De Stap	Genk	44	31	0	0	14	0	36	0	0	0	0	
Don Bosco	Kortrijk	25	30	0	0	0	18	20	18	0	0	0	
Het Open Poortje	Schildes	34	63	2	9	0	17	120	30	8	0	100	
Kapoentje	Oostende	0	61	0	18	10	12	30	0	0	0	0	
Kinderland	Berlaar/Vilvoorde	57	68	0	0	0	0	0	18	25	0	0	
Glorieux	Ronse	11	32	0	5	0	12	20	0	25	0	0	
Lentekind	Beerse	56	73	0	6	0	13	0	24	46	0	0	
Molenberg	Bilzen	54	62	0	4	6	16	20	18	0	0	0	
Sint-Clara	Brugge	79	44	12	12	0	16	30	0	0	0	0	
't Kinderkasteeltje	Nazareth	26	40	0	6	4	0	0	36	35	0	0	
Den Boomgaard	Lierde/Zottegem	20	34	0	0	14	0	0	36	6	0	0	
Koraal	Schoten/Wommelgem	50	70	0	8	0	28	0	18	0	0	0	
I-mens	Evergem/Ganshoren/Dworp	236	229	0	12	6	0	30	0	0	0	0	
Zorgbedrijf Antwerpen	A'pen/Kalmthout/Kapellen	25	80	0	25	0	34	10	0	8	0	0	
Totaal		1.063	1.199	14	140	76	201	406	306	224	5	300	

6 Zorg voor personen met een handicap

Op 1 januari 2017 werd in de sector personen met een handicap de 'persoonsvolgende financiering' ingevoerd. Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) subsidieert niet langer de voorzieningen voor de zorgvormen die ze aanbieden, maar keert een budget uit aan personen met een handicap, zodat die zelf de gewenste ondersteuning kunnen inkopen. In het huidige systeem kunnen de voorzieningen een meer op maat en flexibeler zorgaanbod uitwerken, en werd deze opdeling in zorgvormen voor een groot stuk verlaten. Er is nu vooral sprake van begeleiding (ambulante, mobiele, in groep...), dagopvang en verblijf. Wie slechts af en toe hulp nodig heeft kan zich rechtstreeks tot een voorziening richten met een aanbod in rechtstreeks toegankelijke hulpverlening, zonder een aanvraag in te dienen bij het VAPH.

Sindsdien beschikt het VAPH echter niet meer over gegevens betreffende het aantal plaatsen per zorgvorm per regio zoals dat voorheen wel het geval was. Het is veel moeilijker om afspraken te doen over de ruimtelijke spreiding van het zorgaanbod en dus ook over eventuele regionale tekorten. De vraag rijst of er via het nieuwe systeem een goede afstemming is tussen vraag en aanbod. Waarvoor zetten mensen hun budget in? Kan iedere persoon met een persoonsvolgend budget de meest geschikte zorg inkopen of zijn er mensen die uit noodzaak (bijvoorbeeld geen dagopvang op redelijke afstand) voor een alternatief moeten kiezen? Het VAPH zegt weinig signalen binnen te krijgen over het moeilijk vinden van geschikte zorg, enkel voor de complexe dossiers, waar er een combinatie is van een beperking en ernstige gedragsproblemen.

Rechtstreeks Toegankelijke Hulpverlening

Rechtstreeks Toegankelijke Hulpverlening (RTH) is er voor beperkte handicapspecifieke ondersteuning in de vorm van begeleiding, dagopvang of occasioneel verblijf.

Het VAPH erkent en subsidieert de aanbieders van rechtstreeks toegankelijke hulp. Erkende RTH-aanbieders kunnen de RTH-middelen echter doorgeven aan door het VAPH vergunde zorgaanbieders, zo kan de zorg dichterbij de vrager geboden worden.

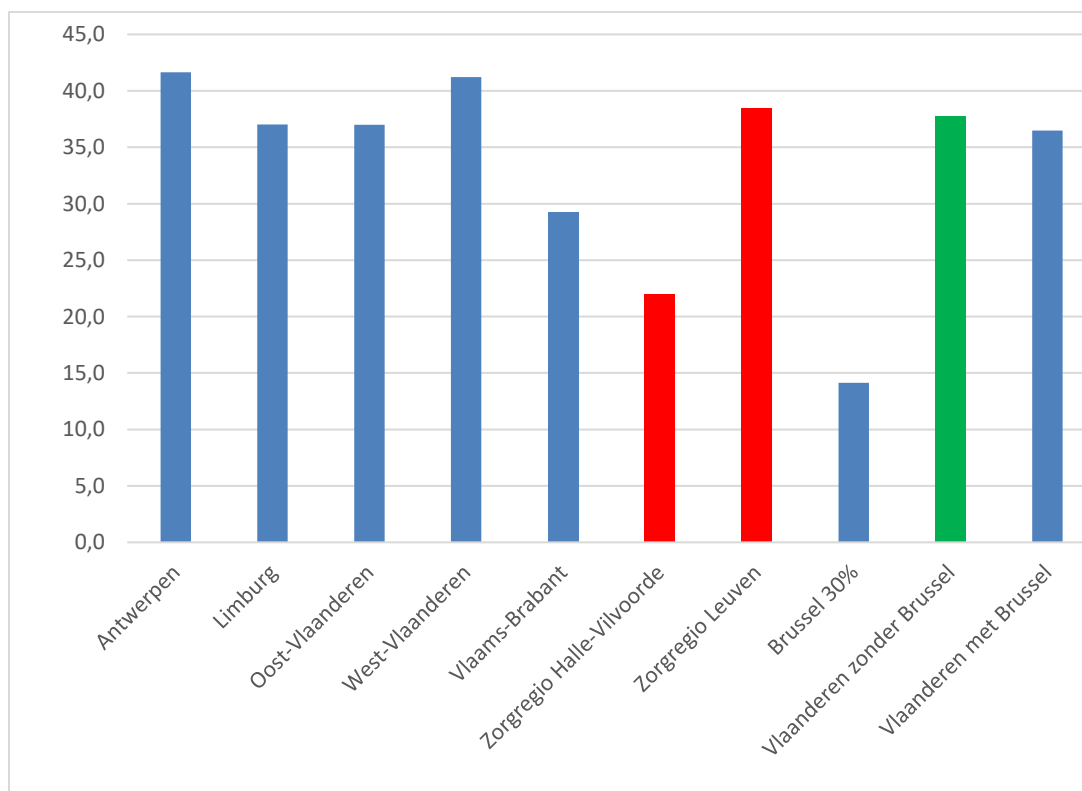
Het valt meteen op dat er vergeleken met andere provincies heel weinig gebruikers zijn per 10.000 inwoners in de provincie Vlaams-Brabant. Dit is geheel terug te brengen tot een laag aandeel in het arrondissement Halle-Vilvoorde: 22 gebruikers per 10.000 inwoners.

Tabel 11: RTH: gebruikers (2020)

Provincies / zorgregio's	Aantal RTH-gebruikers	RTH-gebruikers per 10.000 inwoners
Antwerpen	7.808	41,6
Limburg	3.260	37,0
Oost-Vlaanderen	5.667	37,0
West-Vlaanderen	4.960	41,2
Vlaams-Brabant	3.402	29,3
<i>zorgregio Halle-Vilvoorde</i>	<i>1.427</i>	<i>22,0</i>
<i>zorgregio Leuven</i>	<i>1.975</i>	<i>38,5</i>
Brussel (30% inwoners)	517	14,1
Vlaanderen zonder Brussel	25.097	37,7
Vlaanderen met Brussel	25.614	36,5

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Figuur 11: RTH: gebruikers per 10.000 inwoners (2020)

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Multifunctionele Centra

Multifunctionele centra (MFC) hebben de opdracht om flexibele, vraaggestuurde trajecten aan te bieden voor minderjarige personen met een handicap (0 t.e.m. 21 jaar).

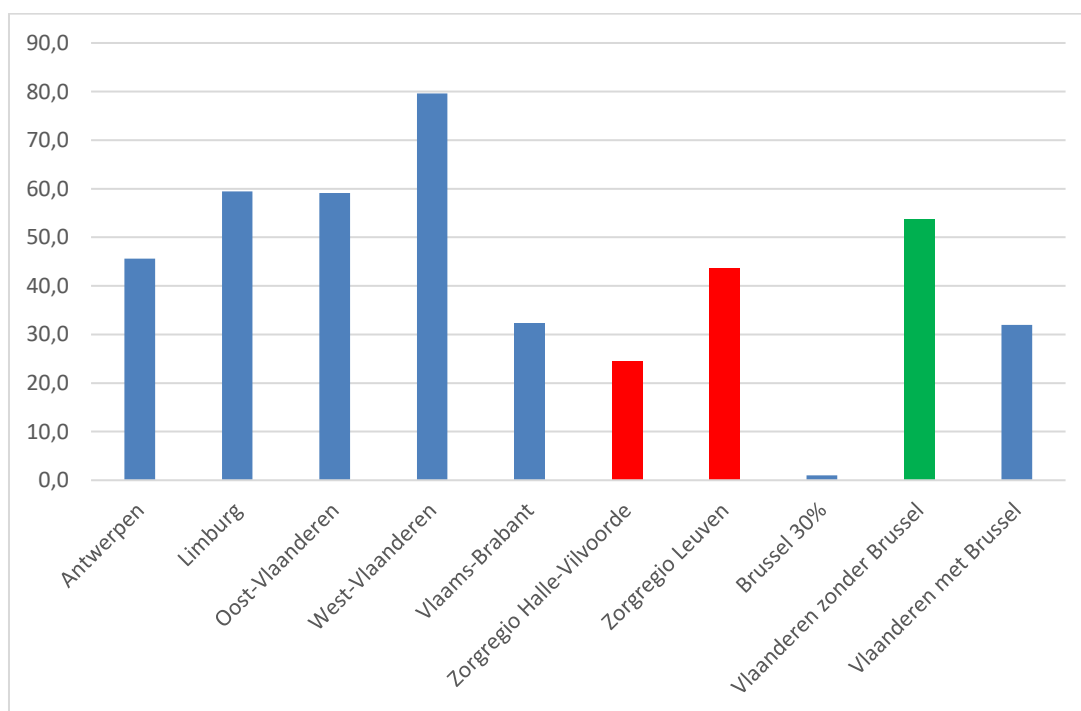
Voor ondersteuning van een multifunctioneel centrum is een jeugdhulpbeslissing van de intersectorale toegangspoort (ITP) nodig. De maximale bijdrage die een MFC kan vragen voor begeleiding, dagopvang of verblijf wordt vastgelegd door het VAPH.

Tabel 12: MFC: cliënten (2020)

Provincies / zorgregio's	cliënten op jaar-basis	cliënten per 10.000 inwoners 0-21 jaar
Antwerpen	2.088	45,6
Limburg	1.178	59,5
Oost-Vlaanderen	2.140	59,1
West-Vlaanderen	2.106	79,6
Vlaams-Brabant	941	32,3
<i>zorgregio Halle-Vilvoorde</i>	423	24,6
<i>zorgregio Leuven</i>	518	43,7
Brussel 30%	108	1,0
Vlaanderen zonder Brussel	8.453	53,7
Vlaanderen met Brussel	8.561	32,0

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Figuur 12: MFC: cliënten per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 21 jaar (2020)

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Wat het aantal locaties MFC betreft, kunnen we stellen dat deze grotendeels gelijk blijft of dat de verleende hulp bestaande blijft door een reconversie of fusie. In de eerste jaarhelft van 2021 waren er 85 erkende multifunctionele centra. Dat zijn er 3 minder dan eind 2020. Dat komt omdat 2 multifunctionele centra stopten door een reconversie van punten MFC naar rechtstreeks toegankelijke hulp en 1 multifunctioneel centrum door een fusie.

Persoonsvolgende financiering

Het VAPH biedt budgetten op maat om ondersteuning te organiseren en te betalen:

- Het **zorgbudget** voor mensen met een handicap (voorheen basisondersteuningsbudget) van de Vlaamse sociale bescherming is bedoeld voor personen met een erkende handicap en een ondersteuningsnood die aan bepaalde voorwaarden voldoen. Het zorgbudget is een vast bedrag van 300 euro per maand dat uitbetaald wordt door de zorgkassen.
- Met het **persoonsvolgend budget (PVB)** kan een meerderjarige persoon met een handicap zorg en ondersteuning inkopen binnen zijn eigen netwerk, bij vrijwilligers, individuele begeleiders, professionele zorgverleners en bij door het VAPH vergunde zorgaanbieders. Het is bedoeld voor personen die door hun handicap intensieve of frequente ondersteuning nodig hebben.
- Een **persoonlijke-assistentiebudget (PAB)** is een budget dat het VAPH geeft om de assistentie voor een kind met een handicap thuis of op school te organiseren en te financieren.

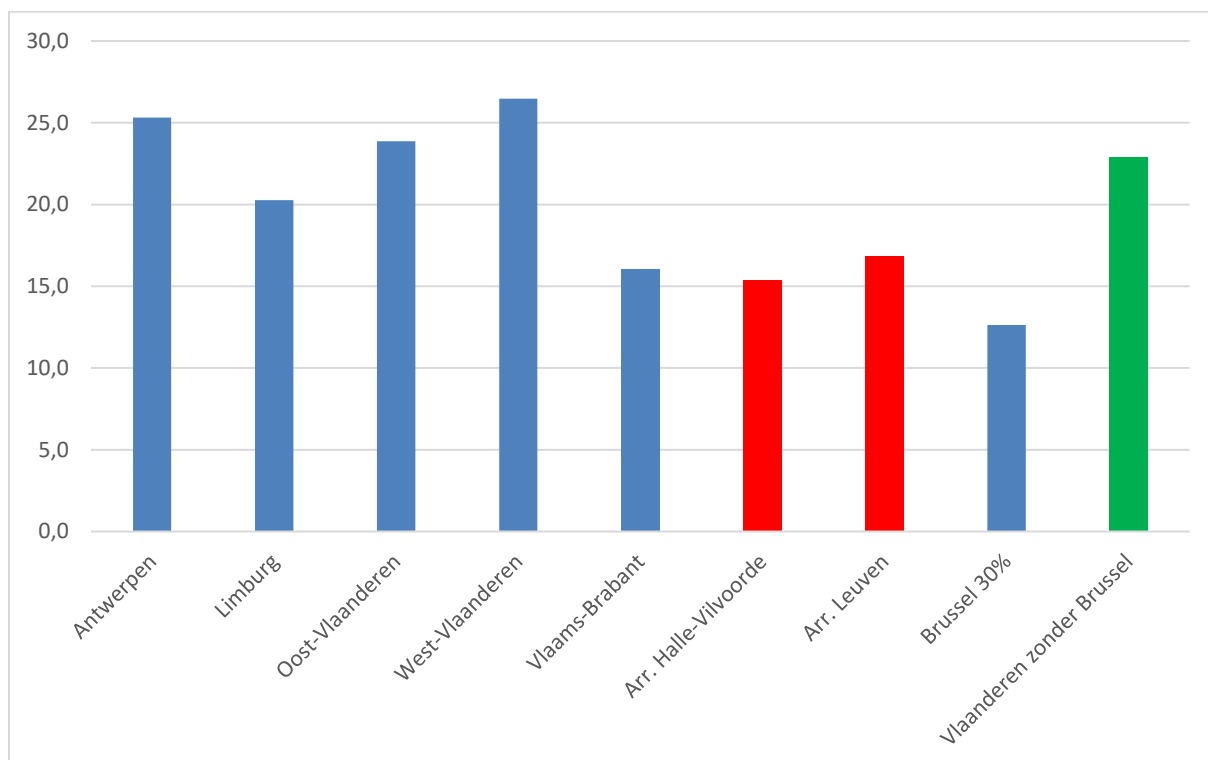
De provincie Vlaams-Brabant heeft het laagste aandeel **personen met een zorgbudget** per 10.000 inwoners. Het aandeel ligt het laagste in het arrondissement Halle-Vilvoorde, maar ook in het arrondissement Leuven blijft het ver onder het gemiddelde van Vlaanderen.

Tabel 13: Personen met een zorgbudget (2020)

Provincies / arrondissementen	Aantal personen met een zorgbudget	Personen met een zorgbudget per 10.000 inwoners
Antwerpen	4.750	25,3
Limburg	1.784	20,3
Oost-Vlaanderen	3.656	23,9
West-Vlaanderen	3.185	26,5
Vlaams-Brabant	1.865	16,1
<i>arr. Halle-Vilvoorde</i>	<i>1.000</i>	<i>15,4</i>
<i>arr. Leuven</i>	<i>865</i>	<i>16,9</i>
Brussel (30% inwoners)	462,3	12,6
Vlaanderen zonder Brussel	15.240	22,9
Vlaanderen met Brussel	15.702,3	22,4

Bron: Agentschap Zorg en Gezondheid

Figuur 13: Personen met een zorgbudget per 10.000 inwoners (2020)

Bron: Agentschap Zorg en Gezondheid

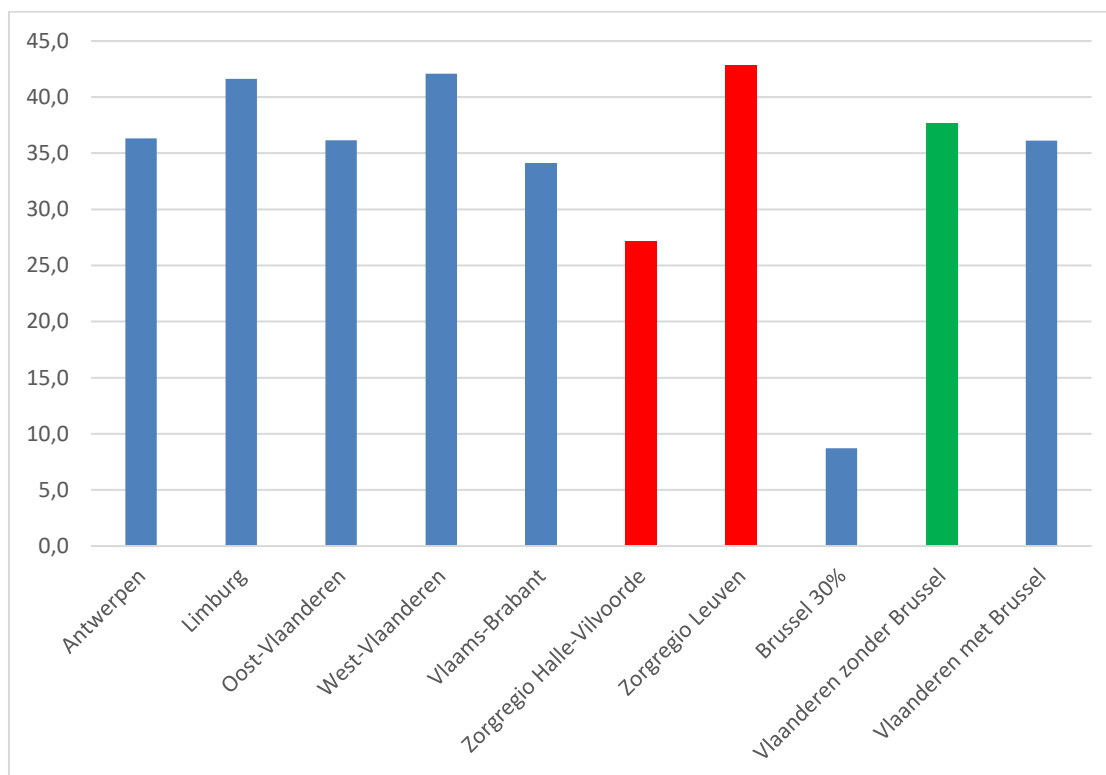
Wat de **persoonsvolgende budgetten** betreft, zijn er eveneens minder toegekend in zorgregio Halle-Vilvoorde dan in zorgregio Leuven. Leuven (43 per 10.000) komt relatief gezien wel een stuk boven het Vlaamse gemiddelde (38 per 10.000), maar Halle-Vilvoorde blijft daar ver onder (27 per 10.000).

Tabel 14: Personen met een persoonsvolgende budget (2020)

Provincies / zorgregio's	Aantal personen met een PVB	Personen met een PVB per 10.000 inwoners
Antwerpen	6.812	36,3
Limburg	3.666	41,6
Oost-Vlaanderen	5.537	36,2
West-Vlaanderen	5.064	42,1
Vlaams-Brabant	3.961	34,1
<i>zorgregio Halle-Vilvoorde</i>	<i>1.764</i>	<i>27,2</i>
<i>zorgregio Leuven</i>	<i>2.197</i>	<i>42,8</i>
Brussel (30% inwoners)	319	8,7
Vlaanderen zonder Brussel	25.040	37,6
Vlaanderen met Brussel	25.359	36,1

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Figuur 14: Personen met een PVB per 10.000 inwoners (2020)

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Nog niet iedereen met een erkenning als persoon met een handicap ontvangt reeds een persoonsvolgend budget. De aanvragers worden door de Vlaamse toeleidingscommissie ondergebracht in een prioriteitengroep. In prioriteitengroep 1 worden de meest dringende vragen ingedeeld, in prioriteitengroep 3 de minst dringende. De commissie baseert zich voor de beslissing hoofdzakelijk op de gegevens die worden aangeleverd door het multidisciplinaire team (MDT).

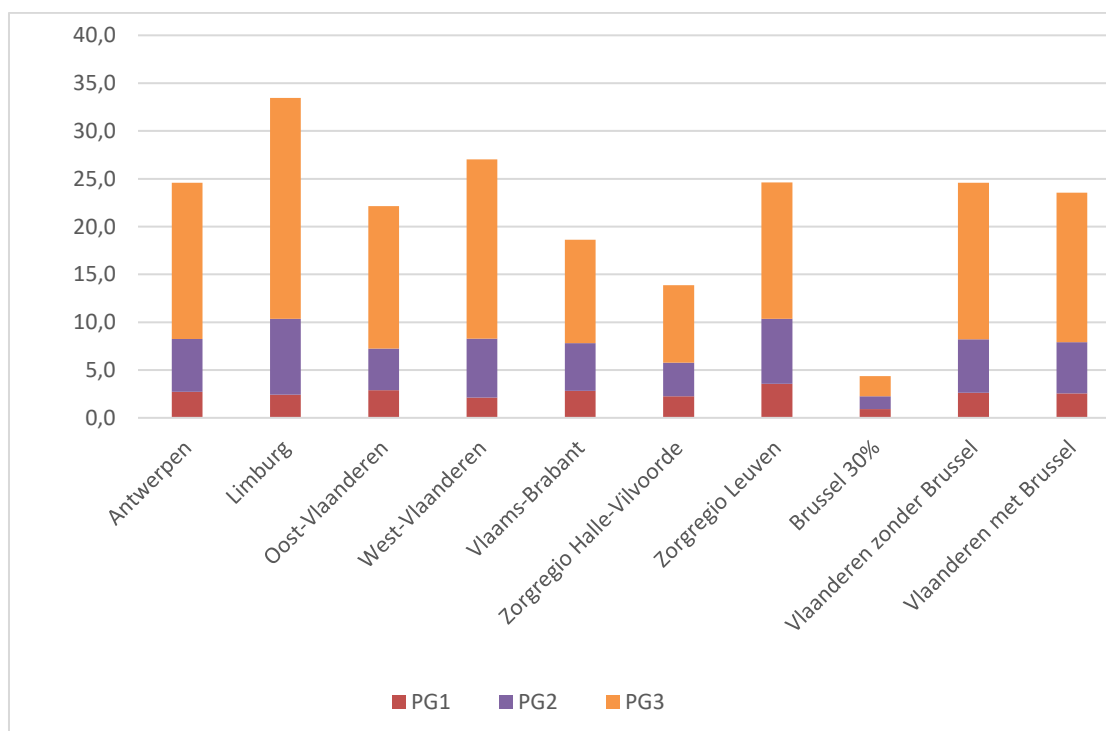
Het is zeker niet zo dat er in Halle-Vilvoorde meer mensen wachtende zijn op een PVB, in tegendeel, ook deze cijfers liggen lager in deze zorgregio. In totaal zijn er 13,9 wachtenden per 10.000 inwoners in Halle-Vilvoorde, ten opzichte van 24,6 in Vlaanderen. In de hoogste prioriteitengroep gaat het om 2,3 op 10.000 inwoners, ten opzichte van 2,6 in Vlaanderen.

Tabel 15: Totaal aantal wachtenden voor een PVB en wachtenden in prioriteitengroep 1 per 10.000 inwoners (2020)

Provincies / zorgregio's	Aantal wachtenden	Wachtenden per 10.000 inwoners	Wachtenden in prioriteitengroep 1 per 10.000 inwoners
Antwerpen	4.613	24,6	2,7
Limburg	2.944	33,4	2,4
Oost-Vlaanderen	3.392	22,1	2,9
West-Vlaanderen	3.253	27,0	2,1
Vlaams-Brabant	2.164	18,6	2,8
<i>zorgregio Halle-Vilvoorde</i>	901	13,9	2,3
<i>zorgregio Leuven</i>	1.263	24,6	3,5
Brussel	160	4,4	0,9
Vlaanderen zonder Brussel	16.366	24,6	2,6
Vlaanderen met Brussel	16.526	23,5	2,5

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Figuur 15: Personen op de wachtlijst voor een PVB per 10.000 inwoners, naar prioriteitengroep (2020)

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Mogelijke oorzaken voor de lagere aantallen met een PVB of wachtend op een PVB in de regio Halle-Vilvoorde, die we in vorige edities van dit rapport reeds opperden, zijn:

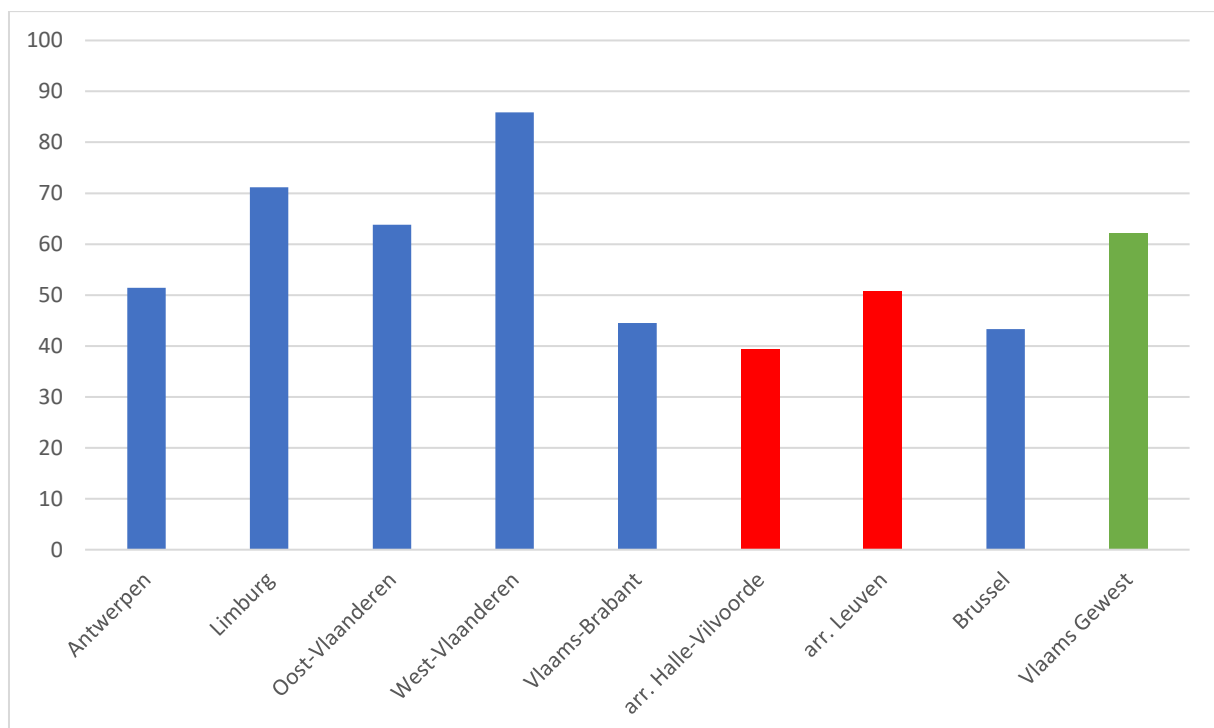
- een kleiner aanbod voor personen met een handicap (aanbod trekt vraag aan);
- de minder grote bekendheid van het aanbod, die samenhangt met de beperkte aanwezigheid;

- de culturele achtergrond en de anderstaligheid van de inwoners;
- een beperkter aantal personen met een handicap in bepaalde regio's (zoals ten zuidoosten van Brussel).

Mogelijk gaat het om een combinatie van verschillende van deze factoren, maar dit werd niet nader onderzocht.

Wanneer we hier de gegevens naast zetten van de personen met een handicap met een erkenning van de Directie-generaal Personen met een handicap, dan zien we alleszins een gelijkaardig beeld. Het aantal volwassenen met een erkenning per 1.000 inwoners ligt in Halle-Vilvoorde lager dan 40, terwijl dit in Vlaanderen op 62 ligt en in het arrondissement Leuven op 51.

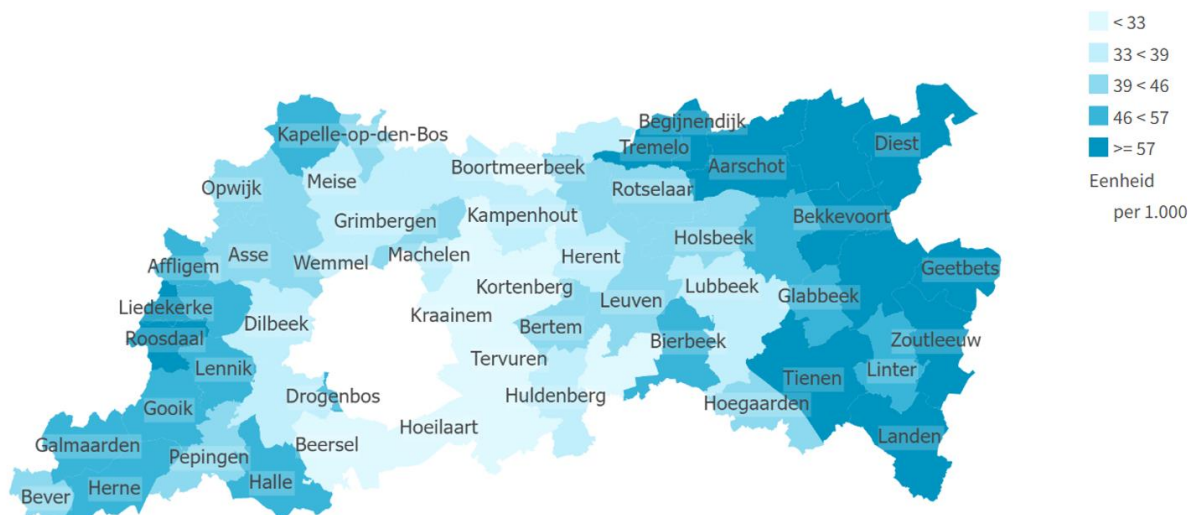
Figuur 16: Personen met erkenning door DG PmH per 1.000 inwoners 18+ (2021)

Bron: FOD Sociale Zekerheid, Directie-generaal Personen met een handicap | provincies.incijfers.be

Binnen de arrondissementen zien we nog duidelijke verschillen tussen de meer landelijke regio's zoals het Hageland en het Pajottenland, waar er meer erkenningen zijn.

Kaart 5: Personen erkend door DG PmH per 1.000 inwoners van 18+ (2021)

Bron: FOD Sociale Zekerheid, Directie-generaal Personen met een handicap | provincies.incijfers.be

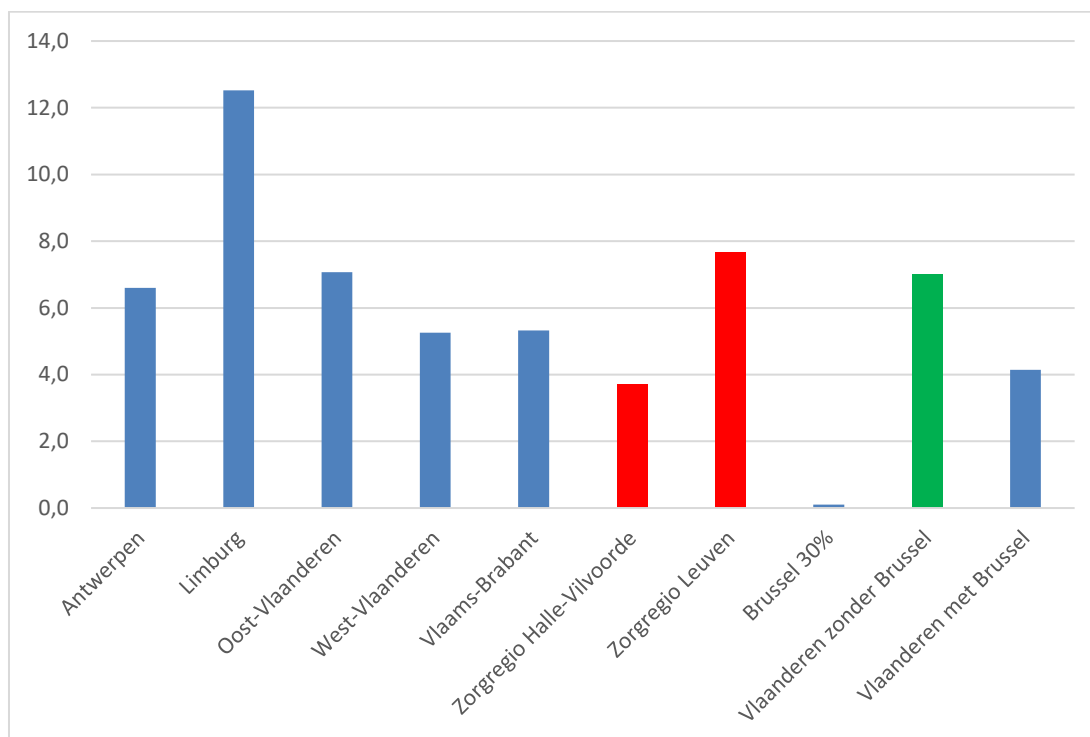
Ook bij de **jongeren met een persoonlijk assistentiebudget** zien we een lager aandeel in het arrondissement Halle-Vilvoorde: 3,7 per 10.000 jongeren heeft een PAB daar, ten opzichte van 7,7 in het arrondissement Leuven en 7,0 in Vlaanderen gemiddeld.

Tabel 16: Jongeren met een PAB (2020)

Provincies / zorgregio's	Jongeren met een PAB	Jongeren met een PAB per 10.000 0 t.e.m. 21 jarigen
Antwerpen	302	6,6
Limburg	248	12,5
Oost-Vlaanderen	256	7,1
West-Vlaanderen	139	5,3
Vlaams-Brabant	155	5,3
<i>zorgregio Halle-Vilvoorde</i>	<i>64</i>	<i>3,7</i>
<i>zorgregio Leuven</i>	<i>91</i>	<i>7,7</i>
Brussel	11	0,1
Vlaanderen zonder Brussel	1.100	7,0
Vlaanderen met Brussel	1.111	4,2

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Figuur 17: Personen op de wachtlijst voor een PAB per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 21 jaar (2020)

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Vlaams uitbreidingsbeleid zorg voor PmH

Extra middelen worden momenteel vooral ingezet voor het verlenen van persoonsvolgende financiering. De Vlaamse Regering wil de wachtlijsten, met prioriteitengroep 1 voorop, zo snel mogelijk verkleinen. In de huidige situatie krijgen mensen in prioriteitengroep 1 binnen de 18 maanden een persoonsvolgend budget. De andere prioriteitengroepen kennen echter nog een erg lange wachttijd en worden bijgevolg nog steeds groter.

De middelen die naar de persoonsvolgende financiering gaan worden verdeeld volgens een Vlaamse wachtlijst. Er wordt dus geen rekening gehouden met de locaties. Voor personen met een handicap wordt er dus geen specifiek beleid voorzien om eventuele zorgachterstand in bepaalde regio's aan te pakken.

Hieronder geven we een overzicht van de uitbreidingsmiddelen die recent zijn toegewezen aan de sector personen met een handicap.

Project/omschrijving	Datum ingang	Organisaties/kernpartners	Uitbreiding Vlaams-Brabant
Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO) ¹²	2019	RTH's en CAW's	250.000 euro in punten RTH
RTH, flankerend beleid en Persoonsvolgende financiering (PVF) ¹³	2019		RTH punten, zorgbudget en volgens de Vlaamse Wachtlijst (92,5 miljoen extra)
RTH kortverblijf ¹⁴	2020	20 erkende organisaties in Vlaams-Brabant	14,45 procent van het totaal aantal RTH-punten
MFC en Persoonsvolgende financiering (PVF) ¹⁵	2020	MFC (Provincie Antwerpen)	40 miljoen extra middelen: <ul style="list-style-type: none"> • 16 extra plaatsen MFC • 85 % Volgens de Vlaamse Wachtlijst • Rest PAB
Persoonsvolgend financiering (PVF) ¹⁶	2021-2024		Volgens zorginvesteringsplan (230 miljoen)
VIA6 akkoord: RTH, inkanteling internaten, PVB en PAB ¹⁷	2021-2022		19,6 miljoen <ul style="list-style-type: none"> • 2 miljoen RTH • 15 miljoen internaten • 2,6 miljoen PVB en PAB (85%-15%)

¹² <https://www.vaph.be/documenten/infonota-inf1977-uitbreidingsbeleid-rth-her-verdeling-middelen-rth-kortverblijf-en-impact>

¹³ https://www.vaph.be/sites/default/files/documents/15727/het_vaph_in_cijfers_-_2019.pdf

¹⁴ <https://www.vaph.be/documenten/infonota-inf1977-uitbreidingsbeleid-rth-her-verdeling-middelen-rth-kortverblijf-en-impact>

¹⁵ <https://extranet.vaph.be/jaarverslag/2020/pages/6/>

¹⁶ en ¹⁶ https://extranet.vaph.be/jaarverslag/2021-eerste-jaarhelft/Het-VAPH-in-cijfers-Eerste-jaarhelft-2021_23-03-2022.pdf

7 Geestelijke gezondheidszorg

Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg

Een centrum voor geestelijke gezondheidszorg (CGG) biedt medisch-psychiatrische en psychotherapeutische hulpverlening aan mensen met ernstige psychische problemen. Elk CGG heeft een aparte werking voor kinderen en jongeren, volwassenen en ouderen. Een CGG is georganiseerd in meerdere teams op verschillende vestigingsplaatsen. Elk team bestaat uit één of meerdere psychiaters, psychologen en maatschappelijk werkers. De hulpverlening in een CGG gebeurt tijdens consultaties. Er is geen mogelijkheid tot opname of verblijf.

Een erkend CGG ontvangt jaarlijks een subsidie. De enveloppe wordt verdeeld door Vlaanderen volgens het aantal inwoners, gewogen t.o.v. een aantal kwetsbaarheidsfactoren. De subsidie-enveloppe wordt vastgelegd in een overeenkomst tussen het Agentschap Zorg en Gezondheid en het CGG. De overeenkomst geldt voor 3 jaar. Ze omschrijft:

- de algemene en specifieke doelstellingen;
- de prestaties waartoe het centrum voor geestelijke gezondheidszorg zich verbindt;
- de resultaten die het centrum voor geestelijke gezondheidszorg nastreeft;
- het aandeel van de personeels- en werkingskosten in de subsidie-enveloppe;
- de mate waarin de subsidie-enveloppe evolueert volgens indexering en weddes.

In Vlaams-Brabant zijn er drie CGG's, namelijk CGG Ahasverus (voornamelijk in het arrondissement Halle-Vilvoorde, enkele diensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest), CGG Vlaams-Brabant Oost (voornamelijk in het arrondissement Leuven, 1 vestiging in het arrondissement Halle-Vilvoorde), en CGG PassAnt (werking over de hele provincie).

Als we de cijfers uitzetten per inwoner kent Vlaams-Brabant de laagste enveloppe per inwoner (9,38 euro) t.o.v. de andere provincies en het Vlaams gewest (10,89 euro). De cijfers hebben echter nog wat nuance nodig. De kwetsbaarheidsweging is niet meegenomen in de cijfers. Verder heeft CGG Ahasverus ook dienstverleningen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het aandeel van de enveloppe dat hier naartoe gaat is niet te kwantificeren in een percentage of een opdeling in het aantal VTE's. Dit deel van de enveloppe zit bij de provincie Vlaams-Brabant.

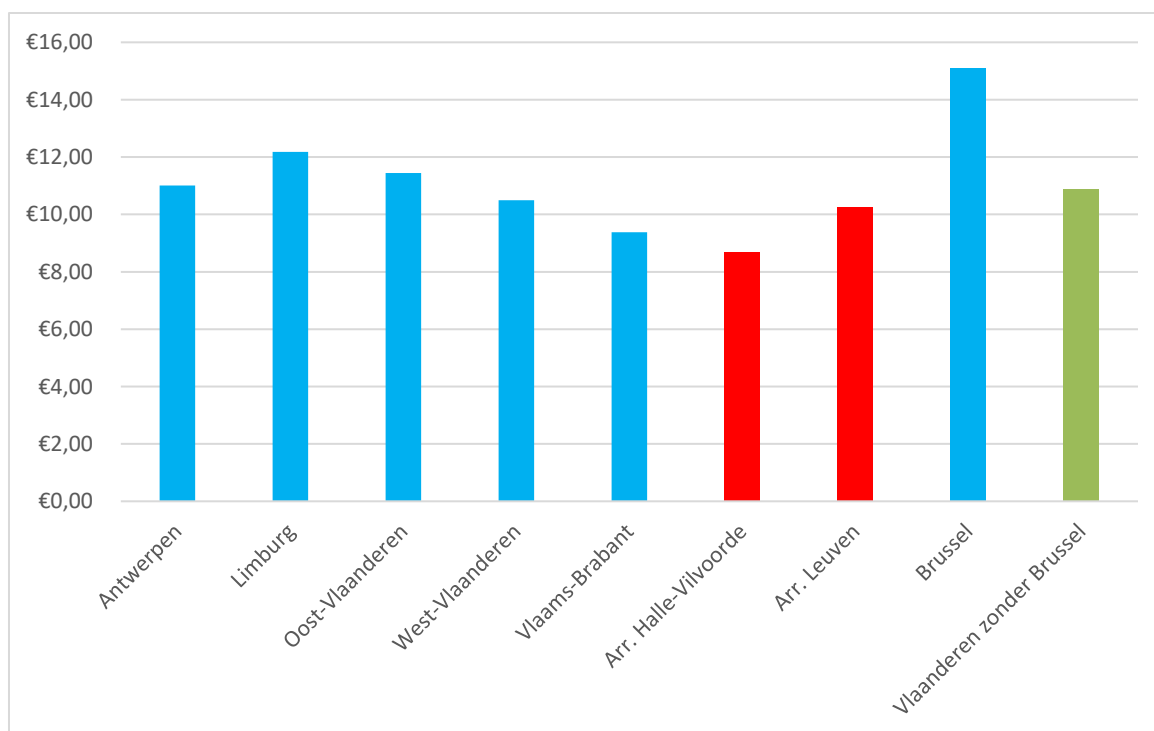
Wanneer we gaan kijken op het niveau van de arrondissementen zien we dat het grootste deel van de enveloppe wordt ingezet in het arrondissement Leuven. De verdeling van de enveloppe over de arrondissementen Halle-Vilvoorde en Leuven is gebaseerd op het aantal VTE's opgevraagd bij de betrokken organisaties. Een aantal VTE's (logistiek, bestuurlijk, ...) werken echter over de arrondissementen heen, waarvoor een geschatte verdeling werd genomen.

Tabel 17: Subsidie-enveloppe Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (2021)

Provincies / arrondissementen	Vlaamse enveloppe (in euro)	Vlaamse enveloppe (in euro) per inwoner
Antwerpen	20.642.620,37	11,01
Limburg	10.722.657,44	12,18
Oost-Vlaanderen	17.533.836,82	11,45
West-Vlaanderen	12.627.255,29	10,49
Vlaams-Brabant	10.900.144,37	9,38
arr. Halle-Vilvoorde	5.631.793,92	8,68
arr. Leuven	5.268.350,45	10,27
Vlaanderen	72.426.514,29	10,89
Brussel	5.520.589,07	15,08

Bron: Agentschap Zorg en Gezondheid

Figuur 18: CGG: enveloppe (in euro) per inwoner (2021)

Bron: Agentschap Zorg en Gezondheid

Psychiatrische verzorgingstehuizen

In psychiatrische verzorgingstehuizen (PVT) verblijven mensen met psychiatrische problemen die, alhoewel hun toestand gestabiliseerd is, nog permanent nood hebben aan woon- en zorgbegeleiding. Een psychiatrisch verzorgingstehuis biedt voor deze mensen 'residentiële herstelondersteunende zorg'.

In een psychiatrisch verzorgingstehuis verblijven:

- personen met een langdurige en gestabiliseerde psychische stoornis;
- personen met een langdurige en gestabiliseerde psychische stoornis én mentale handicap.

Het Agentschap Zorg en Gezondheid is bevoegd voor de erkenning en de erkenningsvoorwaarden van de psychiatrische verzorgingstehuizen. De opnamecapaciteit bedraagt 1.834 in Vlaanderen, terwijl de programmatie 3.977 bedraagt. Momenteel worden er echter geen nieuwe planningsvergunningen toegekend voor PVT's, en worden er dus ook geen nieuwe PVT's meer erkend. Een aantal opnameplaatsen bij de PVT's zijn daarnaast uitdovend.

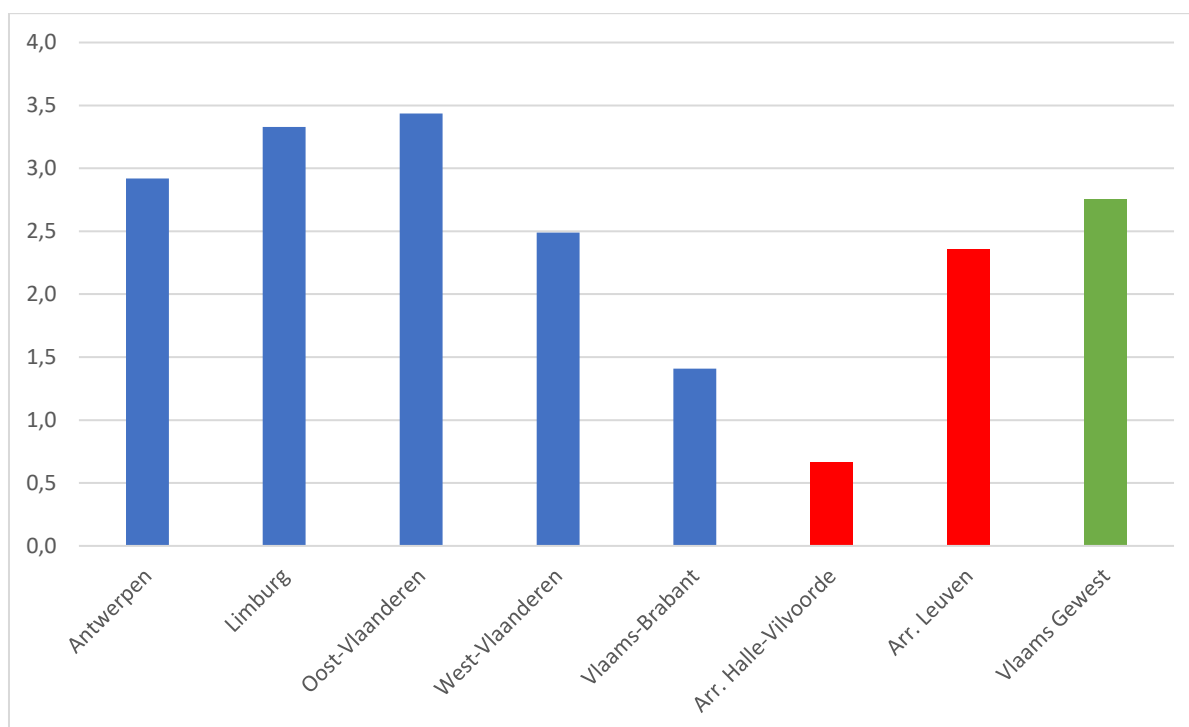
Uitgezet op 10.000 inwoners zijn er 2,8 plaatsen in Vlaanderen. In Vlaams-Brabant is dit 2,5 plaatsen per 10.000 inwoners. De verdeling over de provincie is echter niet evenredig: in Halle-Vilvoorde zijn er slechts 43 plaatsen (0,7 per 10.000 inwoners) en in het arrondissement Leuven 119 (2,4 per 10.000 inwoners).

Tabel 18: PVT: plaatsen (08/03/2022)

Provincies / arrondissementen	Totaal plaatsen	waarvan specifiek mentale handicap	PVT-def.	PVT-uitdov.	Plaatsen per 10.000 inwoners (01/01/2021)
Antwerpen	549	192	549	0	2,9
Limburg	294	90	225	69	1,9
Oost-Vlaanderen	527	133	465	59	0,3
West-Vlaanderen	300	75	300	0	1,0
Vlaams-Brabant	164	5	162	4	2,5
<i>arr. Halle-Vilvoorde</i>	43	0	43	0	0,7
<i>arr. Leuven</i>	121	5	119	2	2,4
Vlaanderen	1.834	495	1.701	130	2,8

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

Figuur 19: PVT: aantal plaatsen (08/03/2022) per 10.000 inwoners (01/01/2021)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

De psychiatrische verzorgingstehuizen in Vlaams-Brabant¹⁸ zijn:

- Leuven: Campus Salvenbos (PVT Sint-Kamillus), 61 plaatsen
- Lubbeek: Campus Andreas (PVT Andreas), 59 plaatsen
- Kortenberg: Campus Sint-Jozef (PVT Andreas), 1 plaats
- Steenokkerzeel: Campus Melsbroek (PVT Andreas), 14 plaatsen
- Grimbergen: Campus PVT Kraaienberg, 29 plaatsen

Beschut wonen

Een initiatief voor beschut wonen (IBW) begeleidt volwassenen en ouderen met ernstige, langdurige psychische problemen die geen nood hebben aan een permanent verblijf in een psychiatrisch ziekenhuis. Een IBW biedt eigen woongelegenheden aan waar het zorggebruikers kan huisvesten op basis van een verblijfsovereenkomst (groepswonen). Een IBW kan ook zorggebruikers begeleiden zonder verblijfsovereenkomst. Deze zorggebruikers huren dan bijvoorbeeld een woning bij een sociale huisvestingsmaatschappij of op de privé markt, beschikken zelf over een eigen woning... (individueel wonen).

Momenteel worden er geen planningsvergunningen toegekend aan initiatieven van beschut wonen. Er kunnen dus ook geen nieuwe IBW's erkend worden. De programmatie van 3.315 begeleidingscapaciteit is echter nog niet bereikt. In totaal zijn er 2.985 plaatsen beschut wonen in Vlaanderen, waarvan er 418 in Vlaams-Brabant zijn gelegen. Uitgezet op de bevolking is dit slechts 1 plaats per 10.000 inwoners in het arrondissement Halle-Vilvoorde en 6,9 plaatsen per 10.000 inwoners in het arrondissement Leuven.

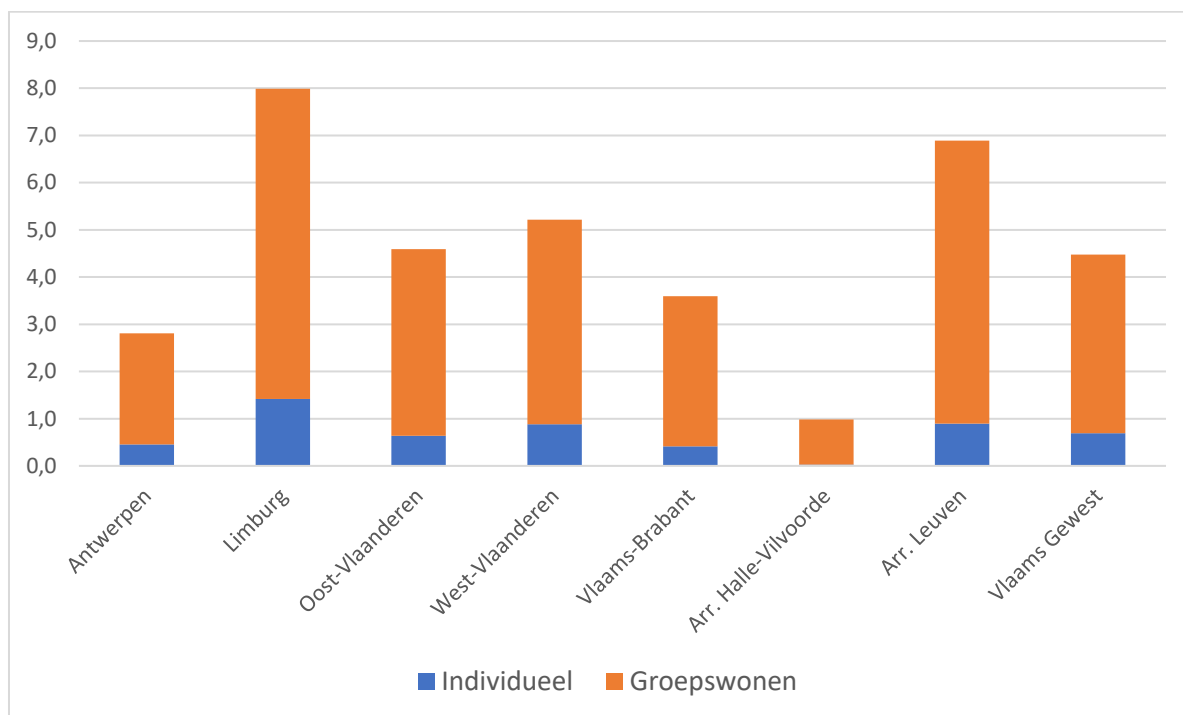
Tabel 19: Beschut wonen: plaatsen (20/03/2022)

Provincies / arrondissementen	Totaal plaatsen	waarvan individueel	Plaatsen per 10.000 inwoners (01/01/2021)
Antwerpen	528	85	2,8
Limburg	706	125	8,0
Oost-Vlaanderen	704	98	4,6
West-Vlaanderen	629	106	5,2
Vlaams-Brabant	418	48	3,6
<i>arr. Halle-Vilvoorde</i>	64	2	1,0
<i>arr. Leuven</i>	354	46	6,9
Brussel	33	3	
Vlaanderen zonder Brussel	2.985	462	4,5

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

¹⁸ Overzicht aanbod: <https://www.zorg-en-gezondheid.be/adressen-psychiatrische-verzorgingstehuizen>

Figuur 20: Beschut wonen: plaatsen (20/03/2022) per 10.000 inwoners (01/01/2021)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

Vanaf 1 januari 2022 moet de begeleidingscapaciteit van een IBW ten minste 64 zorggebruikers bedragen. Deze zorggebruikers moeten door het IBW begeleid worden in dezelfde regionale stad zoals vermeld in het zorgregiodecreet. Om die minimale begeleidingscapaciteit te halen zullen een aantal IBW moeten fusioneren.

Het arrondissement Halle-Vilvoorde heeft enkel een aanbod aan beschut wonen in Grimbergen, met 64 plaatsen, waarvan 2 individueel. Alle andere vestigingsplaatsen liggen in het arrondissement Leuven:

- Beschut Wonen Walden (Bierbeek): 78 plaatsen waarvan 12 individueel
- Beschut Wonen De Linde (Diest): 46 plaatsen waarvan 7 individueel
- Fidhulster (Leuven): 108 plaatsen waarvan 4 individueel
- Beschut wonen Hestia (Tienen): 82 plaatsen waarvan 15 individueel
- Beschut Wonen Fides (Aarschot): 40 plaatsen waarvan 8 individueel
- Beschut Wonen De Raster (Grimbergen): 64 plaatsen waarvan 2 individueel

8 Ouderenzorg

In de ouderenzorg bekijken we het aanbod van woonzorgcentra, assistentiewoningen (de vroegere serviceflats), de centra voor kortverblijf en de dagverzorgingscentra.

Het bestaande of gerealiseerde aanbod omvat het aantal plaatsen of woongelegenheden die ofwel een erkenning hebben ofwel een erkenning in onderzoek. Daarnaast zijn er woongelegenheden die voorafgaand vergund zijn.

Om ervoor te zorgen dat er verspreid over heel Vlaanderen voldoende aanbod is, berekent Zorg en Gezondheid per gemeente hoeveel zorgvoorzieningen er van elk type nodig zullen zijn. Dat zijn de programmatiecijfers. Ze zijn gebaseerd op de bevolkingsprognoses van vijf jaar vooruit. Het programmacijfers zegt dus hoeveel voorzieningen er nodig zijn over vijf jaar.

Woonzorgcentra

De programmatie van woonzorgcentra (en centra voor kortverblijf) is tot eind 2025 opgeschort. Dat betekent dat er geen bijkomende woongelegenheden via voorafgaande vergunning kunnen worden toegekend voor nieuwe initiatieven noch voor de uitbreiding van bestaande woonzorgcentra. In de 'erkenningsskalender' wordt vastgelegd hoeveel woongelegenheden er per jaar bijkomen. Alle beschikbare voorafgaande vergunningen zijn al verdeeld en toegekend. Van 2020 tot 2025 mogen er jaarlijks maximum 599 woongelegenheden in woonzorgcentra worden erkend.¹⁹

Voor de invulling van de erkenningsskalender wordt prioriteit verleend aan woongelegenheden in enerzijds gemeenten waar nog geen aanbod aan woonzorgcentra is, en anderzijds in zorgregio's waarin de verhouding tussen het aantal woongelegenheden dat erkend is of waarvan de erkenningsskalender al goedgekeurd is, en de som van de programmacijfers van de gemeenten binnen de zorgregio het laagst is. Nieuwe plaatsen in zorgregio's waar het aanbod het kleinst is krijgen dus voorrang. Per trimester wordt een rangorde opgesteld.²⁰ Voor Vlaams-Brabant staan deze woongelegenheden nog op de erkenningsskalender²¹:

- 2020 Q3: Affligem (1 woongelegenheden)
- 2021 Q1: Zaventem (34), Overijse (28), Boutersem (4)
- 2021 Q3: Ternat (1), Gooik (1), Scherpenheuvel-Zichem (4)
- 2022 Q2: Landen (4), Zoutleeuw (31), Rotselaar (21), Tremelo (3)
- 2022 Q4: Vilvoorde (10), Kampenhout (5)
- 2023 Q2: Ternat (12)
- 2023 Q3: Diest (18), Meise (96), Halle (5), Kraainem (20)
- 2023 Q4: Hoeilaart (57)
- 2024 Q1: Beersel (46), Overijse (32), Dilbeek (34)
- 2024 Q4: Leuven (20)
- 2025 Q4: Scherpenheuvel-Zichem: (11), Diest (62+34), Steenokkerzeel (20), Linter (4), Huldenberg (3+43)

¹⁹ <https://www.zorg-en-gezondheid.be/de-erkenningsskalender-voor-woonzorgcentra-en-centra-voor-kortverblijf>

²⁰ <https://www.zorg-en-gezondheid.be/sites/default/files/atoms/files/Beslissingsrapport%20erkenningsskalender%202020-2025.pdf>

²¹ <https://www.zorg-en-gezondheid.be/sites/default/files/atoms/files/BAG%20-%20bijlage%201%20-%20erkenningsskalender%20WZC.pdf>

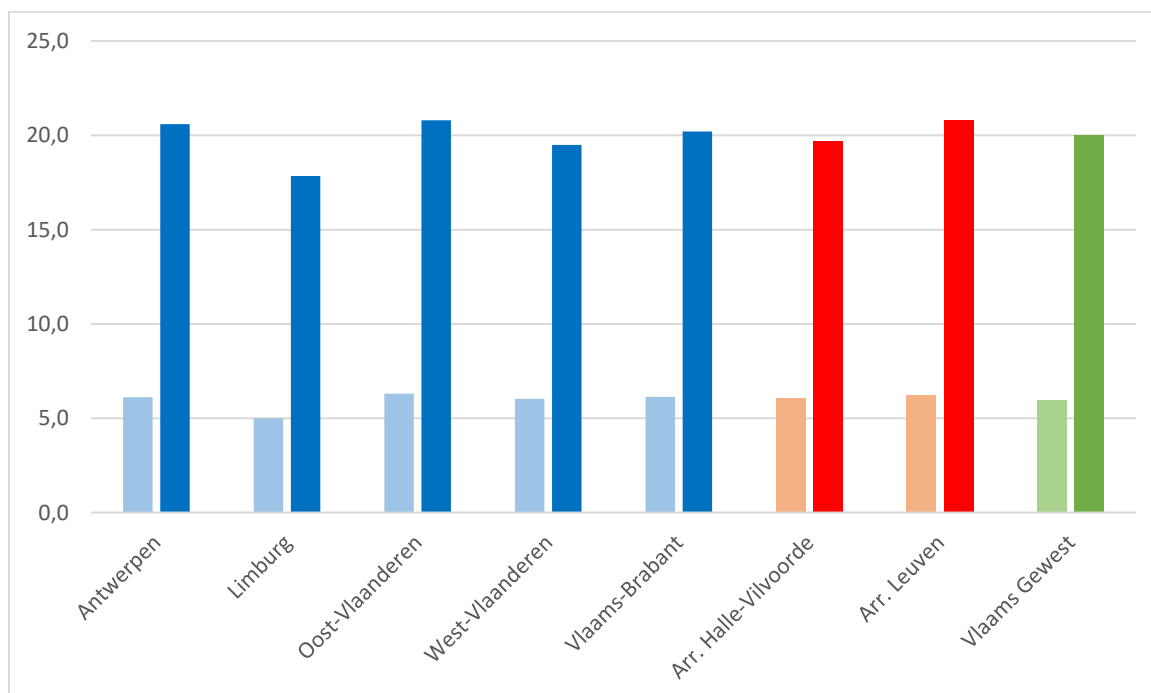
Wanneer we de cijfers uitzetten ten opzichte van de oudere bevolking, dan zien we dat in Vlaams-Brabant per 100 65-plussers 6,1 woongelegenheden ter beschikking zijn, en per 100 80-plussers 20,2. Dat is vergelijkbaar met het Vlaams Gewest (respectievelijk 6,0 en 20,0). In Halle-Vilvoorde is de realisatiegraad per 100 80-plussers iets lager (19,7) dan in het arrondissement Leuven (20,8). Er staan nog 740 plaatsen op de erkenningskalender voor Vlaams-Brabant: 376 voor Halle-Vilvoorde en 364 voor het arrondissement Leuven.

Tabel 20: Woonzorgcentra: plaatsen en realisatiegraad (01/01/2022)

Provincies / arrondissementen	Erkend	Erkenning in onderzoek	Beslissing erkenningskalender	Realisatiegraad op 100 65-plussers (01/01/2021)	Realisatiegraad op 100 80-plussers (01/01/2021)
Antwerpen	22.507	113	1.077	6,1	20,6
Limburg	9.267	0	687	5,0	17,9
Oost-Vlaanderen	19.374	0	601	6,3	20,8
West-Vlaanderen	17.243	14	979	6,0	19,5
Vlaams-Brabant	13.996	0	623	6,1	20,2
<i>arr. Halle-Vilvoorde</i>	7.429	0	365	6,1	19,7
<i>arr. Leuven</i>	6.567	0	258	6,2	20,8
Brussel	1.024	0	15		
Vlaanderen zonder Brussel	82.387	127	3.967	6,0	20,0

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

Figuur 21: WZC: realisatiegraad op 100 65-plussers en op 100 80-plussers

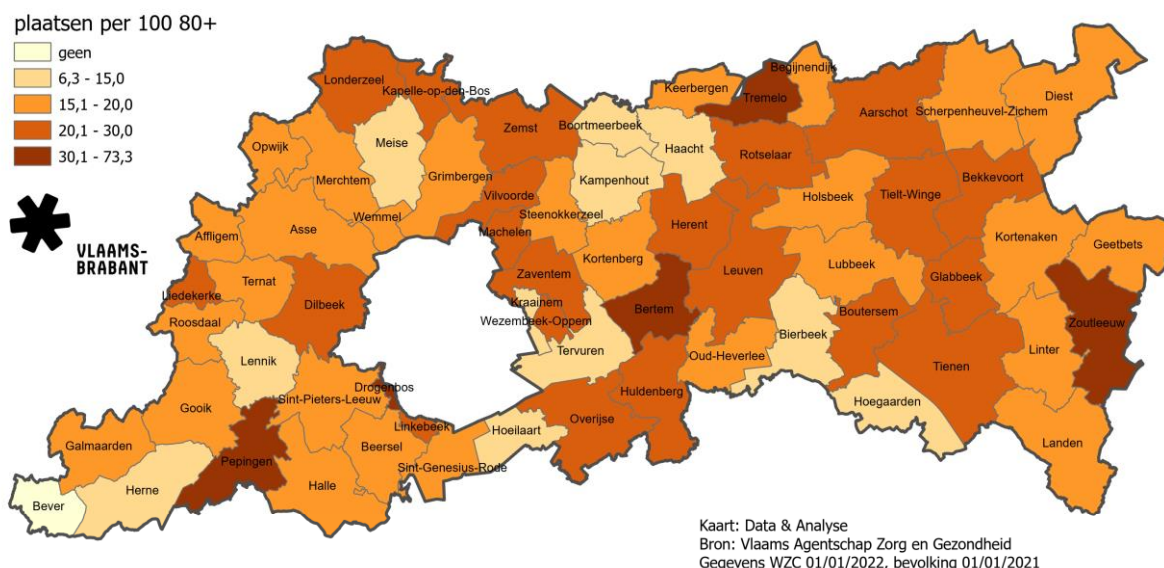

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg
Cijfers bevolking 01/01/2021, cijfers WZC 01/01/2022

Over de provincie heen zijn er wel grote verschillen tussen de gemeenten. In Bever is er geen woonzorgcentrum. Aangezien er ook geen voorafgaande vergunning werd ingediend in deze gemeente, kunnen er tot en met 2025 geen plaatsen worden gecreëerd.

In Zoutleeuw, Tremelo, Bertem, Pepingen en Drogenbos zijn er 30 plaatsen per 100 inwoners van 80 jaar of ouder. In Kraainem en Kampenhout ligt de realisatiegraad lager dan 10. In Boortmeerbeek, Haacht, Tervuren, Meise, Lennik, Herne, Hoeilaart, Bierbeek en Hoegaarden ligt de realisatiegraad lager dan 15.

Kaart 6: Woonzorgcentra: realisatiegraad per 100 80-plussers (01/01/2022)

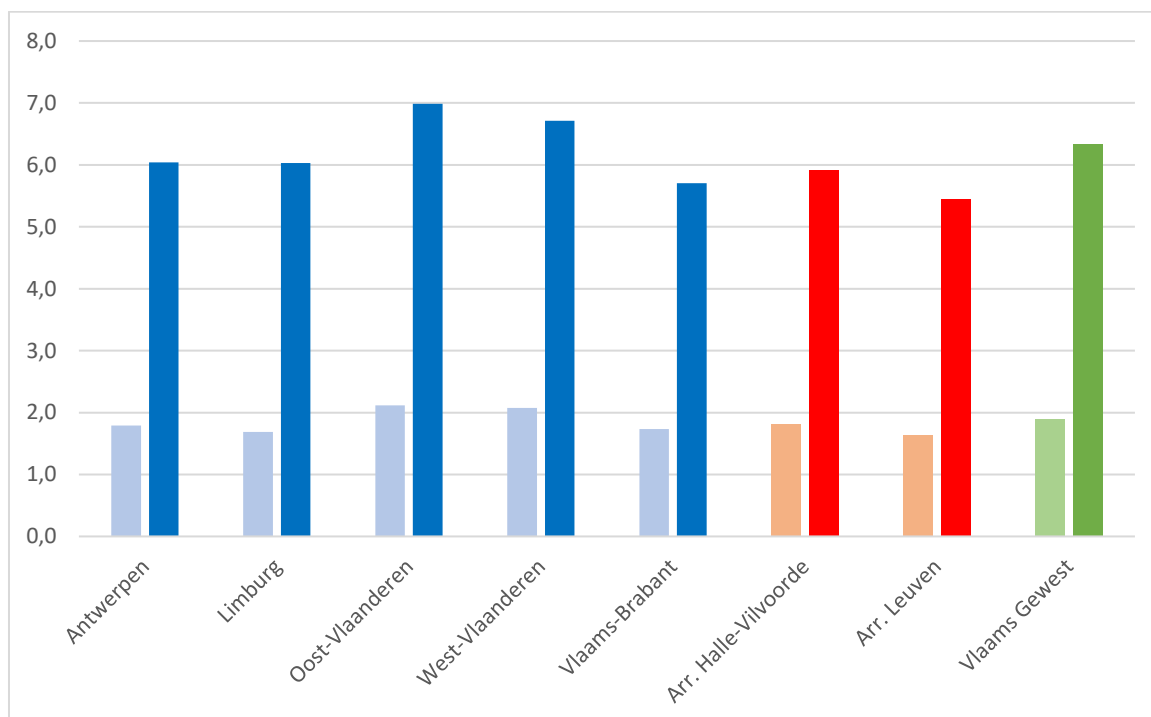

Centra voor kortverblijf

Voor de centra voor kortverblijf gelden dezelfde regels voor de erkenningskalender als voor de woonzorgcentra.

Het aantal gerealiseerde plaatsen (erkend of met erkenning in onderzoek) kortverblijf per 1.000 80-plussers ligt in Vlaams-Brabant lager (5,7) dan gemiddeld in Vlaanderen (6,3). In Halle-Vilvoorde bedraagt de realisatiegraad per 1.000 80-plussers 5,9 en in het arrondissement Leuven 5,4.

Figuur 22: CVK: realisatiegraad op 1.000 65-plussers en op 1.000 80-plussers (01/01/2022)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg
Cijfers bevolking 01/01/2021, cijfers CVK 01/01/2022

Daarnaast staan er nog 28 plaatsen op de erkenningskalender.²² Bij het geven van prioriteiten wordt op de erkenningskalender wel voorrang gegeven aan regio's met een kleiner aanbod, maar uiteindelijk is het totaal aantal plaatsen op de erkenningskalender toch het grootst in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, terwijl dit net de provincies zijn met reeds het grootste aandeel gerealiseerde plaatsen.

- 2020 Q1: Kortenberg (6), Vilvoorde (3)
- 2020 Q4: Aarschot (1)
- 2021 Q1: Keerbergen (3)
- 2025 Q3: Dilbeek (2)

²² <https://www.zorg-en-gezondheid.be/sites/default/files/atoms/files/BAG%20-%20bijlage%20%20-%20erkenningkalender%20CVK.pdf>

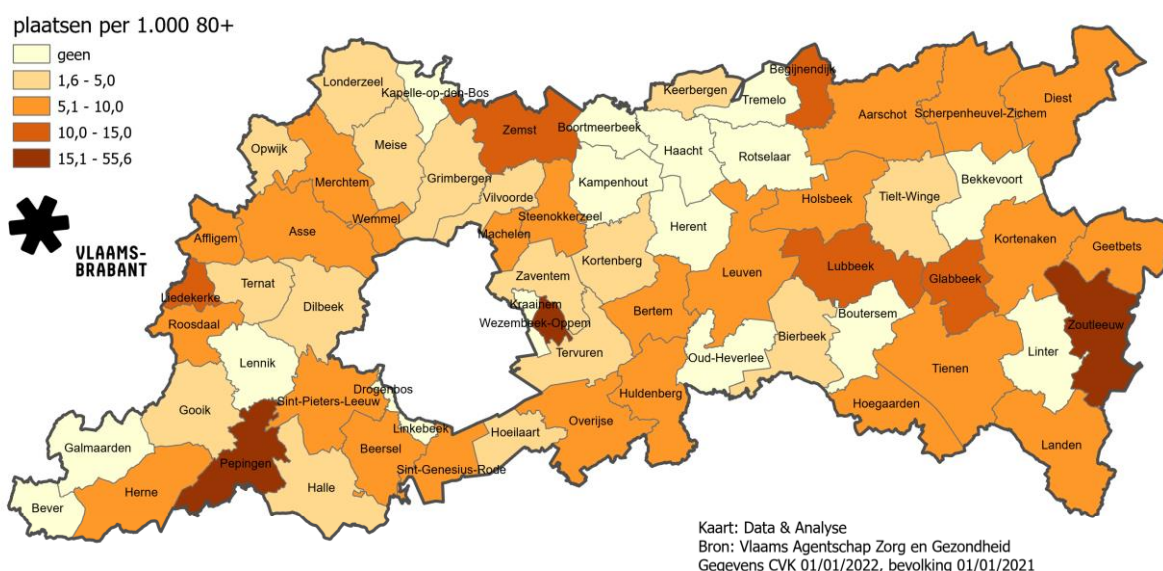
Tabel 21: Centra voor kortverblijf: plaatsen en realisatiegraad (1/01/2022)

Provincies / arrondissementen	Huidige capaciteit (erkend of erkenning in onderzoek)	Beslissing erkenningskalender	Gerealiseerd per 1.000 65+ (01/01/2021)	Gerealiseerd per 1.000 80+ (01/01/2021)
Antwerpen	663	55	1,8	6,0
Limburg	313	44	1,7	6,0
Oost-Vlaanderen	651	93	2,1	7,0
West-Vlaanderen	594	127	2,1	6,7
Vlaams-Brabant	395	28	1,7	5,7
arr. Halle-Vilvoorde	223	4	1,8	5,9
arr. Leuven	172	24	1,6	5,4
Brussel	13	0		
Vlaanderen zonder Brussel	2.616	347	1,9	6,3

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

De kaart geeft het aantal plaatsen per 1.000 80-plussers weer voor de gemeenten in Vlaams-Brabant. Pepingen heeft een heel hoog aandeel op de bevolking van 80 of ouder, namelijk 55 plaatsen per 1.000. Daarna volgen Zoutleeuw (18 plaatsen per 1.000), Wezembeek-Oppem (15) en Glabbeek (14). Anderzijds zijn er een heel aantal gemeenten zonder aanbod in kortverblijf, waarbij de regio ten noordwesten van Leuven (Kampenhout, Herent, Boortmeerbeek, Haacht, Rotselaar en Tremelo) in het oog springt.

Kaart 7: Centra voor Kortverblijf: realisatiegraad per 1.000 80-plussers (01/01/2022)

Assistentiewoningen

Voor assistentiewoningen kan een erkenning aangevraagd worden bij het Agentschap Zorg en Gezondheid. De categorie van meldingsplichtige assistentiewoningen was uitdovend. Een aangemelde groep van assistentiewoningen die uiterlijk op 31 december 2021 geen ontvangelijke erkenningsaanvraag heeft ingediend, kan niet langer als groep van assistentiewoningen worden uitgebaat. De woningen worden als gewone huurflats beschouwd. Er werd geen programmering opgesteld voor de groepen van assistentiewoningen.

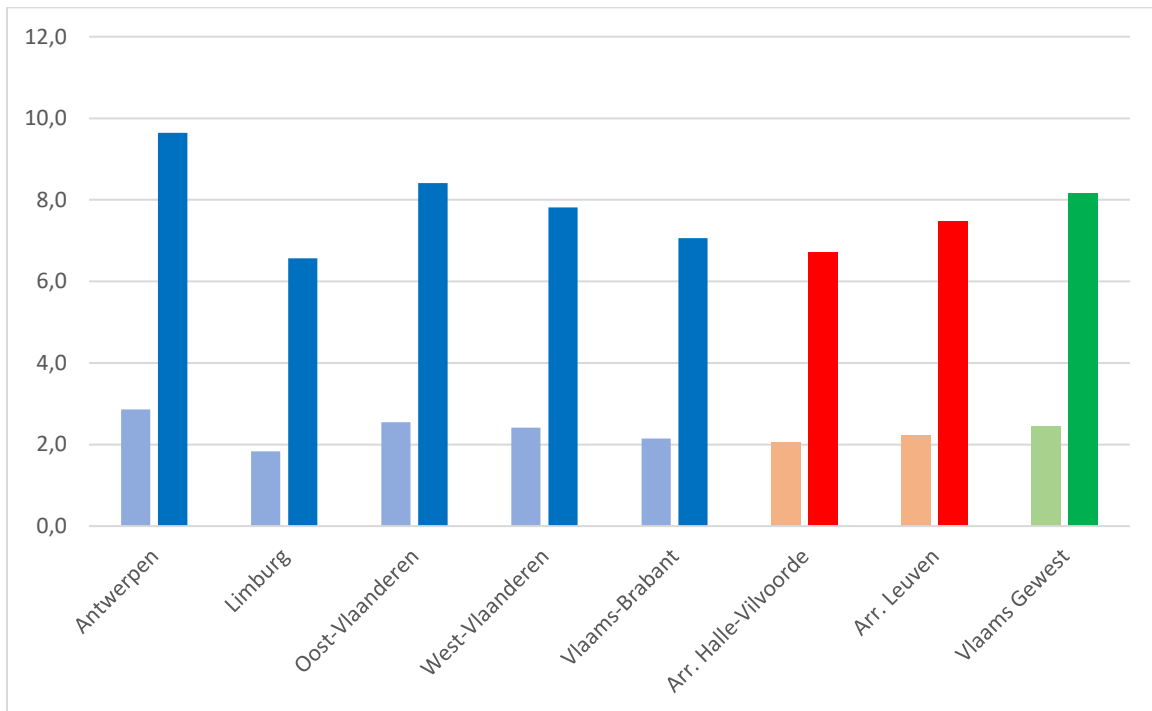
Per 100 65-plussers in Vlaams-Brabant zijn er 7,1 assistentiewoningen (erkend of erkenning in onderzoek). Dit is iets minder in Halle-Vilvoorde (6,7) en iets meer in het arrondissement Leuven (7,5). In het Vlaams Gewest zijn er 8,2 assistentiewoningen per 100 80-plussers. Er staan wel nog 883 wooneenheden op de planning in Halle-Vilvoorde, ten opzichte van 572 in het arrondissement Leuven.

Tabel 22: Assistentiewoningen: woongelegenheden en realisatiegraad (01/01/2022)

Provincies / arrondissementen	Gerealiseerde AW (erkend of erkenning in onderzoek)	Voorafgaand vergund (gepland)	Gerealiseerd per 100 65-plussers (01/01/2021)	Gerealiseerd per 100 80-plussers (01/01/2021)
Antwerpen	10.590	1.960	2,9	9,6
Limburg	3.409	339	1,8	6,6
Oost-Vlaanderen	7.837	2.337	2,5	8,4
West-Vlaanderen	6.914	1.477	2,4	7,8
Vlaams-Brabant	4.886	1.455	2,1	7,1
<i>arr. Halle-Vilvoorde</i>	2.531	883	2,1	6,7
<i>arr. Leuven</i>	2.355	572	2,2	7,5
Brussel	131	160		
Vlaanderen zonder Brussel	33.636	7.568	2,4	8,2

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

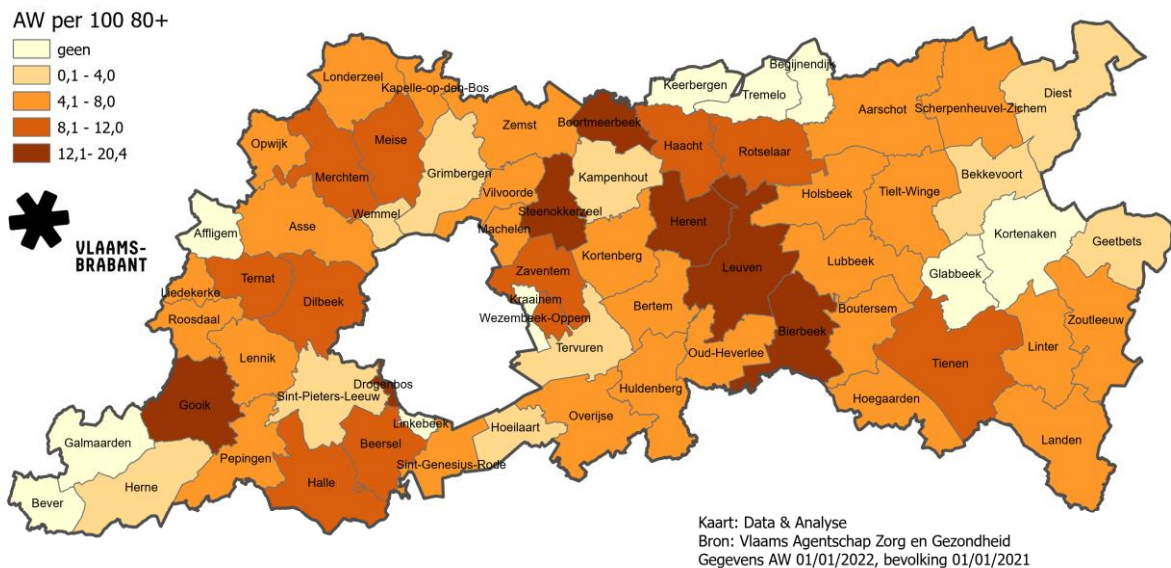
Figuur 23: Assistentiewoningen: realisatiegraad per 100 65-plussers en per 100 80-plussers (01/01/2022)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg
Cijfers bevolking 01/01/2021, cijfers AW 01/01/2022

Er zijn geen erkende assistentiewoningen in Galmaarden, Bever, Affligem, Linkebeek, Kraai-nem, Keerbergen, Tremelo, Begijnendijk, Glabbeek en Kortenaken.

Kaart 8: Assistentiewoningen (01/01/2022) per 100 80-plussers (01/01/2021)

Dagverzorgingscentra

Om een dagverzorgingscentrum te laten erkennen en uit te baten, is eerst een voorafgaande vergunning nodig. Hiertoe moet er voldoende ruimte zijn in de programmatie. Dat hangt af van de programmacijfers en de evaluatiecriteria. De programmacijfers slaan op het aantal centra en niet op het aantal plaatsen of de grootte van het centrum.

Jaarlijks berekent Zorg en Gezondheid de programmacijfers (gebaseerd op de bevolkingsprojecties van 5 jaar nadien):

- 0,1 centrum per 3.000 ouderen van de leeftijdsgroep van 65 tot en met 69 jaar;
- 0,4 centrum per 3.000 ouderen van de leeftijdsgroep van 70 tot en met 79 jaar;
- 0,8 centrum per 3.000 ouderen van de leeftijdsgroep van 80 tot en met 89 jaar;
- 1,5 centrum per 3.000 ouderen van de leeftijdsgroep vanaf 90 jaar;
- Het aantal dagverzorgingscentra bedraagt minstens één per gemeente.

Er is één gezamenlijke programmatie voor de dagverzorgingscentra die wel (conform artikel 51) of niet (niet-conform artikel 51) worden uitgebaat door een dienst voor gezinszorg, en voor de dagverzorgingscentra die uitsluitend gebruikers met een chronische aandoening verzorgen. In de tabel en grafiek hieronder tellen we ze beide samen.

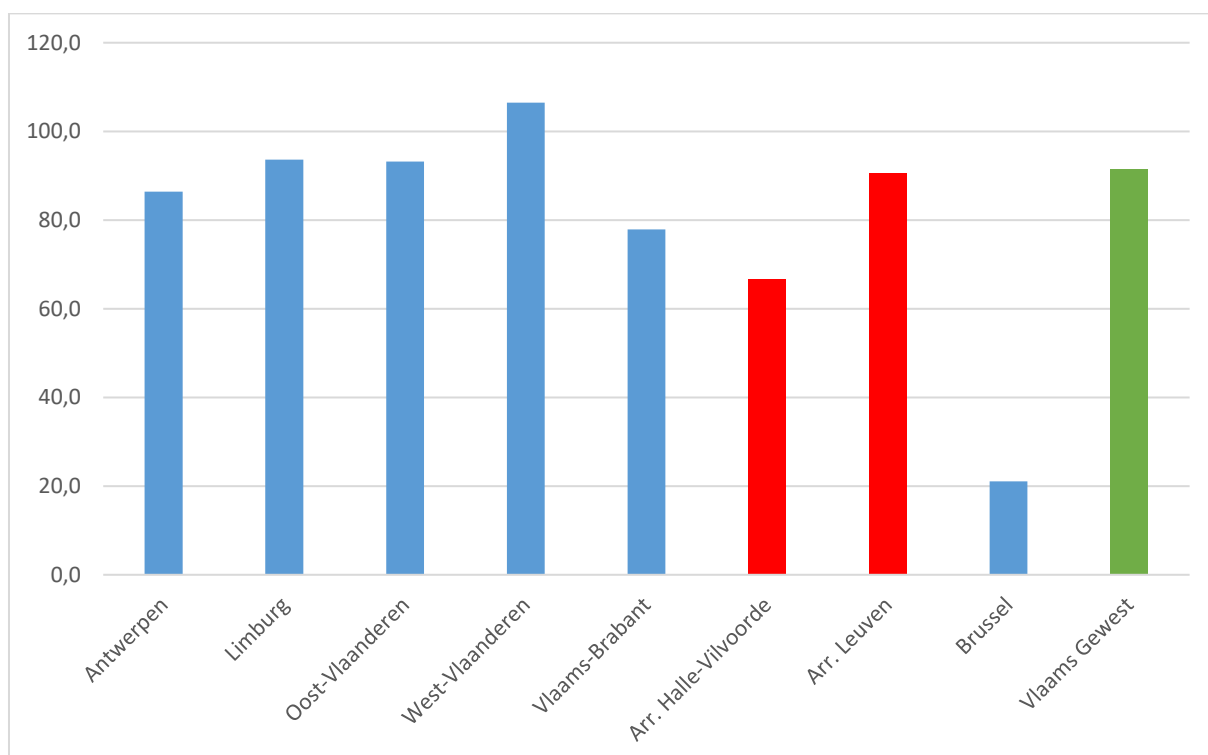
In Vlaams-Brabant zijn er 53 dagverzorgingscentra. Er mogen er 68 zijn volgens de programmatie. Er is dus nog marge. De grootste marge vinden we in Halle-Vilvoorde, waar er slechts 24 van de 36 dagverzorgingscentra zijn gerealiseerd. In Vlaanderen bedraagt de realisatiegraad ten opzichte van de programmatie gemiddeld 91,5%. De provincie West-Vlaanderen zit zelfs boven de programmacijfers.

Tabel 23: Dagverzorgingscentra: voorzieningen en programmatie (07/02/2022)

Provincies / arrondissementen	Programmatiecijfer	Gerealiseerde voorzieningen (erkend en erkenning in onderzoek)	Voorafgaand vergund (gepland)	% Gerealiseerd/programmatie
Antwerpen	88	76	2	86,4
Limburg	47	44	2	93,6
Oost-Vlaanderen	74	69	5	93,2
West-Vlaanderen	77	82	4	106,5
Vlaams-Brabant	68	53	2	77,9
<i>arr. Halle-Vilvoorde</i>	36	24	0	66,7
<i>arr. Leuven</i>	32	29	2	90,6
Brussel	19	4	2	21,1
Vlaanderen zonder Brussel	354	324	15	91,5

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

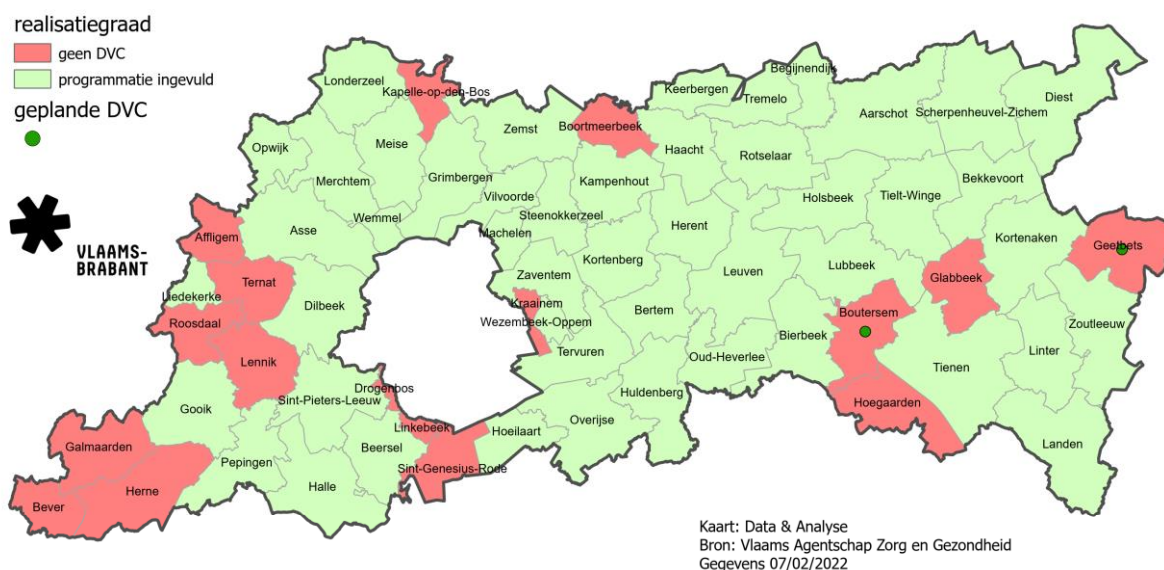
Figuur 24: Dagverzorgingscentra: % gerealiseerde voorzieningen op de programmatie (07/02/2022)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

Er zijn geen dagverzorgingscentra in Bever, Galmaarden, Herne, Lennik, Roosdaal, Ternat, Affligem, Kapelle-op-den-Bos, Kraainem, Drogenbos, Linkebeek en Sint-Genesius-Rode. In het arrondissement Leuven zijn er geen in Boortmeerbeek, Boutersem, Hoegaarden, Glabbeek en Geetbets. In Geetbets en Boutersem staan er wel centra op de planning.

Kaart 9: Dagverzorgingscentra: realisatiegraad (07/02/2022)

Vlaams uitbreidingsbeleid ouderenzorg

Zowel bij de **woonzorgcentra** als de **assistentiewoningen** is er geen achterstand in Vlaams-Brabant. Er wordt zelfs, vooral voor assistentiewoningen, een overaanbod vastgesteld in het luxesegment van deze voorzieningen. Waar prijs/kwaliteit/licging in verhouding zijn, worden deze relatief goed opgevuld.

Er kunnen voorlopig geen vergunningen afgeleverd worden voor bijkomende capaciteit voor **woonzorgcentra en centra voor kortverblijf**. De erkennings- en omzettingskalender voor de woonzorgcentra en de centra kortverblijf ligt vast, zoals eerder vermeld, tot einde 2025. Dit betekent dat duidelijk is wat, waar op welk moment in uitbreiding komt.

De diensten hebben momenteel een studie lopen om de programmatie aan te passen van zodra de opschorting is afgelopen. Hierin wordt onder andere de omzettingskalender en nieuwe zorgvormen (her)bekeken.

Voor **dagverzorgingscentra** werd de programmatie niet geblokkeerd en kunnen er nog voorafgaande vergunningen aangevraagd worden, indien er nog ruimte is voor de gevraagde gemeente.

9 Thuiszorg

Diensten voor Gezinszorg

De Vlaamse Regering legt elk jaar het totaal aantal uren en het aantal uren per dienst voor gezinszorg vast waarvoor subsidies gegeven kunnen worden (subsidiabele uren). Bij het toekennen van het jaarlijkse extra urencontingent houdt de minister onder andere rekening met de behoeften die vastgesteld worden per regionale stad (zie daarvoor het zorgregiodecreet van 23 mei 2003).

De programmacijfers worden per provincie en per gemeente vastgelegd op basis van de leeftijd van de inwoners (op basis van de bevolkingsprojectie voor het jaar volgend op het jaar waarop de programmatie betrekking heeft):

- per inwoner van de leeftijdsgroep tot 59 jaar: 0,62 uur per jaar;
- per inwoner van de leeftijdsgroep vanaf 60 t.e.m. 64 jaar: 1,68 uur per jaar;
- per inwoner van de leeftijdsgroep vanaf 65 t.e.m. 74 jaar: 4,58 uur per jaar;
- per inwoner van de leeftijdsgroep vanaf 75 t.e.m. 84 jaar: 17,5 uur per jaar;
- per inwoner van de leeftijdsgroep vanaf 85 jaar: 40 uur per jaar.

De procentuele ruimte in de programmatie gezinszorg (niveau Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad) bepaalt hoeveel middelen van de uitbreiding er maximaal naar nieuwe diensten kunnen gaan. Als de invulling van de programmatie bijvoorbeeld 70% bedraagt, kan er maximaal 30% van de extra middelen voor gezinszorg naar nieuwe initiatieven gaan. Als er geen extra middelen voor gezinszorg zijn, worden er ook geen nieuwe diensten voor gezinszorg erkend. Als er meer aanvragen voor nieuwe diensten voor gezinszorg zijn dan dat er extra middelen beschikbaar zijn, wordt er gewerkt met prioritaire regio's. Per regionale stad waarin de nieuwe dienst werkzaam zal zijn, worden er punten toegekend op basis van de invulling van de programmatie gezinszorg. Hoe lager de invulling van de programmatie, hoe lager de punten.²³

De realisatiegraad (het aantal gepresteerde uren ten opzichte van de programmatie) ligt in Vlaams-Brabant merkkelijk lager dan in de andere provincies. Dit is volledig terug te brengen tot de lage cijfers in Halle-Vilvoorde, waar slechts 43,3% van de geprogrammeerde uren ook werkelijk worden gerealiseerd, ten opzichte van 69% gemiddeld in Vlaanderen.

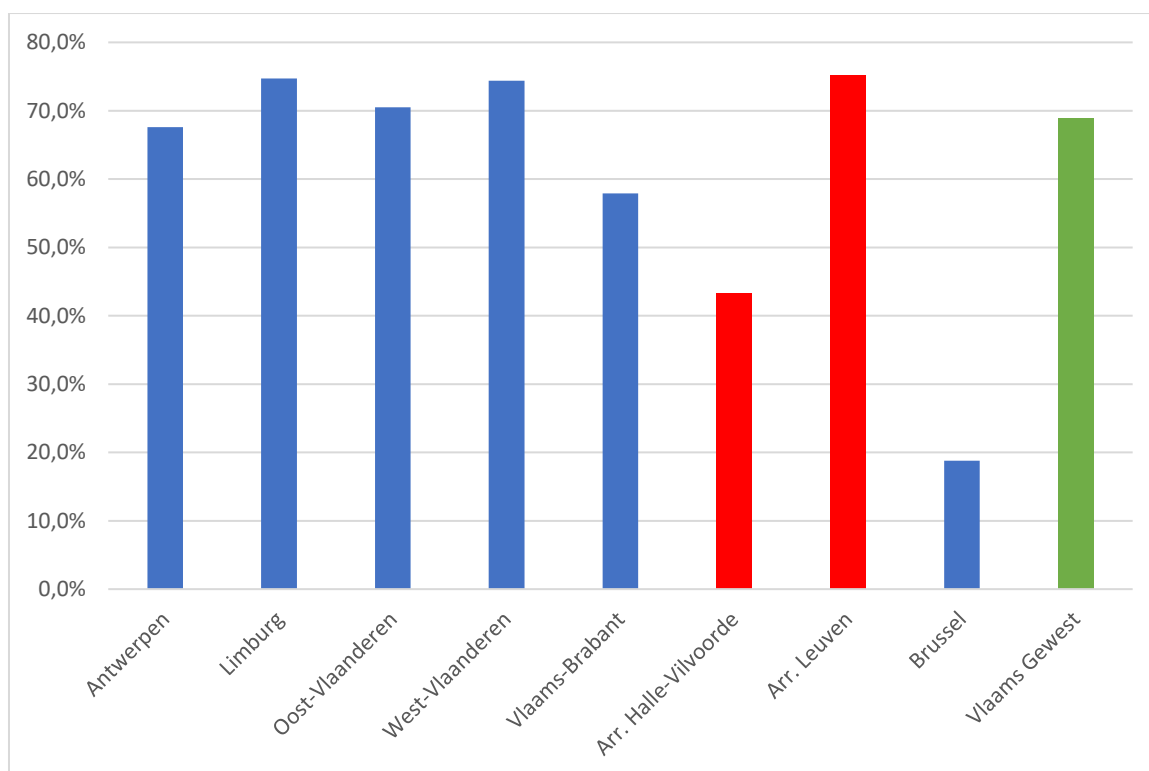
²³ <https://www.zorg-en-gezondheid.be/urencontingent-gezinszorg>

Tabel 24: Gezinszorg: gepresteerde uren en programmatie (2020)

Provincies / arrondissementen	Programmatie-Cijfer	Gepresteerde Uren	% Gepresteerde uren/ programmatie
Antwerpen	6.342.789	4.288.681	67,6
Limburg	2.990.614	2.234.559	74,7
Oost-Vlaanderen	5.276.838	3.722.742	70,5
West-Vlaanderen	4.838.452	3.600.572	74,4
Vlaams-Brabant	3.948.206	2.285.590	57,9
<i>arr. Halle-Vilvoorde</i>	2.146.064	929.912	43,3
<i>arr. Leuven</i>	1.802.142	1.355.679	75,2
Brussel	912.675	171.166	18,8
Vlaanderen zonder Brussel	23.396.899	16.132.143	68,9

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein thuiszorg

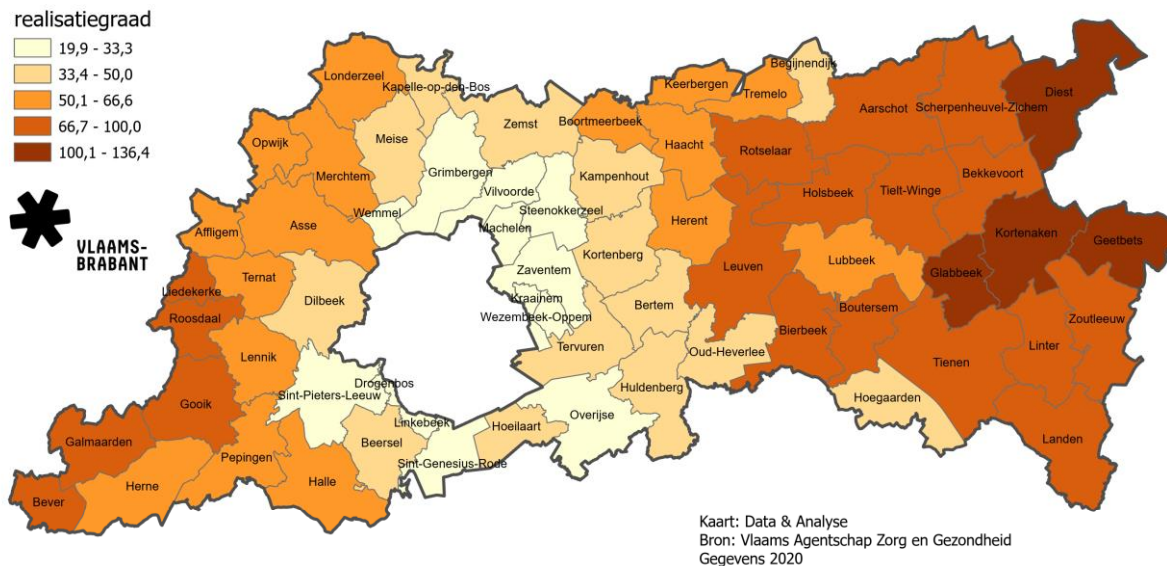
Figuur 25: Gezinszorg: gepresteerde uren op de programmatie (2020)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein thuiszorg

Op de kaart zien we dat de cijfers vooral zeer laag zijn (minder dan een derde van de uren gerealiseerd) in de Rand. We zien een concentrisch patroon rond Brussel: hoe verder van Brussel gelegen, hoe hoger het aandeel gerealiseerde uren. Het is niet duidelijk wat de redenen hiervoor zijn. In regio's met een hogere opleidingsgraad is het moeilijker om zorgkundigen te vinden, maar er zou ook een kleinere vraag zijn.

Kaart 10: Gezinszorg: gepresteerde uren op de programmatie

Lokale dienstencentra

De programmatie van de lokale dienstencentra bestaat op gemeentelijk niveau uit 1 lokaal dienstencentrum per begonnen schijf van 15.000 inwoners. Hiervoor wordt de bevolkingsprojectie genomen voor het 5de jaar volgend op het jaar van de erkenningsaanvraag. Er wordt daarnaast ook rekening gehouden met andere criteria om een lokaal dienstencentrum te erkennen, zoals de ligging, bereikbaarheid en samenwerkingsverbanden met andere voorzieningen.²⁴

Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen zijn de provincies met het laagste aandeel lokale dienstencentra gerealiseerd op de programmatie (beide 31%). In Oost-Vlaanderen staan er wel 18 bijkomende centra op de planning, in Vlaams-Brabant slechts 5. Binnen Vlaams-Brabant heeft het arrondissement Halle-Vilvoorde het laagste aandeel, met slechts 24% van de programmatie ingevuld. Het arrondissement Leuven komt aan 39%, wat nog steeds onder het Vlaamse gemiddelde ligt van 46%.

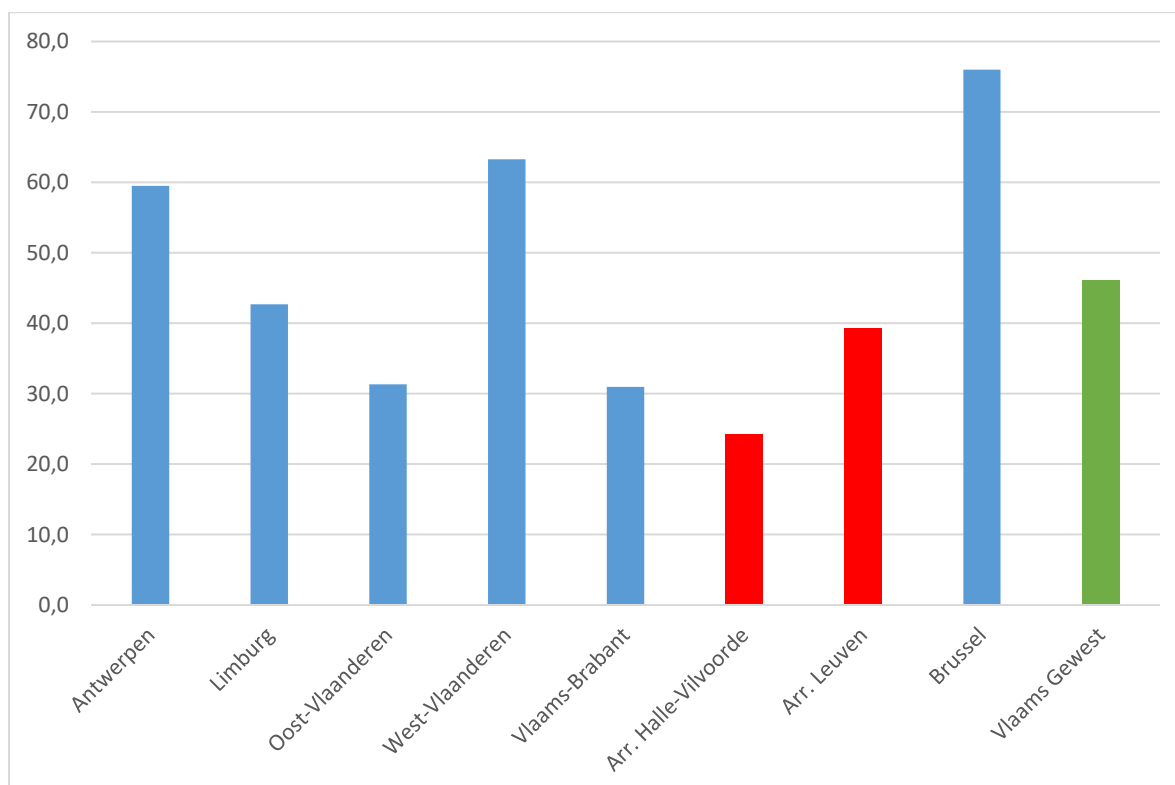
²⁴ <https://www.zorg-en-gezondheid.be/programmatie-van-lokale-dienstencentra>

Tabel 25: Lokale dienstencentra: voorzieningen en programmatie (07/02/2022)

Provincies / arrondissementen	Programmatie-cijfer	Gerealiseerd (erkend + erkenning in onderzoek)	Gepland	% Gerealiseerd/programmatie
Antwerpen	158	94	16	59,5
Limburg	82	35	2	42,7
Oost-Vlaanderen	134	42	18	31,3
West-Vlaanderen	109	69	16	63,3
Vlaams-Brabant	113	35	5	31,0
<i>arr. Halle-Vilvoorde</i>	62	15	3	24,2
<i>arr. Leuven</i>	51	20	2	39,2
Brussel	25	19	0	76,0
Vlaanderen zonder Brussel	596	275	57	46,1

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein thuiszorg

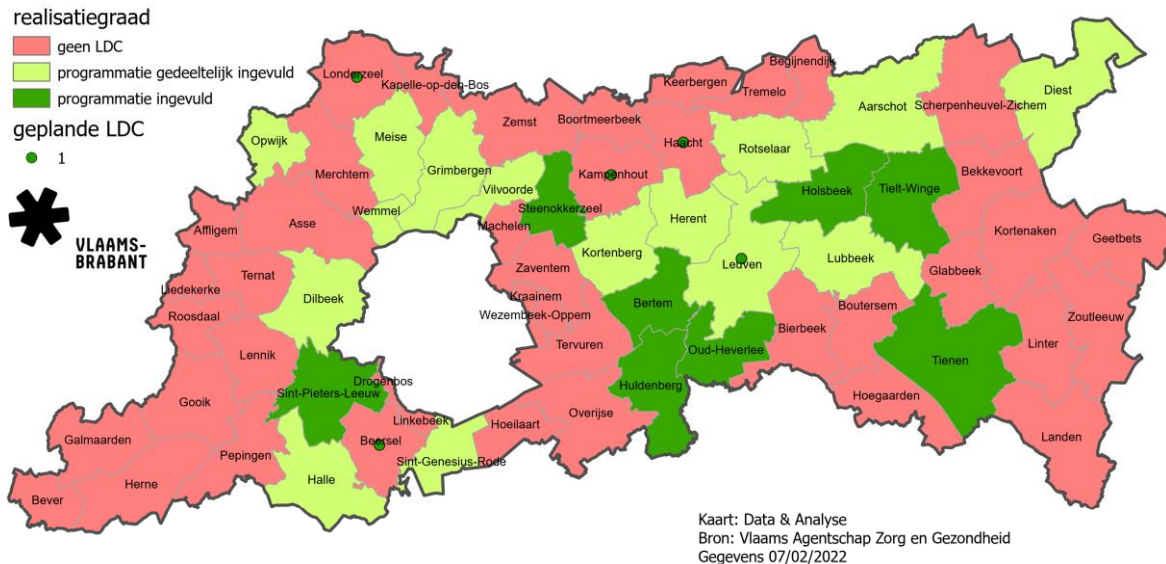
Figuur 26: Lokale dienstencentra: erkende centra op de programmatie (07/02/2022)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein thuiszorg

In Sint-Pieters-Leeuw, Steenokkerzeel, Bertem, Huldenberg, Oud-Heverlee, Holsbeek, Tielt-Winge en Tienen is de programmatie van lokale dienstencentra volledig ingevuld. In een aantal gemeenten is de programmatie gedeeltelijk ingevuld, maar is er nog ruimte voor bijkomende lokale dienstencentra. In Londerzeel, Kampenhout, Haacht, Leuven en Beersel zijn er bijkomende lokale dienstencentra gepland. In heel wat gemeenten is er geen lokaal dienstencentrum, en staat er ook geen op de planning.

Kaart 11: Lokale dienstencentra: realisatiegraad (07/02/2022)

Vlaams uitbreidingsbeleid gezinszorg en lokale dienstencentra

Wat de **gezinszorg** betreft, zijn er voldoende voorziene programmatie-uren in Halle-Vilvoorde. Er komen nog uren bij in het kader van de omzettingsskalender voorafgaande vergunningen WZC. De beschikbare uren geraken echter niet ingevuld. Vermoedelijk ligt dit aan de moeilijkheid om geschikt personeel te vinden in deze regio, mogelijk ook aan een kleinere vraag vanuit de regio. Zowel in 2019 als in 2020 werd aan de regionale zorgregio Brussel, waartoe Halle-Vilvoorde behoort, het grootste aantal extra uren gezinszorg toegekend: 87.366 uren in 2019 en 32.081 uren in 2020 (door de COVID-19 pandemie pas inzetbaar vanaf 1/01/2021).

Lokale dienstencentra dienen te voldoen aan bepaalde infrastructuurvoorwaarden en dienen minstens 32 uur per week open te zijn. Vlaanderen voorziet subsidies voor de infrastructuur via het Vlaams infrastructuurfonds voor persoonsgebonden aangelegenheden (VIPA) en voor de werking kan een initiatiefnemer van een erkend lokaal dienstencentrum een jaarlijkse subsidie-enveloppe ontvangen van Zorg en Gezondheid, voor de financiering van 0,5 VTE centrumleider. Deze moet ingezet worden voor de coördinatie van het lokaal dienstencentrum. Het bekomen van een erkenning betekent niet noodzakelijk dat er meteen subsidies volgen. Jaarlijks beslist de minister hoeveel middelen er gespendeerd kunnen worden aan nieuwe initiatieven lokale dienstencentra.

Sinds 1 januari 2020 is het woonzorgdecreet van 15 februari 2019 in voege. Meer informatie hierover en de impact op elke sector is ook te vinden op de website van Zorg en Gezondheid (<https://www.zorg-en-gezondheid.be/nieuwe-regelgeving-woonzorg>).

10 Kinderopvang

Kinderopvang voor baby's en peuters

De cijfers gaan over formele kinderopvang: opvang van baby's en peuters die beroepsmatig en tegen betaling gebeurt. Deze opvang heeft een vergunning nodig vanuit Kind en Gezin (Opgroeien).

Het aantal kinderopvangplaatsen per 100 kinderen tussen 0 en 3 jaar ligt in Vlaams-Brabant in lijn met het Vlaamse gemiddelde (45,8% t.o.v. 45,4%). Het aandeel in het arrondissement Leuven ligt met 52,9% wel een stuk hoger dan dat van Halle-Vilvoorde (41,1%).

Het aantal plaatsen is wel toegenomen in Halle-Vilvoorde (Figuur 28): tot 8.189 plaatsen op 31/12/2020 ten opzichte van 7.463 op 31/12/2014²⁵. In het arrondissement Leuven is het aantal daarentegen lichtjes afgenomen (van 7.432 naar 7.280).

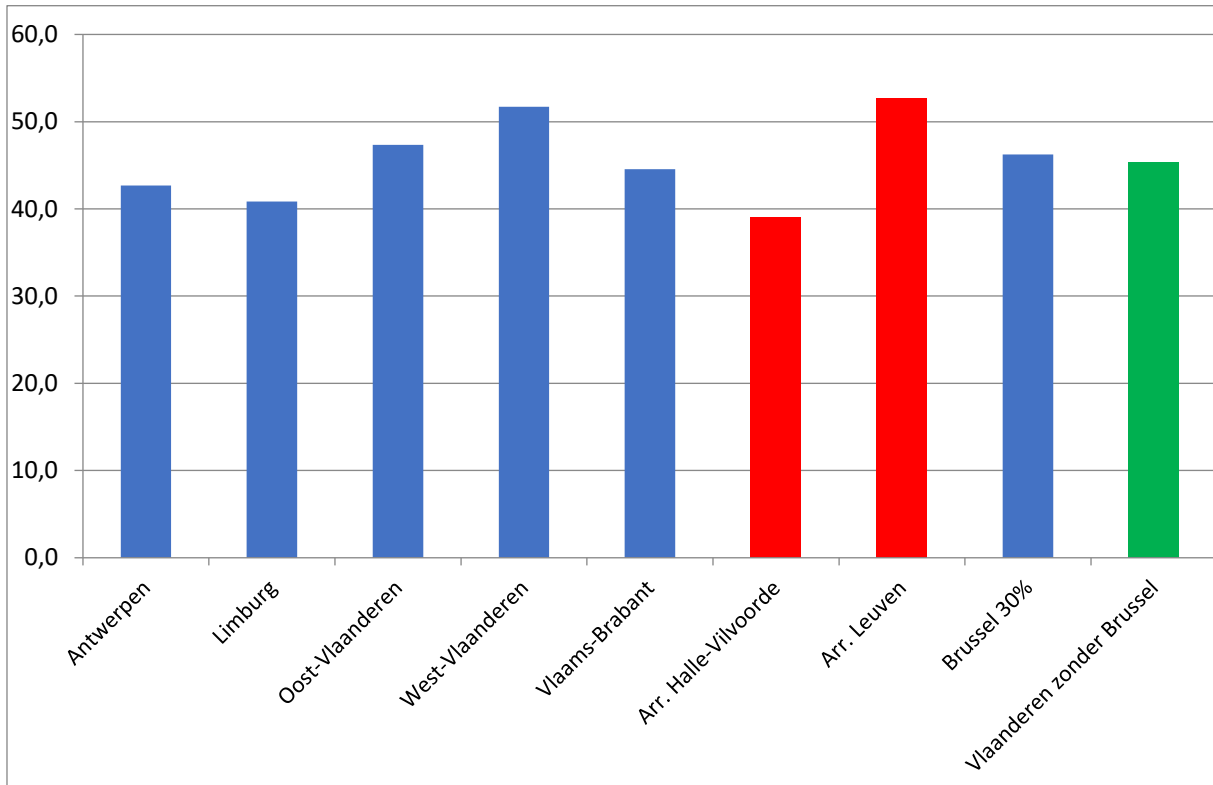
Tabel 26: Kinderopvang baby's en peuters: capaciteit (31/09/2021)

Provincies / arrondissementen	Capaciteit (aantal plaatsen)	Capaciteit per 100 kinderen van 0 t.e.m. 2 jaar
Antwerpen	25.162	42,6
Limburg	9.469	40,8
Oost-Vlaanderen	21.179	47,4
West-Vlaanderen	16.963	51,7
Vlaams-Brabant	15.459	44,6
<i>arr. Halle-Vilvoorde</i>	<i>8.087</i>	<i>39,1</i>
<i>arr. Leuven</i>	<i>7.372</i>	<i>52,7</i>
Brussel (30%)	6.646	46,3
Vlaanderen zonder Brussel	88.232	45,4

Bron: Opgroeien

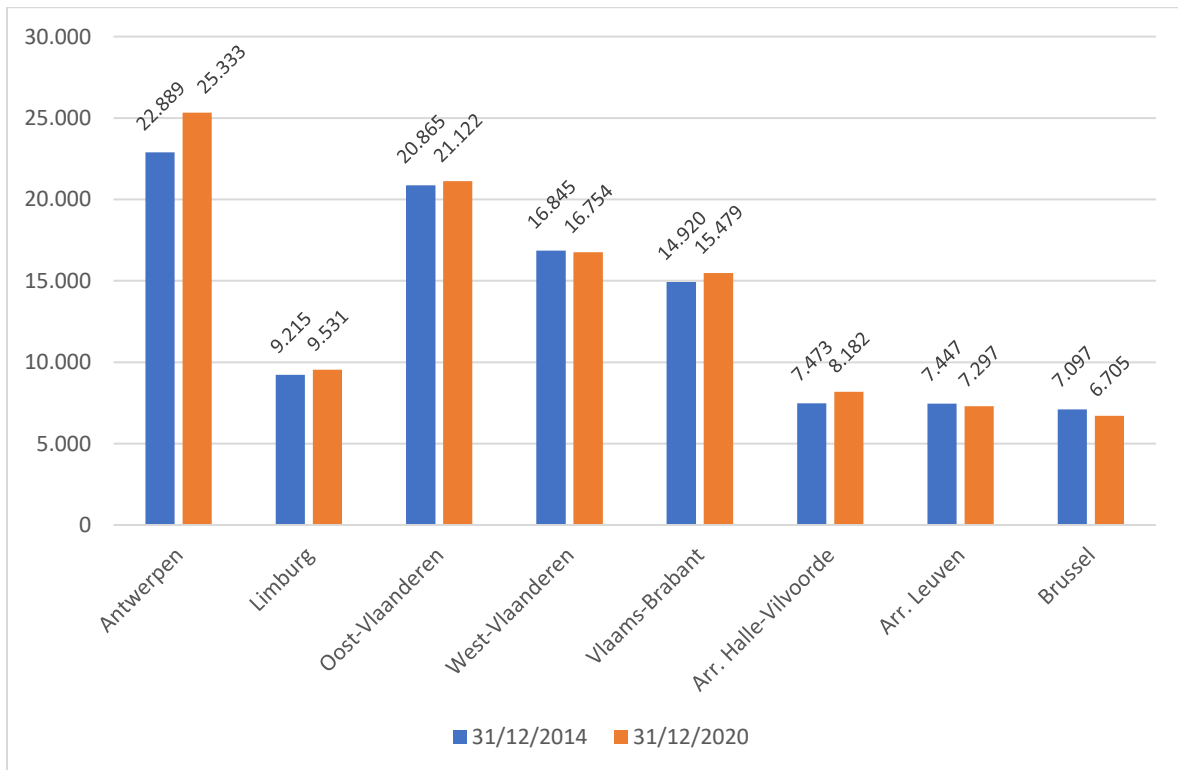
²⁵ In 2014 werd de kinderopvang hervormd, daarom nemen we hier als vergelijkingsmoment 31/12/2014.

Figuur 27: KO baby's en peuters: plaatsen per 100 kinderen 0 t.e.m. 2 jaar (30/09/2021)

Bron: Opgroeien

Figuur 28: KO baby's en peuters: aantal plaatsen 31/12/2014 en 31/12/2020

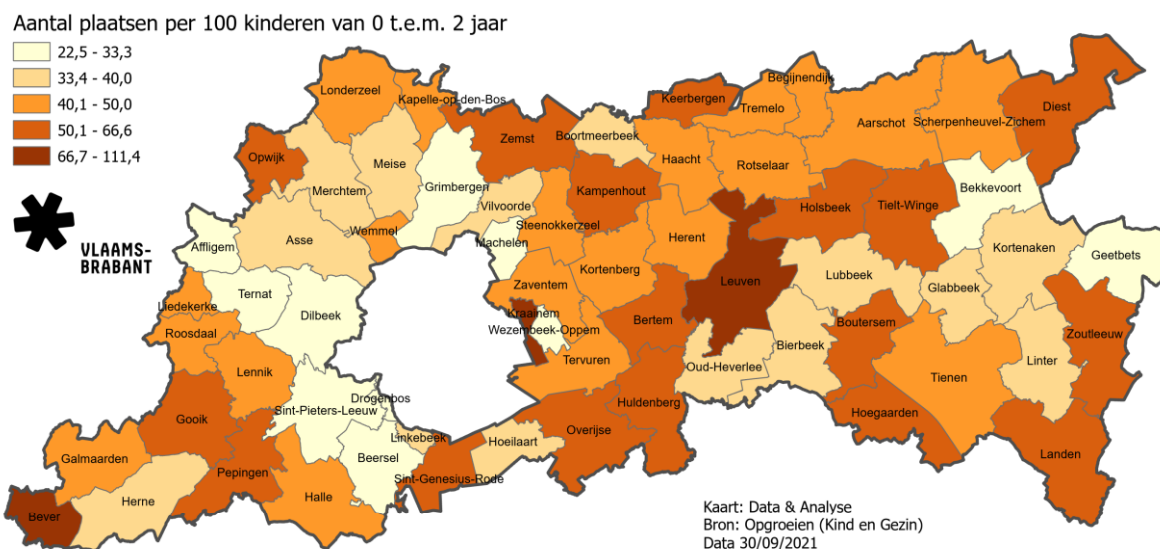

Bron: Opgroeien via provincies.incijfers.be

De cijfers per gemeente tonen dat er in een aantal gemeenten rond Brussel maar een beperkt aanbod is vergeleken met het aantal kinderen: in Grimbergen, Machelen, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Beersel en Wezembeek-Oppem is er minder dan 1 plaats per 3 kinderen van 0 t.e.m. 2 jaar. Ook enkele gemeenten in het Hageland (Bekkevoort en Geetbets) zitten in dat geval, net als Affligem en Ternat. In Leuven, Kraainem en Bever zijn er meer dan 2 plaatsen per 3 kinderen.

De stad Leuven heeft een hoog aandeel, namelijk 75,5 plaatsen per 100 kinderen. Dit is het hoogste aandeel van alle centrumsteden. Toch zien we dat in de bevraging voor de Stadsmonitor²⁶ in 2020 slechts 59% van de bevraagde inwoners tevreden is over de kinderopvang. 24% is neutraal en 17% ontevreden. Gemiddeld in Vlaanderen is 68% tevreden en slechts 9% ontevreden, en in de centrumsteden is dit 65% tevreden en 11% ontevreden. Ondanks het hoge aantal plaatsen blijft het immers moeilijk om kinderopvang te vinden in Leuven. Een hoge tewerkstellingsgraad, het gebruik van kinderopvang in de stad vanuit omliggende gemeenten en een groot aantal inwijkelingen (waarbij bijvoorbeeld de grootouders op grotere afstand wonen) zijn factoren die een rol spelen bij de druk op de kinderopvang in een stad of gemeente.

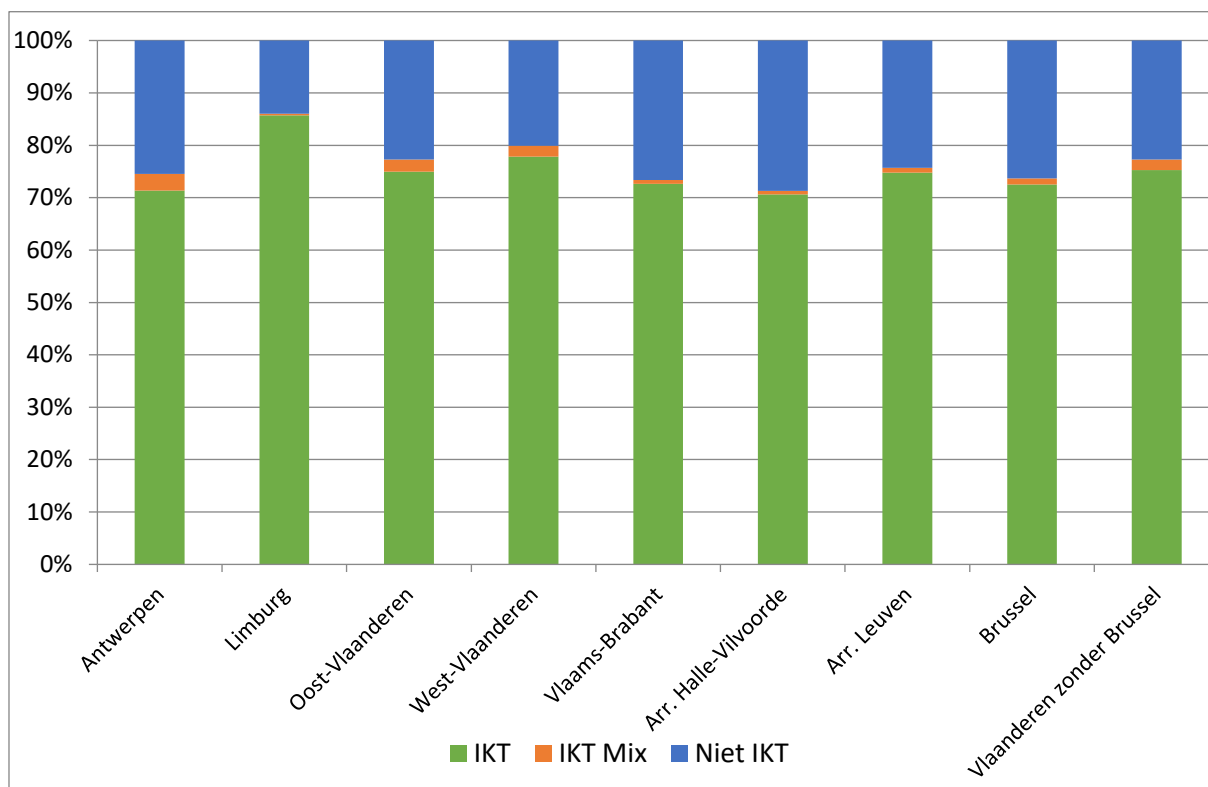
Kaart 12: KO voor baby's en peuters: plaatsen per 100 kinderen van 0 t.e.m. 2 jaar (30/09/2021)

Figuur 29 toont het aandeel van inkomensgerelateerde opvang (IKT), dat zijn opvangplaatsen waar de ouders een opvangtarief betalen op basis van het inkomen en de gezinssamenstelling. We zien dat dit aandeel in het arrondissement Leuven (74,8%) bijna gelijk ligt met het gemiddelde in Vlaanderen (75,2%), terwijl dit in het arrondissement Halle-Vilvoorde een stuk lager ligt (70,6%).

²⁶ <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/indicators/tevredenheid-over-kinderopvang-0>

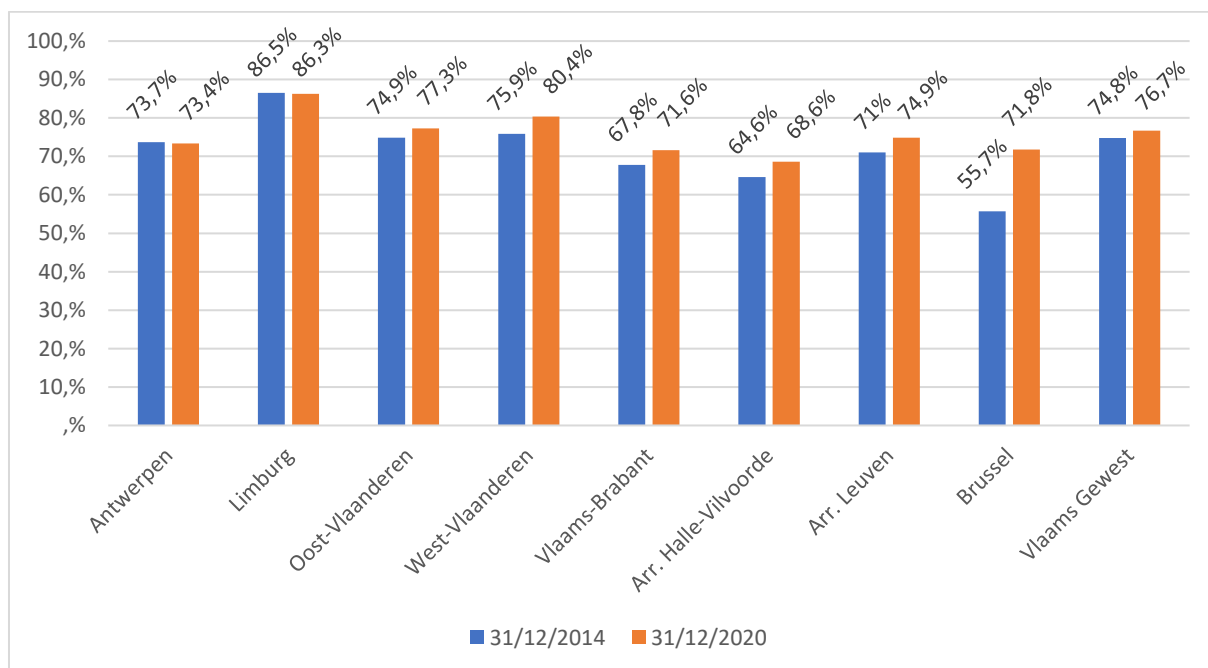
Figuur 29: KO baby's en peuters: aandeel inkomensgerelateerde opvang (30/09/2021)

Bron: Opgroeien

Het aandeel inkomensgerelateerde plaatsen is in Halle-Vilvoorde (op 31/12/2020) ook toegenomen ten opzichte van 31/12/2014: van 64,6% naar 68,6%.

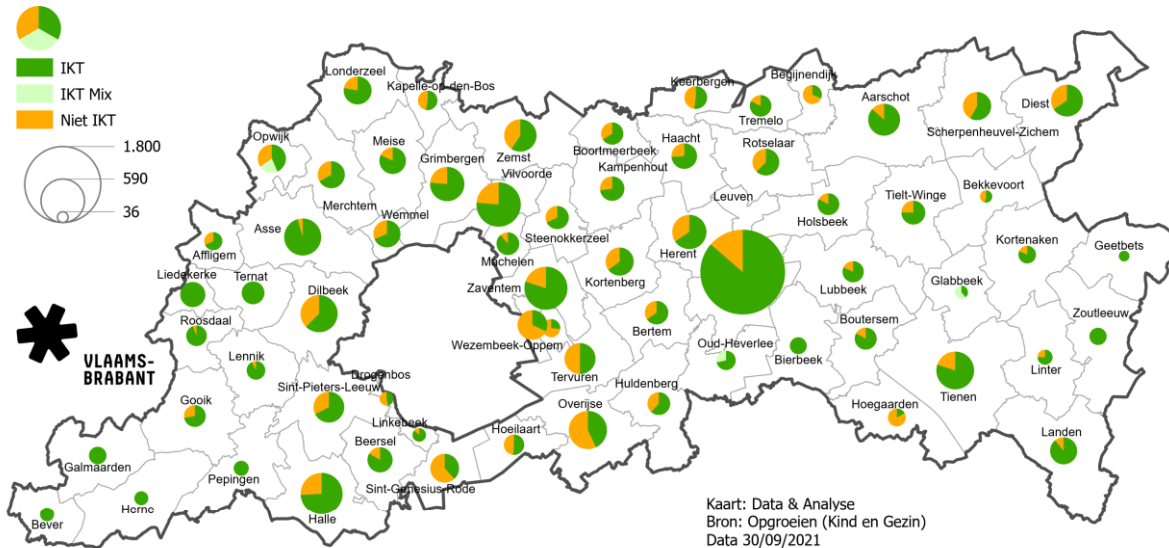
Figuur 30: KO baby's en peuters: aandeel IKG 31/12/2014 en 31/12/2020

Bron: Opgroeien via provincies.incijfers.be

De verdeling van de inkomensgerelateerde plaatsen is niet gelijk over de gemeenten van de provincie. We zien een kleiner aandeel in de (rijkere) gemeenten in de zuidostrand van Brussel, zoals in Sint-Genesius-Rode, Overijse en Wezembeek-Oppem. Maar ook in gemeenten als Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Keerbergen, Begijnendijk, Hoegaarden en Diest is het aandeel kleiner.

Kaart 13: Kinderopvang voor baby's en peuters naar IKT of niet (30/09/2021)

Kinderopvang schoolkinderen

Buitenschoolse opvang en activiteiten is opvang van kinderen uit het basisonderwijs, voor en na de schooluren en in de vakanties. Deze opvang wordt lokaal georganiseerd, en het lokaal bestuur ontwikkelt, in samenspraak met relevante actoren, een beleid over de verdeling van financiële middelen.

Een buitenschoolse opvang kan een vergunning, een attest van toezicht (voor groepsopvang of gezinsopvang) of een erkenning (enkel voor groepsopvang) hebben bij Opgroeien. Niet elke opvang heeft echter een erkenning, attest of vergunning.

Wanneer de opvang voornamelijk op kleuters is gericht kan er een kwaliteitslabel bij Opgroeien worden aangevraagd. De opvang moet daarvoor aan een aantal kwaliteitsvoorwaarden voldoen. Lokale besturen moeten voor een deel van de te verdelen subsidies voorrang geven aan het aanbod voor kleuteropvang met een kwaliteitslabel. Vanaf 2022 krijgt iedere opvang met attest van toezicht of erkenning automatisch een kwaliteitslabel. Ook dit label is echter geen verplichting.

Onderstaande gegevens over de buitenschoolse kinderopvang dateren van 30/09/2021. Ze omvatten de kinderopvanglocaties die uitsluitend kinderen opvangen die reeds naar school gaan, en die een vergunning, attest van toezicht of erkenning hebben vanuit Opgroeien. Heel wat opvanginitiatieven voor schoolkinderen hebben dit echter niet, waardoor de cijfers niet volledig zijn.

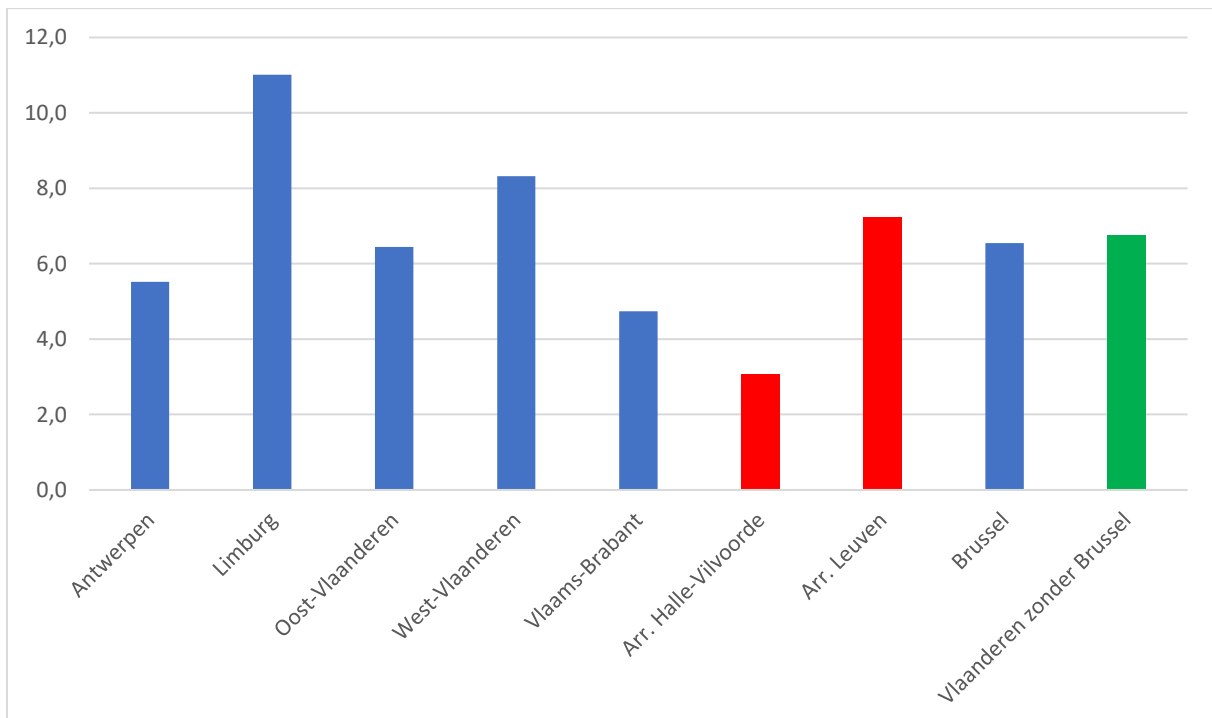
We zien dat het aantal plaatsen in Halle-Vilvoorde veel lager ligt dan gemiddeld in Vlaanderen, terwijl dit van het arrondissement Leuven boven het Vlaamse gemiddelde uit komt.

Tabel 27: Buitenschoolse kinderopvang met erkenning, attest of vergunning: capaciteit (30/09/2021)

Provincies / arrondissementen	Capaciteit (30/09/2021)	Capaciteit (30/09/2021) per 100 kinderen 3 t.e.m. 11 jaar (01/01/2021)
Antwerpen	10.671	5,5
Limburg	9.111	11,0
Oost-Vlaanderen	9.711	6,5
West-Vlaanderen	9.000	8,3
Vlaams-Brabant	5.732	4,7
arr. Halle-Vilvoorde	2.210	3,1
arr. Leuven	3.523	7,2
Brussel (30%)	2.812	6,6
Vlaanderen zonder Brussel	43.379	6,7

Bron: Opgroeien

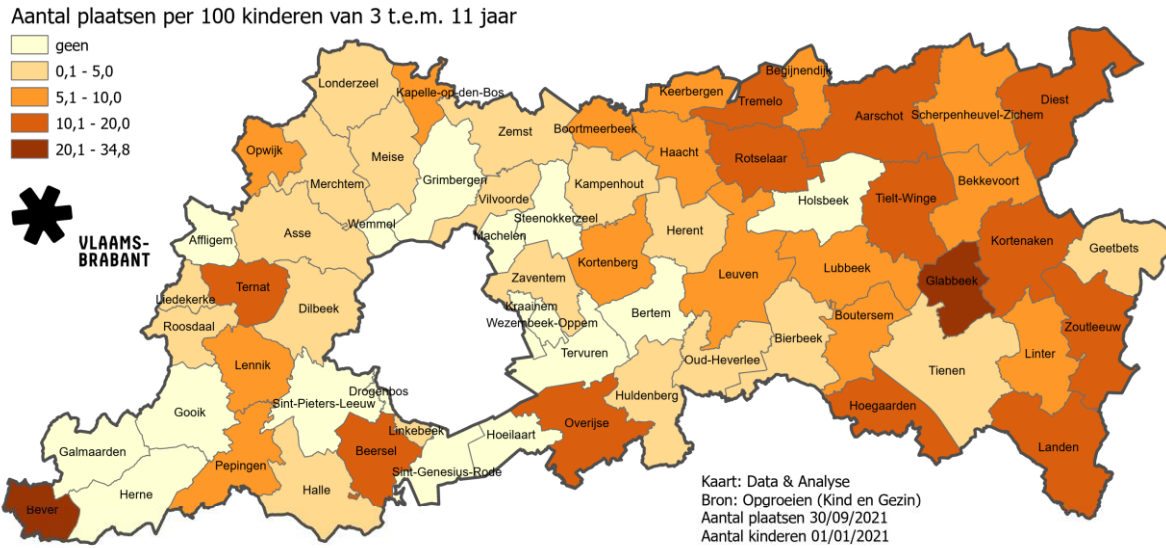
Figuur 31: Buitenschoolse KO met erkenning, attest of vergunning: plaatsen (30/09/2021) per 100 kinderen 3 t.e.m. 11 jaar (01/01/2021)

Bron: Opgroeien (Kind en Gezin)

De kaart van Vlaams-Brabant toont duidelijk hoe ongelijk de verdeling van de erkende of geattesteerde plaatsen is. Zo lijkt er geen buitenschoolse opvang te zijn in Holsbeek, terwijl zowel de gemeentelijke als de vrije basisscholen er voor- en naschoolse opvang voorzien.

Kaart 14: Buitenschoolse KO met erkenning, attest of vergunning: (30/09/2021) per 100 kinderen van 3 t.e.m. 11 jaar (01/01/2021)

Vlaams uitbreidingsbeleid kinderopvang

Het uitbreidingsbeleid in de **kinderopvang voor baby's en peuters** gebeurt volgens programmatieregels vastgelegd in het meerjarenplan 2021-2024. Er is een voorafname van 30% voor de grootsteden Antwerpen, Brussel en Gent. Als de Vlaamse regering budget voor bijkomende gesubsidieerde plaatsen vrijgeeft, dan doet Opgroeien een oproep. Als er niet voldoende budget is om iedereen met een aanvraag subsidies te geven, worden de middelen toegewezen met aandacht voor voldoende regionale spreiding, en naar plaatsen waar de behoefte het grootst is.

90 procent van het beschikbare budget is momenteel toegewezen. Volgende acties staan op de planning.

- 2022: Oproep naar lokale besturen die nood aan bijkomende opvangplaatsen aantonen op basis van cijfers van Lokaal Loket Kinderopvang (5% van het budget).
- 2023: Tussentijdse evaluatie met herinzet van middelen die vrijgekomen zijn door bijvoorbeeld stopgezette plaatsen en niet-gerealiseerde subsidiebeloftes. Oproep naar lokale besturen die nood aan bijkomende opvangplaatsen aantonen op basis van cijfers van Lokaal Loket Kinderopvang (5% van het budget).
- 2024: Toekenning plaatsen op basis van de oproep 2023.

In Vlaams Brabant zijn er 10 gemeenten die geen lokaal loket hebben en aldus geen aanspraak kunnen maken op deze laatste uitbreidingsmiddelen. Het lokaal loket moet namelijk gedurende het volledig voorgaande jaar aan de oproep het aantal onbeantwoorde vragen registreren. De gemeenten zonder lokaal loket zijn Bertem, Begijnendijk, Glabbeek, Linkebeek, Londerzeel, Opwijk, Roosdaal, Scherpenheuvel-Zichem, Sint-Genesius-Rode en Tremelo. Van deze gemeenten blijft Scherpenheuvel-Zichem onder het Vlaamse gemiddelde van 45,4 plaatsen per 100 kinderen.

Tabel 28: Kinderopvang baby's en peuters in gemeenten zonder lokaal loket (2022)

Gemeente	Zorgregio	Aantal plaatsen	Aantal kinderen 0-3 jaar	Plaatsen per 100 kinderen
Begijnendijk	Aarschot	109	236	46,0
Bertem	Leuven	183	304	60,0
Glabbeek	Tienen	58	117	49,0
Linkebeek	Halle	58	126	46,0
Londerzeel	Vilvoorde	248	510	48,6
Opwijk	Asse	218	443	49,2
Roosdaal	Asse	130	285	45,6
Scherpenheuvel-Zichem	Diest	211	489	43,0
Sint-Genesius-Rode	Halle	259	463	56,0
Tremelo	Leuven	153	313	49,0

Bron: Opgroeien

Naast het uitbreiden van het aantal plaatsen kinderopvang voorziet het investeringsplan voor kinderopvang, met een totaalbudget van 58 miljoen euro bijkomende subsidies, ook een omvorming van plaatsen kinderopvang met vrij tarief naar plaatsen met basissubsidie of inkomensstarief.

Later tijdens deze legislatuur zal de Vlaamse Regering extra 5 miljoen euro inzetten voor:

- flexibele opvang en occasionele opvang, zodat ouders gemakkelijker dringende opvang vinden of opvang op atypische uren;
- opvang met plussubsidie (kinderopvang voor kwetsbare gezinnen) en/of inclusieve opvang van kinderen met een specifieke zorgbehoefte.

Ten slotte is vanuit het bevoegdheidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin alvast 6,3 miljoen euro voorzien voor de uitvoering van het decreet **buitenschoolse opvang en activiteiten**. Deze middelen konden door het plan Vlaamse Veerkracht vervroegd ingezet worden. Via een oproep zijn deze verdeeld. Acht lokale besturen uit Vlaams-Brabant en ook de Vlaamse Gemeenschapscommissie ontvangen sinds 1 september 2021 een subsidie.

Alle oproepen voor uitbreiding en omvorming zijn terug te vinden op de website van Opgroeien (Kind en Gezin).²⁷

²⁷ <https://www.kindengezin.be/kinderopvang/sector-babys-en-peuters/snelinfos-oproepen-verslagen/oproepen-en-beslissingen>

11 Vlabinvest apb – Zorgopdracht

Deze analyse van het welzijnsaanbod toont eens te meer de achterstand aan op het vlak van welzijns- en gezondheidsvoorzieningen in Vlaams-Brabant en in de Vlaamse Rand. Er dient effectief werk te worden gemaakt van een inhaalbeweging om zo de kloof met andere provincies te verkleinen en weg te werken. De regiogebonden problematiek vraagt een instrument dat gericht corrigerend werkt, op maat van de (sub)regionale noden en behoeften in Vlaams-Brabant. De prioritaire focus ligt daarbij op de regio's die de grootste zorgvraag en achterstand hebben ten opzichte van het Vlaamse gemiddelde.

In het kader van deze zorgopdracht werkt Vlabinvest sinds 1 januari 2018 aan het wegwerken van de historische achterstand inzake zorgvoorzieningen in de provincie Vlaams-Brabant en in het bijzonder in de Vlaamse Rand.

Vlaanderen voorziet jaarlijks 2.350.000 euro die Vlabinvest in de vorm van subsidies uitkeert. Twee maal per jaar kunnen organisaties uit de omschreven zorg- en welzijnssectoren een ondersteuningsaanvraag indienen. In 2018 is er voor gekozen om de subsidies toe te kennen als ondersteuning voor aankoop van gronden en gebouwen, nieuwbouw of uitbreidingen van gebouwen alsook voor renovaties die een bijkomend en/of verbeterd zorgaanbod creëren. Daarnaast zet Vlabinvest zich actief in om een dienstverlenend aanbod uit te werken.

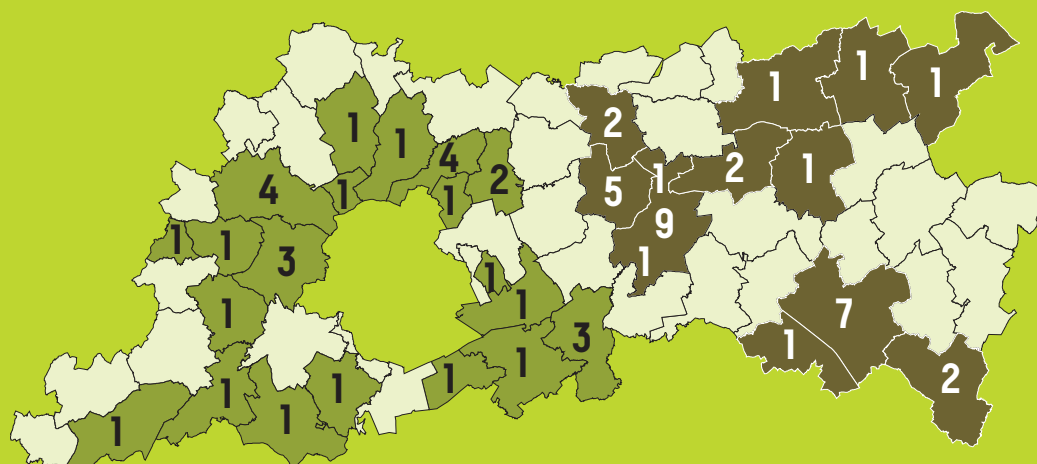
Sinds 2018 werden er subsidies verleend aan 100 dossiers, 65 daarvan realiseerden in totaal 854 bijkomende plaatsen en/of dienstverlening. De overige dossiers voorzien vaak vervangplaatsen om de continuïteit van de zorgverlening en het bestaand aanbod te verzekeren. Het bijkomende aanbod bestaat uit opvangplaatsen voor o.a. kinderen, jongeren en personen met een handicap maar ook uit kantoren en consultatieruimtes voor dienstverlening van bijvoorbeeld wijkgezondheidscentra. De gesubsidieerde initiatieven met bijkomend aanbod bevinden zich over heel Vlaams-Brabant. Gezien de trage verbetering van de zorgachterstand blijft de monitoring ervan alsook de subsidiëring van zorginfrastructuur van essentieel belang.

In het kader van haar zorgopdracht werkt Vlabinvest aanvullend op de VIPA-subsidies. Om tegemoet te komen aan de hoge grondprijzen subsidieert Vlabinvest, in tegenstelling tot VIPA, wel grondaankopen. Voor aankopen van infrastructuur hanteert VIPA een uitzonderingsregel in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad en de centrumsteden. Het subsidieplafond wordt daar verhoogd van max. 60% naar 100%. Hier knelt het schoentje, want alhoewel Halle-Vilvoorde een sterk verstedelijkte en dure regio is, is er geen enkele stad erkend als centrumstad. Bijgevolg kunnen voorzieningen uit Vilvoorde, Halle en de brede Vlaamse Rand niet in aanmerking komen voor een verhoogde financiering van VIPA.

Vlabinvest treedt ook in fundamenteel overleg met de verschillende sectorale agentschappen van de Vlaamse Gemeenschap. Enerzijds zorgt dit voor afdoende afstemming tussen de Vlabinvest-ondersteuning en het Vlaamse welzijns- en gezondheidsbeleid. Anderzijds tracht Vlabinvest kort op de bal te spelen om bij het Vlaamse uitbreidings- of reconversiebeleid voorrang te verkrijgen voor Vlaams-Brabant. Hiervoor vindt er jaarlijks een overleg plaats met als doel, per sector, vast te leggen in welke mate en op welke wijze er voorrang wordt verleend aan Vlaams-Brabant bij de realisatie van de Vlaamse programmatie van een welbepaalde zorgsector, of bij de uitbreiding of reconversie daarvan. Vlabinvest is bij deze ook in de mogelijkheid om de Vlaamse overheid te informeren en aan te zetten tot acties over de vastgestelde noden en problematieken uit de verschillende sectoren zoals de achterstandsmeting, problematieken omtrent indicatoren, verdeling van middelen op provinciaal niveau enz..

2018-2021 DOSSIERS MET UITBREIDING ZORGAANBOD

65 DOSSIERS

■ Vlaamse Rand:
→ 32 dossiers

■ Arrondissement
Leuven:
(uitgez. Bertem, Huldenberg,
Kortenberg en Tervuren):
→ 33 dossiers

2018	DOSSIERS	40
	waarvan met extra aanbod	26
	BIJKOMENDE PLAATSEN	360 + 6 dossiers bijkomende dienstverlening
2019	DOSSIERS	24
	waarvan met extra aanbod	13
	BIJKOMENDE PLAATSEN	169 + 2 dossiers bijkomende dienstverlening
2020	DOSSIERS	21
	waarvan met extra aanbod	16
	BIJKOMENDE PLAATSEN	207 + 2 dossiers bijkomende dienstverlening
2021	DOSSIERS	15
	waarvan met extra aanbod	11
	BIJKOMENDE PLAATSEN	118 + 1 dossier bijkomende dienstverlening
TOTAAL	DOSSIERS	100
	waarvan met extra aanbod	65
	BIJKOMENDE PLAATSEN	854 + 11 dossiers bijkomende dienstverlening

12 Besluit

Sinds 2006 brengt de provincie reeds het aanbod van verschillende delen van de welzijns- en gezondheidssector systematisch in kaart. De situatie in de 5 Vlaamse provincies en Brussel wordt hierbij vergeleken. Binnen Vlaams-Brabant bekijken we de spreiding over de arrondissementen Halle-Vilvoorde en Leuven. We willen zo nagaan of de structurele achterstand in het welzijnsaanbod van Vlaams-Brabant, en vooral Halle-Vilvoorde, verkleind is.

Inhaaloperatie ingezet!?

Uit de analyse van de cijfers en de gesprekken met de Vlaamse administraties blijkt dat de zorgachterstand in Vlaams-Brabant erkend wordt en meestal wordt meegenomen bij de verdeling van de middelen over de provincies. Wanneer we de arrondissementen mee in beeld brengen zien we dat de inhaalbeweging voor het arrondissement Halle-Vilvoorde trager verloopt dan voor de provincie als geheel. Zo zien we in het algemeen welzijnswerk dat de zorgregio Halle-Vilvoorde (die grotendeels samenvalt met het arrondissement), het werkingsgebied van CAW Halle-Vilvoorde, nog een grote zorgachterstand kent. Ook met de programmatieregels die Vlaanderen sinds 2017 toepast, zal het nog jaren duren vooraleer de achterstand in Halle-Vilvoorde is ingehaald, omdat het uitbreidingsbeleid per provincie en niet per CAW wordt toegepast.

In de sector jongerenwelzijn kampt Vlaams-Brabant, en bij uitstek het arrondissement Halle-Vilvoorde, eveneens met een achterstand ten opzichte van de andere provincies, en dit voor alle typemodules (verblijf, begeleiding, dagopvang, diagnostiek...) binnen de organisaties van bijzondere jeugdzorg (OVBJ), de onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra (OOOC) en de Centra voor Integrale Gezinszorg (CIG). De extra middelen voor jeugdhulp worden vaak projectmatig verdeeld. Doordat er in het arrondissement Halle-Vilvoorde minder goed uitgebouwde organisaties actief zijn, is het moeilijker om daar projecten en de bijkomende middelen toegevoerd te krijgen.

Voor de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning zien we vooral in het residentiële aanbod een grote achterstand in Vlaams-Brabant. In het arrondissement Halle-Vilvoorde is er zelfs geen korte opvang voorhanden en ook crisisopvang ontbreekt er.

In de sector personen met een handicap werd in 2017 de persoonsvolgende financiering ingevoerd. Het VAPH beschikt daardoor niet meer over gegevens van het aantal plaatsen per zorgvorm per regio zoals dat voorheen wel het geval was. Het is nu veel moeilijker om uitspraken te doen over de ruimtelijke spreiding van het zorgaanbod en dus ook over eventuele regionale tekorten. Vanuit de vroegere cijfers (de laatst beschikbare daten echter reeds van 2014) weten we dat er tekorten waren in beide arrondissementen. Anderzijds zien we dat er in Vlaams-Brabant en hoofzakelijk het arrondissement Halle-Vilvoorde minder persoonsvolgende budgetten aangevraagd en toegewezen worden aan personen met een handicap. Er staan eveneens minder personen op de wachtlijst voor een persoonsvolgend budget. Een kleiner en minder bekend aanbod kan een invloed hebben op de vraag, maar er werd tot nu toe geen onderzoek gedaan naar de oorzaken van deze mindere zorgvraag.

In de geestelijke gezondheidszorg worden de subsidies nu ook verdeeld volgens bevolkingsaantal en een aantal kwetsbaarheidsindicatoren. Toch zien we dat Vlaams-Brabant nog steeds de kleinste subsidie-enveloppe kent per inwoner. In het arrondissement Halle-Vilvoorde ligt deze het laagst. Beschut wonen en psychiatrische verzorgingstehuizen kennen de laatste jaren zeer weinig beweging. De zorgachterstand blijft dus gelijk, met een zeer beperkt aanbod aan psychiatrische verzorgingstehuizen en beschut wonen in Halle-Vilvoorde.

Op het vlak van ouderen en thuiszorg zijn er minder grote verschillen met de andere provincies. Het arrondissement Halle-Vilvoorde heeft slechts een klein aantal dagverzorgingscentra, en in

het arrondissement Leuven is er weinig kortverblijf. In Halle-Vilvoorde worden veel minder uren thuiszorg gepresteerd dan geprogrammeerd, maar het is niet duidelijk waarom.

Er is minder kinderopvang voor baby's en peuters beschikbaar in het arrondissement Halle-Vilvoorde, alhoewel het aanbod de laatste jaren wel is toegenomen. Voor de buitenschoolse opvang is er historisch een heel laag aantal plaatsen met een erkenning, attest of vergunning door Opgroeien (Kind en Gezin). Vanaf 2022 wordt er gewerkt met kwaliteitslabels bij de opvang voor schoolkinderen, met prioriteit voor kleuters. Voorzieningen met een erkenning of attest krijgen dit automatisch. Het is af te wachten hoeveel bijkomende opvanginitiatieven dit label zullen aanvragen.

Initiatieven om de achterstand weg te werken

Meer en meer zien we dat de Vlaamse overheid er voor kiest om, via het gebruik van indicatoren en op basis van wetenschappelijk onderzoek, subsidies op een objectieve manier tracht te verdelen. Niet in alle sectoren leidt dit tot het wegwerken van de bestaande achterstelling. De verdeling blijft bijvoorbeeld op het niveau van de provincies, en karakteristieken van regio's worden niet altijd mee in rekening genomen. Voor projectmatige middelen wordt er geen rekening gehouden met een eventuele zorgachterstand, maar wordt er een algemene oproep gedaan naar organisaties die een project kunnen verwezenlijken.

De bijkomende opdracht van Vlabinvest, bedoeld als instrument om de zorgachterstand in Vlaams-Brabant mee te helpen wegwerken, blijft lopen. Op basis van recente cijfergegevens stelt Vlabinvest een basiswerkingsreglement op dat jaarlijks gewijzigd kan worden afhankelijk van de dringende noden. Door de huidige tendensen binnen de bouwsector verkleint de impact van de subsidieregeling echter sterk. Een nieuwe aanpak dringt zich op.

De werking van Vlabinvest is aanvullend op die van VIPA. Gelet op de hoge grondprijzen in Vlaams-Brabant subsidieert Vlabinvest in tegenstelling tot VIPA wel grondaankopen. Voor aankopen van infrastructuur hanteert VIPA een hoger subsidieplafond (100% i.p.v. 60%) in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de centrumsteden. Geen enkele stad in Halle-Vilvoorde heeft echter een erkenning als centrumstad.

Vlabinvest treedt verder jaarlijks in nauw overleg met Vlaanderen om bovengenoemde knelpunten kenbaar te maken. Zo wordt tijdens een jaarlijks overleg per sector besproken in welke mate en op welke wijze er momenteel voorrang wordt verleend aan Vlaams-Brabant. Vanuit deze kennis kan Vlabinvest een gericht beleid uitwerken.

Belang van monitoring

Eens te meer blijkt uit dit overzicht van de situatie van het aanbod dat een globale en gestructureerde monitoring nodig blijft. Op Vlaams niveau is er een sterke versnippering van de welzijns- en gezondheidssectoren over verschillende administraties, waardoor er geen zicht is op de regionale situatie en, zoals in Halle-Vilvoorde het geval is, het samenkomen van verschillende tekorten in meerdere sectoren. De diverse hervormingen in het welzijnslandschap maken het niet makkelijk om de situatie op te volgen.

Door middel van deze analyse over het welzijns- en zorgaanbod hopen we dat er in de volgende beleidsperiode verder kan gewerkt worden aan een integrale aanpak en structurele beleidsmaatregelen die voor elke burger, ook in Vlaams-Brabant, een kwaliteitsvolle ondersteuning in eigen regio verzekeren.

BIJLAGE: Lijsten van tabellen, figuren en kaarten

Tabellen

Tabel 1: Enkele indicatoren over Vlaams-Brabant.....	8
Tabel 2: Subsidie-enveloppe Centra Algemeen Welzijnswerk (1/09/2021)	11
Tabel 3: Vlaams uitbreidingsbeleid CAW (2021).....	15
Tabel 4: OVBJ: plaatsen en plaatsen per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)	17
Tabel 5: CIG plaatsen en plaatsen per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)	19
Tabel 6: OOC: plaatsen en plaatsen per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)	20
Tabel 7: OBC: modules en modules per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)	21
Tabel 8: Capaciteit Crisishulp aan Huis, naadloze flexibele trajecten en GES+ plaatsen (2021), absolute aantallen en per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar of 12 t.e.m. 17 jaar (NAFT)	23
Tabel 9: CKG plaatsen opvang per 10.000 kinderen 0 t.e.m. 12 jaar (2021)	26
Tabel 10: CKG: aantal toegekende modules begeleiding en training (2021)	28
Tabel 11: RTH: gebruikers (2020)	30
Tabel 12: MFC: cliënten (2020)	31
Tabel 13: Personen met een zorgbudget (2020).....	32
Tabel 14: Personen met een persoonsvolgende budget (2020)	33
Tabel 15: Totaal aantal wachtenden voor een PVB en wachtenden in prioriteitengroep 1 per 10.000 inwoners (2020)	35
Tabel 16: Jongeren met een PAB (2020).....	37
Tabel 17: Subsidie-enveloppe Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (2021)	41
Tabel 18: PVT: plaatsen (08/03/2022)	42
Tabel 19: Beschut wonen: plaatsen (20/03/2022)	43
Tabel 20: Woonzorgcentra: plaatsen en realisatiegraad (01/01/2022)	46
Tabel 21: Centra voor kortverblijf: plaatsen en realisatiegraad (1/01/2022)	49
Tabel 22: Assistentiewoningen: woonegelegenheden en realisatiegraad (01/01/2022)	50
Tabel 23: Dagverzorgingscentra: voorzieningen en programmatie (07/02/2022)	52
Tabel 24: Gezinszorg: gepresteerde uren en programmatie (2020)	56
Tabel 25: Lokale dienstencentra: voorzieningen en programmatie (07/02/2022)	58
Tabel 26: Kinderopvang baby's en peuters: capaciteit (31/09/2021)	60
Tabel 27: Buitenschoolse kinderopvang met erkenning, attest of vergunning: capaciteit (30/09/2021)	65
Tabel 28: Kinderopvang baby's en peuters in gemeenten zonder lokaal loket (2022)	67

Figuren

Figuur 1: CAW: subsidie-enveloppe in euro per inwoner (1/09/2021)	12
Figuur 2: CAW: evolutie enveloppefinanciering CAW (budget per inwoner)	13
Figuur 3: CAW: budget per gewogen inwoner 12+	14
Figuur 4: OVBJ: plaatsen per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)	18
Figuur 5: CIG: plaatsen per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)	19
Figuur 6: OOC: plaatsen per 10.000 jongeren van 0 t.e.m. 24 jaar (2021)	20
Figuur 7: OBC: modules per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 24 jaar (2021)	22
Figuur 8: CAH en NAFT: capaciteit per 10.000 jongeren (2021)	24
Figuur 9: GES+: capaciteit per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 17 jaar (2021)	24
Figuur 10: CKG: plaatsen opvang per 10.000 kinderen 0 t.e.m. 12 jaar (2021)	27
Figuur 11: RTH: gebruikers per 10.000 inwoners (2020)	30
Figuur 12: MFC: cliënten per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 21 jaar (2020)	31
Figuur 13: Personen met een zorgbudget per 10.000 inwoners (2020)	33
Figuur 14: Personen met een PVB per 10.000 inwoners (2020)	34
Figuur 15: Personen op de wachtlijst voor een PVB per 10.000 inwoners, naar prioriteitengroep (2020)	35
Figuur 16: Personen met erkenning door DG PmH per 1.000 inwoners 18+ (2021)	36
Figuur 17: Personen op de wachtlijst voor een PAB per 10.000 jongeren 0 t.e.m. 21 jaar (2020)	38

Figuur 18: CGG: enveloppe (in euro) per inwoner (2021).....	41
Figuur 19: PVT: aantal plaatsen (08/03/2022) per 10.000 inwoners (01/01/2021)	42
Figuur 20: Beschut wonen: plaatsen (20/03/2022) per 10.000 inwoners (01/01/2021)	44
Figuur 21: WZC: realisatiegraad op 100 65-plussers en op 100 80-plussers.....	46
Figuur 22: CVK: realisatiegraad op 1.000 65-plussers en op 1.000 80-plussers (01/01/2022)	48
Figuur 23: Assistentiewoningen: realisatiegraad per 100 65-plussers en per 100 80-plussers (01/01/2022)	51
Figuur 24: Dagverzorgingscentra: % gerealiseerde voorzieningen op de programmatie (07/02/2022) 53	
Figuur 25: Gezinszorg: gepresteerde uren op de programmatie (2020).....	56
Figuur 26: Lokale dienstencentra: erkende centra op de programmatie (07/02/2022)	58
Figuur 27: KO baby's en peuters: plaatsen per 100 kinderen 0 t.e.m. 2 jaar (30/09/2021)	61
Figuur 28: KO baby's en peuters: aantal plaatsen 31/12/2014 en 31/12/2020	61
Figuur 29: KO baby's en peuters: aandeel inkomensgerelateerde opvang (30/09/2021).....	63
Figuur 30: KO baby's en peuters: aandeel IKG 31/12/2014 en 31/12/2020	63
Figuur 31: Buitenschoolse KO met erkenning, attest of vergunning: plaatsen (30/09/2021) per 100 kinderen 3 t.e.m. 11 jaar (01/01/2021)	65

Kaarten

Kaart 1: Bevolkingsdichtheid (2021).....	8
Kaart 2: Verhoogde tegemoetkoming 25-64-jarigen (2020).....	9
Kaart 3: Gemiddeld netto belastbaar inkomen per gve (2019)	9
Kaart 4: Prijs-inkomen ratio woonhuizen (2018)	10
Kaart 5: Personen erkend door DG PmH per 1.000 inwoners van 18+ (2021).....	37
Kaart 6: Woonzorgcentra: realisatiegraad per 100 80-plussers (01/01/2022)	47
Kaart 7: Centra voor Kortverblijf: realisatiegraad per 1.000 80-plussers (01/01/2022).....	49
Kaart 8: Assistentiewoningen (01/01/2022) per 100 80-plussers (01/01/2021)	51
Kaart 9: Dagverzorgingscentra: realisatiegraad (07/02/2022)	53
Kaart 10: Gezinszorg: gepresteerde uren op de programmatie.....	57
Kaart 11: Lokale dienstencentra: realisatiegraad (07/02/2022)	59
Kaart 12: KO voor baby's en peuters: plaatsen per 100 kinderen van 0 t.e.m. 2 jaar (30/09/2021)	62
Kaart 13: Kinderopvang voor baby's en peuters naar IKT of niet (30/09/2021).....	64
Kaart 14: Buitenschoolse KO met erkenning, attest of vergunning: (30/09/2021) per 100 kinderen van 3 t.e.m. 11 jaar (01/01/2021)	66

Vlabinvest apb - Zorg

Agentschap voor woon- en zorginfrastructuurbeleid
016 26 79 84
zorg@vlabinvest.be
www.vlabinvestzorg.be

Steunpunt Data & Analyse

Provincieplein 1 - 3010 Leuven
016 26 77 87
data.analyse@vlaamsbrabant.be
www.vlaamsbrabant.be/dataenanalyse

Beleidsverantwoordelijken

Gedeputeerde voor Vlabinvest - Gunther Coppens
016 26 78 82
Kabinet.coppens@vlaamsbrabant.be

Gedeputeerde voor Data & Analyse - Tom Dehaene
016 26 70 22
kabinet.dehaene@vlaamsbrabant.be